PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 40 lir

Leto XX. Št. 89 (5772)

TRST, torek 14. aprila 1964

Mobilizacija belgijskih zdravnikov pod pritiskom napredne javnosti

Belgijski škofje opozarjajo zdravnike na njihovo dolžnost zdraviti bolnike - Napredni tisk odobrava ukrepe vlade

BRUSELJ, 13. — Pogajanja med predstavniki zdravnikov in vlade za prenehanje stavke niso uspela. Minister za socialno skrbstvo je sinoči sporočil, da so se pogajanja razbila, ker so zdravniki zagrozili, da bodo popolnoma prekinili svojo dejavnost.

Na njihovo dolžnost je zdravnike opozorila tudi belgijska cerkvena oblast. Bruseljski nadškof, kardinal Leo Suenens in vsi ostali škofje v Belgiji so zdravnike pozvali, naj dajo prednost skrbi za bolnike. «Temeljna dolžnost zdravnikov je, pravi poziv, zagotoviti ne samo najnujnejše zdravljenje, temveč tudi običajno in trajno zdravljenje, do katerega imajo bolniki pravico.»

Spričo nepopustljivosti zdravnikov je vlada izdala dekret o mobilizaciji vseh zdravnikov-rezervistov in o rekviziciji vseh zdravnikov, ki so zaposleni po mestnih in občinskih bolnišnicah. Oba dekreta sta začela takoj veljati. Belgijski radio je že včeraj začel objavljati opozorila vlade, da bodo vsi tisti stavkajoči, ki se ne bodo odzvali temu pozivu, poklicani na odgovornost in da bodo kaznovani z zaporom zaradi zoperstavljanja oblastem.

Te odločne ukrepe so že nekaj dni zahtevale številne napredne belgijske organizacije, zlasti pa delavski sindikati in združenja žensk zaradi hudega stanja, ki je nastalo v državi v dvanajstih dneh stavke zdravnikov. Zdravniki so namreč zavrnili vladne predloge novih zakonov, ki določajo tudi uvedbo omejitve za visoke cene zdravniških uslug in večina belgijskih zdravnikov je že prejšnji teden zapustila državo in s tem praktično pobegnila v Luksemburg ali pa v Francijo in Nemčijo. Če se pobegli zdravniki takoj ne vrnejo, jih bodo odslej imeli za vojne dezerterje.

Spor med vlado in zdravniki se je iz prvotnega odpora, ki se je nanašal izključno na nove zakone o socialnem zavarovanju, zdaj spremenil v zelo oster politični spor. Poudarjajo, da je za združenjem zdravnikov skrajna konservativna belgijska stranka, znana pod imenom «Stranka svobode in progresa». Ta stranka, ki je sicer diskreditirana in brez vpliva na množice, a ima močne položaje med bogatimi zdravniki, si prizadeva, da bi izkoristila zdravniško stavko za svojo «povrnitev» na nekdanji politični oder. Ti načrti pa se zaradi nepredvidenih posledic stavke utegnejo popolnoma izjaloviti. Po še nepopolnih podatkih so v Belgiji minuli teden zabeležili več smrtnih primerov, zvečine zaradi tega, ker bolnikom niso pomagali zdravniki. Zelo maloštevilna ekipa «hitre pomoči» ne more zagotoviti normalnega dela bolnišnic, dispanzerjev in klinik, zlasti hud in skrb zbujajoč pa je položaj v porodnišnicah, kjer vse delo opravlja skoraj izključno pomožno osebje.

Stavka je izzvala val protestov belgijskega ljudstva. Največje demonstracije so bile v delavskem središču Charleroi, medtem ko so komunistične organizacije v sodelovanju s katoliškimi socialističnimi organizacijami organizirale pred dnevi enodnevno prekinitev dela, zahtevajoč od vlade odločne ukrepe proti kršilcem profesionalnih norm v zdravniški morali.

Pod tem pritiskom javnosti so se predstavniki zdravnikov vrnili iz Luksemburga v Bruselj in se začeli pogajati z vlado. Vendar po 14-urnem razgovoru ni bil dosežen nikakršen kompromis in vlada je objavila ukrepe o mobilizaciji rezervistov-zdravnikov in rekviziciji zdravnikov, ki so zaposleni v bolnišnicah.

Nove vladne predloge o socialnem zavarovanju bodo morali predložiti še parlamentu. Kljub odporu zdravnikov in njihovi stavki zdaj menijo, da bodo vsi ti predlogi sprejeti, ker ima vlada za sabo odločilno večino v skupščini in očitno podporo javnosti. V tem primeru se bodo zdravniški honorarji v prihodnje drastično zmanjšali, vsi socialni zavarovanci pa si bodo lahko po prosti odločitvi izbirali zdravnike, katerim bo dolžne honorarje izplačeval sklad socialnega zavarovanja.

Po podatkih vlade stavka kakih 10.000 zdravnikov splošne prakse in specialistov od skupno 12.000 zdravnikov. Pridružili so se jim tudi zobni zdravniki. Dekret o mobilizaciji rezervistov zadeva okrog 3600 zdravnikov, odlok o rekviziciji pa okrog 6000 zdravnikov in zobnih zdravnikov.

Okoli sto bruseljskih advokatov pa je davi objavilo izjavo, s katero izrekajo solidarnost z zdravniki. Advokati pozivajo predsednika združenja advokatov, naj takoj skliče občni zbor, da zavzame stališče do ukrepa vlade. Advokati trdijo, da so ukrepi vlade nezakoniti.

Vendar pa se je začel ukaz o mobilizaciji danes izvajati brez incidentov. Ni pa znano, kakšni so rezultati civilne mobilizacije, ki nalaga zdravnikom, ki so v službi v bolnišnicah, naj se nemudoma vrnejo na delo.

Notranje ministrstvo javlja, da se položaj počasi normalizira v vsej državi zaradi odločnih ukrepov vlade. Zdravniki pa poudarjajo, da se pogajanja niso končala in da sedaj pričakujejo, da bo vlada «z večjim razumevanjem» proučila dokument enajstih točk, v katerem zdravniki obrazložujejo svoje zahteve.

Ves tisk komentira danes ukrepe vlade. Katoliški dnevnik «La Cite» odobrava te ukrepe in poudarja, da ni bilo mogoče ravnati drugače. Tudi socialistični list «Le Peuple» odobrava sklepe vlade in graja ravnanje zdravnikov.

«Brž na delo, zdravniki stavkajo!»

SZ zahteva sankcije proti Južni Afriki

NEW YORK, 13. — Sovjetski delegat v OZN Fedorenko je poslal pismo predsedniku Varnostnega sveta, v katerem zahteva takojšnje gospodarske in politične sankcije proti Južni Afriki, da jo prisilijo, da preneha svojo politiko rasne diskriminacije. Sovjetski delegat poudarja, da se stanje v Južni Afriki vsak dan bolj slabša, in da tamkajšnji režim pomeni grožnjo ne samo za domače prebivalstvo, temveč tudi za druge države afriške celine.

DANES

Sosedno Jugoslavijo je včeraj ponovno prizadejal precej hud potres, ki pa — razen treh mrtvih primerov in precejšnjega števila ranjencev — ni povzročil drugih človeških žrtev pač pa precejšnjo materialno škodo, ker že po prvih podatkih število ljudi brez strehe znaša več kot tisoč.

Predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščov pa je bil sinoči med 22. in 23. uro proglašen za mrtvega po zaslugi — kot trdi zahodnonemška tiskovna agencija — nekega japonskega novinarja, ki ni dobro razumel nekega sovjetskega novinarja. Dejstvo je, da je agencija iz Bonna šele po eni uri vest o smrti dokončno zanikala, potem ko je novica obšla že ves svet. Seveda ni izključeno, da gre za neokusno provokacijo. Nikita Hruščov je bil namreč pred tem na večerji s poljskim voditeljem Gomulko in z drugimi uglednimi poljskimi gosti, ki so prišli na razgovore v Moskvo, kjer bodo ostali do 17. t. m., da bi Hruščovu čestitali za njegov 70. rojstni dan.

Na Cipru so včeraj zjutraj kar v treh krajih izbruhnili novi boji med oboroženimi Turki in ciprsko policijo. Makarios je še vedno v Atenah, kjer je tudi včeraj nadaljeval razgovore, vendar mu ni še uspelo pregovoriti bivšega poveljnika EOKA generala Grivasa, naj se vrne na Ciper in prevzame poveljstvo ciprske vojske. Predstavnik grške delegacije v OZN pa je sporočil, da bo Grčija postavila svoj vojaški kontingent na Cipru pod poveljstvom OZN, kadar bo to storila tudi Turčija. Grški vladni predsednik Papandreu je včeraj zahteval, naj se ciprskemu prebivalstvu dovoli, da izbere samo svojo usodo, ker so zueriški in londonski sporazumi neizvedljivi.

V Manili se je včeraj začelo važno zasedanje «Sveta organizacije pogodbe jugovzhodne Azije» — SEATO — ob udeležbi zunanjih ministrov osmih držav: Avstralije, Francije, Nove Zelandije, Pakistana, Tajske, Velike Britanije, ZDA in Filipinov. Tudi na tem zasedanju so prišla do izraza nasprotna stališča Francije in ZDA: ameriški državni tajnik Dean Rusk je izjavil med drugim, da se južnovietnamski vladi nudi sedaj najboljša možnost, da z ameriško podporo porazi gverilce Vietkonga, francoski zunanji minister de Murville pa je dejal, da sedanja vlada v Južnem Vietnamu ni zmožna rešiti notranje krize.

Na afriški celini pa je južnorodezijski vladni predsednik Field odstopil zaradi hudih sporov z lastno stranko. Njegov odstop je povsem povezan z vprašanjem neodvisnosti Južne Rodezije, ki je sedaj pod britansko upravo, in z odnosi med manjšino belcev (četrt milijona) ter afriško večino (štirje milijoni), ker imajo oblast v rokah v celoti belci.

V Belgiji so pogajanja med vlado in stavkajočimi zdravniki propadla in vlada je izdala odlok o mobilizaciji vseh zdravnikov-rezervistov, katerih večina pa je že odpotovala v inozemstvo in bodo — če se ne vrnejo — proglašeni za dezerterje. Z zdravniki so potegnili številni advokati, socialistična stranka pa njihovo ravnanje ostro obsoja in odobrava vladni odlok.

VČERAJ DOPOLDNE OB 9.30 URI

Močan potres med Beogradom in Zagrebom Trije mrtvi, več ranjenih, 300 stavb porušenih

Potres je bil osme stopnje - Mnogo ljudi brez stanovanj - Razdeljevanje šotorov

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 13. — Danes zjutraj okrog 9.30 je močan potresni sunek zajel nekatere kraje Jugoslavije. Čeprav je bil potres v epicentru, ki se je nahajal 190 km zahodno od Beograda, 170 km vzhodno od Zagreba in 130 km severno od Sarajeva, nekako v središču trikotnika Slavonski Brod-Derventa-planina Vučjak močan 8 stopinj, ni prizadejal večje materialne škode in ni terjal večjih žrtev. Po do sedaj zbranih podatkih so posredno oziroma neposredno od potresa izgubile življenje tri osebe. Po poročilih «Borbe» je okrog 300 hiš porušenih oziroma poškodovanih.

Potres so zabeležile vse jugoslovanske seizmološke postaje med njimi beograjska ob 9.30,32, zagrebška 9.30,29, sarajevska 9.30,23 in titograjska ob 9.30,49. Toda na vseh postajah, razen na titograjski, so igle na aparatu padle iz svojih ležišč in je samo postaji v Titogradu uspelo zabeležiti stopnjo sunka v njegovem središču. Potres so zabeležile tudi številne inozemske seizmološke postaje, med njimi na Dunaju, v Moskvi, Bukarešti in Budimpešti.

Potres je prizadejal v vseh krajih, kjer so ga močneje občutili, precej vznemirjenja posebno še, ker je sunek prekinil telefonske zveze med nekaterimi kraji, ki so se nahajali v središču potresa, tako da se precej časa niso mogli dobiti podatki o posledicah sunka. Po poročilih beograjske «Politike» in po izjavi predsednika občinske skupščine Stjepana Rajkoviča, je na področju okraja Slavonski Brod onesposobljenih za stanovanje okrog 1000 hiš. Po njegovih podatkih je popolnoma onesposobljenih za stanovanje oziroma porušenih 470 hiš, medtem ko je teže ali laže poškodovanih okrog 465 hiš, to je od 40 do 60 odst. Trenutno se okrajna skupščina zavzema, da bi zagotovila okrog 1000 šotorov za prizadeto prebivalstvo.

Ljudskih žrtev ni bilo. Pri rušenju hiš je bilo poškodovanih 40 oseb od katerih šest teže. Poleg tega je v mestu okrog 100 hiš onesposobljenih za stanovanje. Med teže poškodovanimi stavbami je tudi bolnica, posebno kirurški oddelek, zaradi česar so morali 160 bolnikov preseliti pod šotore. Precej materialne škode je potres prizadejal v vaseh severno od Slavonskega Broda, ki leže na obronkih Dilj Gore, kjer je v vaseh Podvinje, Bukovlje, Brčko Brdo, Potrkavlje, Grabarje in Trujani potres porušil okrog 30 odst. hiš, večino ostalih pa poškodoval. Prebivalcem teh vasi, katerih hiše so nesposobne za stanovanje, so bili razdeljeni šotori.

Edine smrtne žrtve so bile zabeležene v Djakovu v Slavoniji, v Karavukovu v Vojvodini in v Beogradu. V šoli v Djakovu, kjer so se od potresnega sunka porušile stopnice, je zgubila življenje 13-letna učenka. Trije učenci so bili ranjen med njimi dva teže. Na stopnicah zdravstvene postaje v Karavukovi je neka 75-letna ženska izgubila ravnotežje in se pri padcu ubila. Neki Blagoje Popović, ki je preživel katastrofalni potres v Skopju, je umrl od srčne kapi v svojem stanovanju.

Potresni sunek je mnoge ljudi spomnil na skopsko tragedijo in povzročil pri mnogih precej vznemirjenja in tudi panike. Tako je bilo v paniki, ki je zajela nekatere ljudi v Tuzli, poškodovanih 8 oseb, v Lukavcu pa ena oseba. Tudi v Derventi je bilo nekaj delavcev v tovarni obutve poškodovanih v gneči, ki je nastala med delavci, ki so v naglici skušali zapustiti tovarniške prostore. V Lukavcu je poškodovanih 16, v Derventi pa 22 hiš. V občini Odžaci je ranjenih okrog 20 oseb. V vseh krajih, kjer so občutili močnejše sunke, so takoj zaprli vse šole.

Podobno kot v Subotici in v Beogradu, kjer je zabeležen potresni sunek jakosti 4. stopnje, je bilo precej vznemirjenja med prebivalstvom. V strahu, da bodo sledili drugi potresni sunki, so številni zaposleni in ostali meščani zapustili svoje delovne prostore in stanovanja, tako da je bilo po ulicah mesta po 10. uri kot na mravljišču. Prebivalci mnogih hiš, posebno iz visokih stavb, se več ur niso upali vrniti v svoja stanovanja v strahu, da bodo sledili novi potresni sunki. Toda njihov strah je bil neutemeljen.

Področje, ki ga je zajel današnji potresni sunek spada, po izjavah jugoslovanskih geologov v tako imenovano savsko rudno depresijo panonskega bazena. Čeprav je do glavnega sesedenja tal na tem področju prišlo pred več milijoni let, se še vedno javljajo od časa do časa manjša sesedenja. Geologi trdijo, da po današnjem močnem sunku ni več pričakovati sunkov te jakosti na tem področju. Po mnenju nekaterih strokovnjakov je zarišče današnjega potresa okrog 50 km globoko pod zemljo. Žarišče skopskega potresa je bilo samo 5 km globoko. To se pravi, da današnji potres, če bi bil bliže površini kot skopski, bi bil 30-krat močnejši od skopskega.

B. BOŽIČ

Začetek procesa proti ustašem

REKA, 13. — Pred okrožnim sodiščem na Reki se je začel danes proces proti devetim emigrantom-ustašem, ki so v začetku julija lani ilegalno prišli v Jugoslavijo z diverzantsko - terorističnimi nalogami, in petim njihovim sorodnikom, pri katerih so se emigranti skrivali, dokler niso bili aretirani. Oba obtoženca, ki sta bila danes zaslišana, sta izdala da sta v Avstraliji postala člana ustaške organizacije, katere cilj je borba proti sedanjemu režimu v Jugoslaviji in vzpostavitev ustaške Hrvaške in da sta s to nalogo prišla v Jugoslavijo.

Gomulka v Moskvi na uradnem obisku

Hruščov poudarja enakost pogledov med obema partijama do stališča kitajskih voditeljev Izzivalna novica iz Bonna o smrti Hruščova

MOSKVA, 13. — Prvi tajnik poljske delavske stranke Vladislav Gomulka in predsednik poljske vlade Josef Cyrankiewicz sta prispela danes na uraden obisk v Moskvo na čelu številne delegacije. Ob prihodu v Moskvo so ju sprejeli predsednik vlade Hruščov, predsednik prezidija vrhovnega sovjeta Brežnjev, zunanji minister Gromiko in druge osebnosti.

V kratkem pozdravnem govoru na letališču je Hruščov izrazil zadovoljstvo, ker lahko pozdravi poljsko delegacijo v Moskvi. Pripomnil je, da poljska komunistična stranka ni štedila z napori, da se okrepi skupnost socialističnih držav, enotnost in strnjenost svetovnega delavskega komunističnega gibanja.

V svojem odgovoru je Gomulka odgovoril, da sta Sovjetska zveza in Poljska zvesti tistim načelom, t.j. načelom marksizma-leninizma. Dodal je, da imata obe partiji enake poglede glede nalog v socialističnem taboru, glede strategije in taktike mednarodnega komunističnega gibanja.

Obisk poljske delegacije v Moskvi bo trajal tri dni. Prvi stiki so bili že danes. Nocoj so se poljski gostje udeležili večerje v Kremlju. Pravi razgovori pa se bodo začeli šele jutri. V sredo je v programu večje zborovanje in zatem sprejem v Kremlju. Istega dne bodo podpisali skupno poljsko-sovjetsko izjavo. Uraden obisk se bo končal 16. t.m., ko bodo vsi člani poljske delegacije odpotovali, dočim bosta Gomulka in Cyrankiewicz ostala privatno v Moskvi, da 17. aprila proslavita 70. rojstni dan Hruščova.

Zahodnonemška agencija DPA je nocoj razširila novico, da je Hruščov nekaj po 19 uri nenadoma umrl. Pozneje je sporočila, da še dalje poizvedujejo, ali je ta novica točna. Nekaj pred 23. uro pa je ista agencija sporočila, da so to novico objavili, «zaradi nesporazuma», ker da je agencija Tass prekinila oddajanje nocojšnjega govora Hruščova. V sovjetskem poslaništvu v Parizu pa so izjavili, da gre za izzivalno novico nemškega tiska.

Na nocojšnjem sprejemu v Kremlju je Hruščov med drugim izjavil: «Med našima strankama je popolna enakost pogledov, kar se tiče razvoja svetovnega komunističnega gibanja, v katerem so sedaj nastale nekatere težave zaradi razbijaške dejavnosti kitajskih voditeljev. Ne dvomimo, da bodo razbijaštvo Kitajcev zvrnile vse marksistične leninistične stranke in da bo mednarodno komunistično gibanje še bolj strnilo svoje vrste okrog prapora marksizma-leninizma v borbi za veliko stvar delavskega razreda, za zmago komunizma».

Hruščov je tudi izjavil, da Sovjetska zveza ne bo omilila budnosti, dokler se bodo na Zahodu postavljale revanšistične zahteve in zahteve za revizijo sedanjih meja.

Nesoglasja na zasedanju SEATO

MANILA, 13. — Danes se je začelo zasedanje sveta za organizacijo pogodbe jugovzhodne Azije (SEATO) ob udeležbi zunanjih ministrov osmih držav članic (Avstralija, Francija, Nova Zelandija, Pakistan, Tajska, Velika Britanija, ZDA in Filipini).

Na zasedanju je francoski zunanji minister de Murville pozval države članice, naj opustijo razne mite in naj se odločno spoprimejo z realnostjo. Poudaril je, da v malo dneh, ko bo konferenca zasedala, ne bodo mogli najti rešitve za številna vprašanja in tudi ne vskladiti stališč ter določiti skupno politiko.

Ameriški državni tajnik Dean Rusk pa je izjavil, da so ZDA «zaskrbljene» zaradi «zunanjih groženj proti varnosti in celovitosti Malezije». Govoril je tudi o Laosu in Južnem Vietnamu in o «odločni reakciji» južnovietnamske vlade na «kampanjo terorizma in prevrata, ki so jo sprožili komunisti».

Rusk je izjavil, da bodo ZDA še dalje gospodarsko in vojaško podpirale Južni Vietnam «v borbi proti komunistom». Pripomnil je, da sedaj ni moč predvidevati nobene politične rešitve in da sedanja sredstva borbe «nudijo najboljšo možnost, da se porazijo gverilci Vietkonga».

De Murville je tudi izjavil, da če ne bo moč s sedanjimi napori doseči uspeha, bo treba raztegniti vojno ali pa iskati politično rešitev. Dal je razumeti, da po mnenju Francije sedanja vlada v Južnem Vietnamu ni v stanju rešiti notranje krize.

ŽENEVA, 13. — Sopredsednika ženevske razorožitvene konference, sovjetski predstavnik Carapkin in ameriški predstavnik Fisher sta imela davi daljši razgovor v zvezi z delom odbora osemnajstorice. Zatrjuje se, da sta govorila o morebitni odložitvi konference.

Popoldne pa so se sestali voditelji zahodnih delegacij. Sestanek so uradni predstavniki označili za «koordinacijski sestanek». Govorili so o poteku dela in o predlogih, ki jih bodo zahodne delegacije predložile odboru.

PRIPRAVE ZA KONGRES KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

Štiri notranje struje KD predložile svoje resolucije

Lombardi: «KPI zapravlja zgodovinsko priliko, da se demokratično vključi v soodgovornost za uresničenje prvega poskusa organske reforme, ki jo je italijanska družba začela od osvoboditve do danes»

RIM, 13. — Jutrišnja številka glasila PSI «Avanti!» objavlja uvodnik svojega glavnega urednika Lombardija, v katerem pravi, da je PSI v zvezi z nedavnimi polemikami o rusko-kitajskem sporu, reagiral na vsak poskus, da bi povečali «ogromno ideološko zmešnjavo v delavskem gibanju», nato pa nadaljuje: «Vidimo nevarnost, da se stališča, ki jih razne komunistične stranke izražajo v tej diskusiji, in kar zadeva neposredno nas, da se stališče KPI, utegne uporabiti kot odvrnilni manever in alibi v zavarovanja imobilizma na domačem terenu. Kaj velja, namreč, zavzeti formalno korektna stališča glede pogojev demokratičnega razvoja italijanske družbe, kakor so ona, ki jih je KPI pogosto zavzela, če pa se potem, ko se ponudi priložnost, da jih preneseš iz abstraktnosti v stvarnost, odtegneš odgovornosti in ustrezni ceni? Ne bi hoteli, da bi sovjetsko-kitajska polemika toliko zaposlila KPI, da bi pozabila, da eden in ne najmanjši način, da dokažeš prepričljivost svojega stališča v mednarodnem merilu ta, da ga dosledno razvijaš v dejavnosti v svoji lastni deželi.»

Lombardi za tem zatrjuje, da se bo v prihodnjih mesecih odločilo, ali bo Italija morala storiti nekatere stvari; namreč, ustanoviti dežele, odobriti urbanistični zakon, pripraviti vrsto organskih javnih posegov v proces akumulacije itd. «Komunisti morejo zatrdno meniti — pravi Lombardi — da ta program ne bo uresničen in mi smo prvi, ki še predobro vemo, da se to utegne tudi zgoditi. Smisel in vsebina politične borbe je danes vsa v poskusu, da se prisili vlada levega centra, da se odreče tem reformam ali da se jo zruši. In ker je obveza PSI v vladni večini in v vladi popolnoma in brez ostanka podrejena uresničenju teh reform, je smoter te borbe odstranitev PSI s položaja vladne odgovornosti, če se PSI ne bi odpovedal tem reformam, kakor se jim ne bo odpovedal. Z načinom opozicije levemu centru, ki je prav tako besen, kot način, ki ga uporablja desnica, KPI zapravlja zgodovinsko priliko, ki se ji nudi, da bi se demokratično vključila v soodgovornost za uresničenje prvega poskusa organske reforme, ki jo je italijanska družba začela od osvoboditve do danes. PSI — zaključuje Lombardi — je pod pritiskom dveh ročic klešč za trenje orehov, z desnice in z levice, in to s konvergenco, ki je nihče ne more danes osporavati, da bi dosegli isti rezultat, pri čemer ni važno, ali se tega zavedata in kolikšna je stopnja te zavesti; toda če bi to strlo PSI, naj komunisti ne žive v prevari, da bi se s tem odprla nacionalna pot v socializem; v najboljšem primeru bi se nacionalna pot v kvalunkvizem spremenila v udobno avtostrado».

Posebna komisija, ki jo je imenoval minister za turizem in prireditve, je danes zaključila svoje delo v zvezi s pripravo novega zakona o kinematografiji. V tej komisiji so bili predstavniki delavcev in producentov, filmskih kritikov in avtorjev. Stališča so se zelo približala, tako da bo manj, po mnenju ministra, sestaviti zakonski osnutek, ki bo zadovoljeval v glavnem vse zahteve. Pri dokončni obliki in vsebini novega zakona o kinematografiji pa bosta imela še besedo ministrski svet, zadnjo besedo pa parlament.

Štiri notranje struje KD, ki bodo nastopile na kongresu stranke s svojimi resolucijami («impegno democratico», ki vključuje morotejce, dorotejce, Pello, Andreottija in Sulla; «amici di Nuove Cronache», ki vključuje pristaše Fanfanija; «base-rinnovamento», ki vključuje bazo in sindikaliste ter «centrismo popolare», ki vključuje pristaše Scelbe), so predložile tajništvu stranke svoje resolucije v določenem roku, ki je zapadel danes ob 20. uri. Objavili so le resolucijo «amici di Nuove cronache» in resolucijo «centrismo popolare». Kongres KD — kakor je znano — bo od 27. do 28. junija v Rimu v palači EUR.

Francija podprla sprejem Kitajske v gospodarsko komisijo OZN

ŽENEVA, 13. — Francija je danes podprla zahtevo Sovjetske zveze in Romunije, naj se LR Kitajska sprejme kot opazovalka v gospodarsko komisijo OZN za Evropo namesto Formoze. Francija pa se je uprla predlogu, naj bi v to komisijo sprejeli Vzhodno Nemčijo. Danes ni bilo nobenega glasovanja, temveč so posamezne delegacije podale samo zadevne izjave.

Južna Rodezija

SALISBURY, 13. — Predsednik južnorodezijske avtonomne vlade Winston Field je odstopil. Sporočil je, da je zaradi hudih sporov med njim in njegovo stranko ta stranka zahtevala njegov odstop. Britanskemu guvernerju predlaga kot svojega naslednika zakladnega ministra Smitha.

Odstop Fielda je povezan z vprašanjem neodvisnosti Južne Rodezije, ki je sedaj pod britansko upravo, in z odnosi med manjšino belcev, ki šteje 250.000 oseb, ter afriško večino skoraj štirih milijonov oseb. Kljub tej ogromni razliki je oblast v celoti v rokah manjšine belcev, ki jo predstavlja stranka rodezijske fronte in vlada, ki je odraz te fronte. Field je postal predsednik te vlade leta 1962, ko je bila razpuščena federacija med obema Rodezijama in Njaso. Vlada vodi politiko «razvoja skupnosti», ki je zelo podobna «apartheidu» v sosedni Južnoafriški zvezi. Zaradi tega je nezadovoljstvo med domačim prebivalstvom vedno bolj naraščalo. Vlada pa je ustanovila močne policijske oborožene sile ter uvedla stroge zatiralne zakone. Ze dolgo se postavlja vprašanje neodvisnosti Južne Rodezije, toda nastali so spori glede načina, kako naj do tega pride. Manjšina belcev pa namreč hotela, da pride do neodvisnosti v pogojih, ki naj ji tudi v prihodnje omogočijo, da ostane na oblasti. Nekateri skrajneži med temi pa zahtevajo celo enostransko razglasitev neodvisnosti.

Minister Ian Smith je sprejel ponudbo za sestavo nove vlade. Njegovi govori v parlamentu in na sestankih stranke kažejo, da je naklonjen ostri politiki proti domačinom in proti tistim, ki v Veliki Britaniji zagovarjajo načelo, da je treba ob razglasitvi neodvisnosti prepustiti oblast domačinom.

Na Cipru so izbruhnili novi spopadi Makarios nadaljuje razgovore v Atenah

U Tant objavil spomenico, ki vsebuje določbe o nalogah mednarodne sile na otoku - Grivas se ni še odločil, ali se bo vrnil na Ciper

NIKOZIJA, 13. — Davi so izbruhnili na Cipru novi boji med oboroženimi Turki in ciprsko policijo v bližini Kirenije. Predstavnik OZN je sporočil, da je neko število Turkov, ki so zasedli važno cesto med Kirenijo in Nikozijo, zapustilo svoje položaje in da napredujejo proti grški vasi Pano Dhikomo, kjer je prišlo do novih bojev. V ta kraj so takoj poslali policijska ojačenja. Do bojev je prišlo tudi na področju Temblos.

Kot je znano, sta predsednik Makarios in poveljnik sil OZN general Džani sklenila sporazum, po katerem je najvažnejša naloga mednarodnih sil zagotoviti neoviran promet na otoku, k čemer je vključeno tudi nadzorstvo na cesti Kirenija-Nikozija. Turki pa zahtevajo od ciprske vlade, naj bi to cesto nadzorovale turške enote skupaj s silami OZN, kar pa je ciprska vlada odklonila.

Tajnik OZN U Tant je objavil danes v New Yorku spomenico, ki jo je poslal državam ki so prispevale k ustanovitvi mednarodne sile na Cipru. Spomenica vsebuje določbe mandata, ki jo ima ta mednarodna sila. Glavne točke dokumenta, iz katerega izhaja med drugim, da je U Tant zaprosil Grčijo in Turčijo, naj postavita svoje vojake na Cipru pod poveljstvo sil OZN, so: V mejah možnosti se morajo preprečiti boji in prispevati je treba k vzdrževanju reda. Mednarodne sile ne smejo zavzeti nobenega političnega stališča ter morajo pokazati zmernost in absolutno nepristranost med obema ciprskima skupnostoma. Jasno je treba razlikovati med angleškimi vojaki, ki so vključeni v kontingent OZN, in angleškimi vojaki, ki niso vključeni v ta kontingent, kakor se tudi jasno razlikujejo operacije sil OZN od politične dejavnosti posredovalca.

Vojaki lahko uporabijo orožje samo v zakonito obrambo in tudi v tem primeru naj se uporaba sile omeji na minimum in šele po neuspehu vseh miroljubnih poskusov. Zakonita obramba pomeni, obrambo pred napadi na položaje, lokale in vozila OZN, kadar je varnost vojakov Združenih narodov ogrožena. Odločanje, ali je potrebna uporaba orožja ali pa ni potrebna, pripada krajevnemu poveljniku. Dejavnost sile OZN mora vedno biti v okviru sklepov Varnostnega sveta in ne bodo mogoče akcije, ki niso v celoti v skladu s temi sklepi.

Predsednik Makarios, ki je že dva dni na obisku v Atenah, je tudi danes nadaljeval svoje razgovore. Govorili so med drugim, ali naj se Ciper pritoži na Združene narode v zvezi z odpovedjo pogodbe o zavezništvu, na katero se Turčija ne ozira. Makariosu ni do sedaj še uspelo dobiti privolitve bivšega poveljnika EOKA generala Grivasa za povratek na Ciper, kjer bi prevzel poveljstvo ciprske vojske. Grivas je ponudbo načelno sprejel in si je pridržal dokončno odločitev. Razen tega sta se danes sestala predsednik grške vlade Papandreu in Grivas, ki sta govorila o tej zadevi. Razgovori se bodo nadaljevali jutri, ko bo Makarios sporočil tisku rezultat svojega obiska.

Predsednik grške vlade Papandreu je po svojih razgovorih z Marariosom objavil izjavo, v kateri zahteva, naj se ciprskemu prebivalstvu dovoli, da izbira svojo usodo. Dodal je, da grška vlada v celoti podpira helenizem na Cipru in da so se zueriški in londonski sporazumi pokazali za neizvedljive. Papandreu poudarja, da je edina rešitev za pravo demokracijo na Cipru popolna zaščita pravic večine, da vlada pod nadzorstvom manjšine.

V New Yorku pa je predstavnik grške delegacije v OZN sporočil, da bo Grčija postavila svoj vojaški kontingent na Cipru pod poveljstvom Združenih narodov, če bo to storila tudi Turčija.

Ciprski predsednik Makarios v razgovoru z generalom Grivasom

Za kaj pravzaprav gre pri vprašanju disparitet

Države Skupnega trga so za obsežne trgovinske razgovore v GATT (Kennedyjeva runda) sprožile eno od ključnih vprašanj, in sicer vprašanje tako imenovanih disparitet. Posamezne stopnje ameriške carinske tarife so pogosto znatno višje od stopenj iz carinskih tarif Skupnega trga. To velja posebej za kemično industrijo, čeprav nastajajo znatne razlike v višini carinskih obremenitev tudi pri drugih izdelkih. Cilj Skupnega trga je bil v tem, da s splošnim znižanjem carin za industrijske izdelke in vzporedno z njim zmanjša tudi razlike. Gre za poskus, ki je — odvisno od primera — ekonomsko upravičen. Če znaša npr. carina za določen izdelek v eni državi 50 odstotkov, v drugi pa 20 odst. in obe zmanjšata carino za polovico, ne moremo trditi, da je razmerje zaščite ostalo enako, čeprav se, aritmetično gledano, splob ni spremenilo: prej je bilo 50:20, sedaj pa je 25%:10%. Kljub temu pa je v resnici prišlo do spremembe razmerja, seveda odvisno od vrste izdelka in pa od prožnosti povpraševanja po njem, ker pomeni carina 25 odst. še vedno solidno varstvo domače proizvodnje, kar pa ne velja za carinsko stopnjo v višini 10%.

Zato je Skupni trg postavil zahtevo, da ZDA v takšnem primeru najprej znižajo svoje carine, jih postavijo na določeno raven, šele potem pa tako ena kot druga stran pričneta z linearnim zniževanjem za 50%. Seveda pa to ni bilo sprejemljivo za ZDA, ker «Trade Expansion Act», na podlagi katerega je pooblaščen za razgovore predsednik, to pooblastilo omejuje na 50%. V takšnem položaju je Skupni trg predlagal, da pri izdelkih, pri katerih je znatnejša razlika (znatna dispariteta) države z višjo carino le-to znižajo za 50%, države z nižjo carino pa samo za 25%. Pri tem pa je treba upoštevati, da gre pri disparitetah za razmerja med carinskimi tarifami Skupnega trga, ZDA in Velike Britanije, kot glavnih partnerjev v razgovorih, in držav, ki se ne morejo sklicevati na disparireto, pa se bo ta zahteva postavljala tudi njim.

Seveda pa takšnega predloga za rešitev ni bilo možno sprejeti, ker bi pogosto povzročal škodo izvozu tretjih držav, ki nimajo nikakršnega deleža v celotnem problemu disparitet. Za primer navajamo Švico, ki ima sicer v povprečju nizke carinske stopnje. Po tem predlogu bi se lahko Skupni trg pri okrog 500 primerih skliceval na «znatne disparitete» nasproti ZDA in bi svoje carine, namesto za 50%, znižal samo za 25%. Na drugi strani pa je v 106 od teh 500 primerov Švica večji izvoznik v Skupni trg kot v ZDA. Vrednost švicarskega izvoza teh izdelkov v države Skupnega trga znaša 190 milijonov dolarjev, ameriškega pa samo 34 milijonov dolarjev. S tem ukrepom bi bilo prizadeto 10,1% celotnega švicarskega izvoza, samo 1,2% pa ameriškega. To pomeni, da bi takšna rešitev precej bolj prizadela Švico kot ZDA, nasproti katerim bi bilo lahko formalno zmerna.

Zato je dal Skupni trg nov predlog. Po tem predlogu bi obstajale disparitete (znatne) samo v primerih, kadar je carinska stopnja za določen izdelek države A dvakrat večja od carinske stopnje države B, pri čemer bi znašala razlika najmanj 10 točk (npr. carinske stopnje 22% in 11%), če gre za gotove izdelke in surovine. Če pa gre za polizdelke, tedaj so disparitete tudi v primeru, čeprav je razlika manjša od 10 točk, če je npr. 5 točk (10% in 5% npr.). To pa zaradi tega, ker je pri polizdelkih vrednost dodatnega dela manjša in je tudi manjša razlika v carinskih obremenitvah, kar lahko otežkoča uvoz.

Seveda pa tudi to, v celoti aritmetično merilo, ne spremeni položaja glede tretjih držav. Za primer vzamemo ponovno Švico in njen izvoz ur. Ker uporabljajo ZDA carinsko stopnjo 32,5%, Skupni trg pa 11%, pade ta izdelek avtomatično na listo disparitet. Pri tem je trgovina z urami med ZDA in Skupnim trgom nepomembna, medtem ko je Švica glavni dobavitelj tako enim kot drugim. Toda Skupni trg, ki se sklicuje na dispariteto, svoje carinske stopnje na uvoz ur ne bi znižal za 50%, ampak samo za 25%, kar pomeni, da švicarski izvoz ne bi dobil pričakovane olajšave.

Zato je poleg tega aritmetičnega merila Skupni trg sprejel tudi nekatere kakovostne kriterije. Tako se v primeru, čeprav bi bil izpolnjen obravnavani aritmetični pogoj, ne bi štelo, da obstoji «znatna dispariteta», če država z nizko carino, to je tista, ki bi se lahko sklicevala na dispariteto, ne uvozi tega izdelka oz. je uvoz nepomemben, in drugič, če tega izdelka ne izdelujejo in nimajo v načrtu, da bi ga v bližnji prihodnosti izdelovali.

Kaže, da so ZDA pripravljene sprejeti zadnji predlog Skupnega trga, vendar ob naslednji opredelitvi: tudi če bi bil izpolnjen aritmetični pogoj (2:1+10 točk), ne bi veljala dispariteta, če država, ki bi se lahko nanj sklicevala, ni glavni dobavitelj (rešeno je vprašanje švicarskih ur), in v primeru, če je izvoz tudi ob visoki carinski zaščiti normalno visok, kar bi izkazovalo, da ga carina ne moti. Razen tega ZDA niso pripravljene sprejeti teze Skupnega trga, na podlagi katere bi bilo za polizdelke dovoljeno 5 točk, da bi lahko veljalo, da gre za dispariteto. Tudi v tem primeru, kot pri drugih izdelkih, vztrajajo ZDA na tem, da bi bila carina dvakrat večja, da pa bi ostala razlika najmanj 10 točk.

Čeprav formalno ni prevzel nikakršne obveznosti, je Skupni trg proučil obravnavano novo merilo, ki ga nekateri imenujejo «švicarska klavzula». ZDA, EFTA, posebej pa Švica namreč zahtevajo od Skupnega trga, da pozorno prouči primer tistih izdelkov, ki so v glavnem predmet medevropske trgovine, kjer je ena evropska država glavni dobavitelj in kjer ne bi bilo treba uporabljati možnosti sklicevanja na dispariteto, ampak bi bile carine kot pri drugih izdelkih znižane za 50%. V tem smislu so potekali te dni informativni razgovori med komisijo Skupnega trga in predstavniki Švice ter Norveške.

Lahko rečemo, da so podane realne možnosti, da pride do kompromisa glede disparitet, tako da bi se lahko carinski razgovori (Kennedyjeva runda) začeli, kot je bilo predvideno že lani, 4. maja letos. To pa seveda ne pomeni, da bodo takoj prešli v bistvo problema in da bodo vsa vprašanja rešena. Nerešenih bo precej stvari, ki bi morale biti rešene v teh razgovorih, računajo pa, da bodo trajali od poldrugega do dveh let. Tako se ob kompromisih, ki jih dosegajo sedaj, ustvarjajo pogoji, da se iz stopnje predhodnih razgovorov preide na konkretne razgovore.

V maju in juniju bi nastopile posamezne države s konkretnimi predlogi, ki bi jih zainteresirane vlade določen čas proučevale. Od teh predlogov so najpomembnejše liste izjem, ker bodo v glavnem temeljni predmet razgovorov in ugibanj. Tu gre za izdelke, pri katerih iz upravičenih razlogov država ne bo pripravljena znižati carine ali pa vsaj ne v predvideni višini. Vsekakor bodo te liste proučili zelo podrobno, in sicer bolj s stališča ustvarjanja položaja razgovorov, kot pa s stališča dejanske nezmožnosti, da bi šli na znižanje carin. Predvidoma naj bi ZDA predložile listo konec maja, Skupni trg pa v «začetku junija».

Čeprav so države v razvoju v precejšnji meri zainteresirane za Kennedyjevo rundo (določeni deli iz programa akcije so dejansko vezani na njo), še niso niti sprejeti niti proučeni pogoji, ob katerih bi lahko te države sodelovale v razgovorih. Na splošno je sprejeto, da je treba od njih zahtevati polno recipročnost. Niso pa še razpravljali, ali se bodo sploh zahtevale določene koncesije in katere konkretne probleme naj bi reševali in rešili. Razumljivo je, da je v tem smislu zainteresirana tudi Jugoslavija, ki od Kennedyjeve runde pričakuje znižanje sedanjih carinskih pregrad v industrijskih državah, ob tem pa tudi omiljenje carinske diskriminacije Skupnega trga in ustvarjanje ugodnejših pogojev za izvoz kmetijskih izdelkov v države Zahodne Evrope. Rezultati Kennedyjeve runde so rezultati koncesij, ki bi jih dale ene države drugim, veljajo pa avtomatsko za vse članice GATT, to je tudi za Jugoslavijo.

(«Gospodarski vestnik»)

V nedeljo so si na ligurski obali že mnogi upali v vodo

ŠE VEDNO NOVE GROZOVITOSTI PRIHAJAJO NA DAN

Poljski priči Olszowka in Pivko o groznih dejanjih Bogerja in drugih

Zločincem iz Auschwitza je bilo pravo veselje ljudi mučiti in pobijati - Strašen Bogerjev način pobijanja otrok

FRANKFURT, 13. — Na procesu proti 22 vojnim zločincem iz taborišča Auschwitz se je danes ponovno govorilo o mladi Lili Tofler, ki so jo v taborišču ubili, ker je napisala ljubavno pismo nekemu jetniku. Poljak Ervin Olszowka, ki je bil tudi jetnik v Auschwitzu, je med pričanjem danes povedal, da se je Lili Tofler prostovoljno žrtvovala, da bi rešila življenje moškemu, v katerega se je zaljubila. Tega še danes muči misel, da je bil kriv smrti mlade ženske, je dejal Olszowka.

Lili Tofler je delala kot tajnica pri poveljstvu taborišča, pa se je zaljubila v nekega poljskega jetnika. Pisala sta si več ljubavnih pisem in eno od teh so straže v taborišču zaplenile.

Nekega dne, pripoveduje priča, je prišel ukaz za zbor pred barakami. Boger (eden od obtožencev na procesu) je prišel skupaj z Lili Tofler. Ta je morala pokazati moškega, v katerega se je zaljubila. Jaz sem poznal človeka, ki ga je Boger iskal. Toflerjeva je morala hoditi pred nami, ki smo stali v vrsti. Za trenutek se je ustavila pred človekom, ki ga je ljubila, pogledala ga je v oči in se naglo odstranila, ne da bi dala kako znamenje, da ga je prepoznala. Nekaj ur pozneje jo je Boger ubil.»

Olszowka je dostavil, da je človek, ki ga je Toflerjeva rešila, še sedaj živ na Poljskem. «Vsakikrat, ko ga vidim, je dostavil, mi pripoveduje o tragičnem dogodku. Trpi ob misli, da je odgovoren za smrt Lili.»

Predsednik sodišča je priči omenil, da je Boger zanikal, da bi on ubil Lili Tofler. Olszowka je nato odgovoril, da se obtoženec nesramno laže ter je dostavil, da je več jetnikov iz Auschwitza videlo, da je Boger ubil Lili Tofler. Olszowka je tudi izjavil, da sta bila Boger in drugi obtoženec Oswald Kaduk sadista, ki jima je bilo v posebno veselje mučiti in pobijati jetnike. Ob neki priložnosti, pravi priča, je Boger osebno pobil s karabino drugega za drugem sto jetnikov; to je bilo po propadlem poskusu upora skupine jetnikov, ki je bila zaposlena pri krematorijih v Auschwitzu. Nadalje je Olszowka danes povedal, da je Boger pri tridnevnem pohodu iz Auschwitza v Mathausen leta 1945 pobil od 50 do 100 jetnikov na dan. «Kdorkoli ni mogel več hoditi ali pa se je tudi le za kratek čas ustavil, je bil takoj ustreljen s pištolo ali s puško. V treh dneh je bilo pobiti najmanj 300 jetnikov. Boger in Kaduk sta tedaj pokazala neverjeten sadizem.»

Olszowka, ki je bil v taborišču pet let, je povedal, da ga je mučil eden izmed obtožencev in sicer Klaus Dylewski. Povedal je nadalje, da je Robert Mulka, namestnik poveljnika taborišča, pogosto prihajal v barake in tudi na blok 11, ki so ga imenovali «blok smrti». Mulka pa je vedno zatrjeval, da sploh ni hodil v taborišče, češ da je bila njegova funkcija zgolj administrativna.

Danes je na razpravi spet prišlo do krikov groze, kar je povzročilo pripovedovanje druge poljske priče Jožefa Pivka. Občinstvo se je zgrozilo, ko je Pivko povedal, kako je Boger zgrabil otroke za noge ter jih nato vrtel tako, da so z glavo udarjali v zid. Sodnik Hofmeyer je drgetal in ni mogel skrivati solz, medtem ko je Boger tiho poslušal. Potem pa je skočil pokoncu ter dejal, da ni nikoli nikogar ubil na tak način. Pivko pa je pri obtožbi vztrajal ter je še govoril o drugih grozovitostih. Povedal je, kaj so na primer delali s cigani. Tako so materam ukazali, naj odidejo in otroke pustijo, toda matere niso ubogale in tako so jih poslali skupaj z otroki v plinske celice. «Lahko bi se bile rešile, toda nobena, niti ena ni hotela oditi in pustiti otroke same».

Dr. André Wyen daje časnikarjem izjave po pogajanjih med sindikalnimi predstavniki belgijskih zdravnikov ter člani belgijske vlade

Adžubej zopet v Moskvi

MOSKVA, 13. — Ravnatelj «Izvestij» Aleksej Adžubej se je danes vrnil v Moskvo z obiska v Franciji. Izjavil je, da je zelo zadovoljen s svojim obiskom in da je po njegovem mnenju najvažnejše dejstvo, da je ugotovil željo Francije po izboljšanju odnosov v Sovjetsko zvezo. Na vprašanje, ali bo de Gaulle obiskal Sovjetsko zvezo, je Adžubej odgovoril, da mora de Gaulle odločati, da ga «je pozabil na vabilo Hruščova», ki mu ga je sporočil ob svojem obisku leta 1960.

RIM, 13. — Pripravljalni odbor za kongres italijanskih evangeljskih cerkva je določil, da bo kongres v dneh 26. — 30. maja prihodnjega leta v Rimu.

AVELLINO, 13. — Na hribih Irpinie je preteklo noč snežilo. Sneg je privabil številne smučarje.

V dolini Saluver blizu St. Moritza v Švici so snemali neki film, pri katerem je sodelovalo več znanih smučarjev. Nesreča pa je hotela, da se je utrgal velik snežni plaz, ki je zasul skupino osmih smučarjev. Od teh se jih je šest rešilo, medtem ko sta dva najboljša in najbolj poznana pod plazom izgubila življenje. Ta dva sta Američan Bud Werner (zgoraj) in Nemka Barbi Henneberger (spodaj). Obadva sta imela za seboj odlične uspehe na mednarodnih tekmah in Barbi si je na predzadnji olimpiadi osvojila tudi bronasto medaljo

V KRATKEM ČASU ŽE DRUGI PRIMER

Med Ljubljano in Parmo sklenjeno pobratimstvo

Spomenica podpisana v soboto na slovesni seji občinskega sveta Parme

Pred nekaj dnevi smo v našem listu poročali o slovesnosti v Modeni ob priliki pobratenja tega mesta z Novim Sadom. Ljubljansko «Delo» pa je v nedeljo objavilo članek pod naslovom «Parma in Ljubljana pobrateni. V Parmi velike slovesnosti prijateljstva med obema mestoma.» O teh slavnostih poroča dopisnik iz Parme:

«Mesto je okrašeno z italijanskimi in jugoslovanskimi zastavami ter lepaki, ki tudi v slovenščini pozdravljajo prijateljsko zbližanje dveh mest z bogato kulturno tradicijo in ovenčanih s slavo protifašističnega in narodnoosvobodilnega boja.

Dopoldne je šestčlanska delegacija Ljubljane, ki jo vodi predsednik mestnega sveta inž. Marjan Tepina, položila venec na spomenik parmskih partizanov na Trgu Marconi. Poleg predstavnikov občinskega sveta Parme z županom Enzom Baldassijem na čelu se je udeležilo svečanosti precejšnje število meščanov, z jugoslovanske strani pa tudi veleposlanik SFRJ v Rimu Ivo Vejvoda in jugoslovanski generalni konzul v Milanu Vasa Milovanović.

Popoldne so na slovesni seji občinskega sveta Parme predstavniki obeh pobratenih mest podpisali spomenico o trajnem prijateljstvu in zbližanju Parme in Ljubljane, ki vključuje tudi sporazum o nadaljnjih družbenih, kulturnih, športnih, gospodarskih in drugih stikih.

Nocoj bo nastopil v gledališču Reggio Slovenski oktet, še prej pa bodo imenovali neki trg v novem delu mesta za Ljubljanski.

Jutri bodo odprli v Parmi razstavo sodobne slovenske grafike, program svečanosti pobratenja pa vsebuje tudi nekaj predstav slovenskih dokumentarnih filmov ter razne razgovore in obiske.

Veleposlanik SFRJ Ivo Vejvoda je na kosilu, ki ga je priredil župan mesta Parme ob svečanem pobratenju, ocenil ta korak kot enega novih, še tesnejših stikov med narodi obeh dežel ter poudaril dejstva vse širšega in globljega sodelovanja Italije in Jugoslavije na vseh področjih, ki lahko postane vzor tudi za druge dežele različnih družbenih sistemov.

Predsednik mestnega sveta Ljubljane inž. Tepina pa je v svojem govoru v občinskem svetu Parme poudaril, da so mednarodni stiki naših mest pomemben del v razvoju jugoslovanskega družbenega sistema ter so kot takšni našli izraz tudi v novih lokalnih statutih.

Delegacija Ljubljane bo zapustila Parmo v ponedeljek zvečer.»

Obeta se slabo za «pappagalle»

BONN, 13. — Župan Düsseldorfa Peter Müller je prejel visoko italijansko odlikovanje za svoje zasluge, predvsem na področju turističnih odnosov med obema državama.

Nemški listi kažejo veliko zanimanja za nove ukrepe italijanskega ministrstva za turizem, ki naj zagotovijo red, mir ter stalnost cen za nemške turiste, ki se pripravljajo, da bi preživeli počitnice v Italiji. Vsi listi so posvetili precej prostora izjavam ministra Corone o boju proti nadlegovalcem žensk («pappagalli»), proti hrušču in proti izkoriščanju tujih turistov.

Izgubljena ustava

LIMA, 13. — Originalnega dokumenta perujske ustave, ki je v veljavi od aprila 1933, ne morejo najti. To je sporočil pravosodni minister, ki je dejal, da kljub vsem naporom ni mogoče dokumenta najti. Po zakonu morajo biti vsi originali zakonodajnih dokumentov shranjeni v državnem arhivu.

S plinom zastrupljena italijanska emigranta

BONN 13. — Dva Italijana, stara okrog 30 let, ki sta se pred kratkim preselila v Nemčijo, sta včeraj v Duisburgu najela v nekem hotelu sobo. Hotelir jima je dal sobo, ki je bila pred kratkim preurejena in v kateri je bila tudi plinska peč. Opozoril pa ju je, naj peči ne uporabljata, ker še ni urejena. Drugo jutro pa so ju našli v posteljah mrtva. Sedaj vso zadevo preiskuje policija, ki se ji nekatere podrobnosti, ki jih je dal hotelir, ne zdijo čisto jasne.

PARIZ, 13. — Na pet let ječe je bila obsojena Bernadette Praloran, ki je obtožena sodelovanja pri neuspelem atentatu v Petit Clamart na pariški periferiji leta 1962. Žrtev atentata naj bi bil postal de Gaulle.

Veliko število žrtev ciklona v Pakistanu

DAKKA, 13. — Hud ciklon je v soboto divjal v pokrajinah Vzhodnega Pakistana, pri čemer je bilo 128 mrtvih in okrog 600 ranjenih. Razen tega pa je 131 oseb izgubljenih in domnevajo, da so mrtve. Številne vasi so porušene. Pred desetimi dnevi je že to področje prizadel sicer manj silovit ciklon, ki je pa vendar zahteval 5 človeških žrtev.

CHICAGO, 13. — V več krajih v ZDA je včeraj divjal ciklon, ki je povzročil smrt najmanj 12 oseb. Vihar je avtomobile na cestah kar premetaval.

Etna bruha

CATANIA, 13. — Iz Etne se močno kadi in veter raznaša v znatnih količinah pepel na razne vasi. Iz centralnega kraterja leta žareči kosi, in sicer po 12 do 15-krat na minuto ter se dvigajo se čez 100 m v višino.

Nad ravnino pri Cataniji se je utrgal oblak, vendar pa se je sedaj vreme že zopet izboljšalo.

Velika jeklarna v Bolgariji

SOFIJA, 13. — Po podatkih bolgarskega komiteja za kemično industrijo in metalurgijo bodo vložili letos v Bolgariji največje napore za izgradnjo nove jeklarne Kremikovci v bližini Sofije.

V prvi fazi izgradnje bodo v tovarni proizvedli 1.120.000 ton surovega železa in 1.256.000 ton surovega jekla letno. Po planu pa naj bi proizvedli letno 1 milijon ton valjanega jekla. Ob koncu druge faze izgradnje pa bodo proizvedli: 3 milijone ton železa, 3.6 milijona ton surovega jekla in 3 milijone ton valjanega jeklenega materiala. Prva visoka peč, ki je začela obratovati konec lanskega leta, že proizvaja toliko železove rude, da krije vse potrebe dosedanje jeklarne Lenin v Berniku.

V sklopu železarne so začeli tudi z izgradnjo topilniškega obrata in prve električne peči v Bolgariji z zmogljivostjo 100 ton dnevno. Ta peč bo začela poskusno obratovati konec letošnjega leta. Druga visoka peč pa bo začela obratovati v začetku prihodnjega leta. Letos bodo proizvedli v Bolgariji 250.000 ton surovega železa, kar je okoli 100.000 ton več kot l. 1963, surovega jekla pa bodo proizvedli 78.000 ton več kot lani, valjenega jekla pa 60.000 ton več kot l. 1963.

V Iraku spor zaradi nafte

V prvem četrtletju letos je iraška vlada dobila od petroleja 32 milijonov funtov šterlingov. Očitno je torej, da proizvodnja petroleja v Iraku nenehno narašča in da bo do konca leta lahko dosegla 60 milijonov ton, kar bi bilo za 5 milijonov ton več kot lani, ko so načrpali rekordno množino nafte. Petrolejska proizvodnja v Iraku narašča navzlic sporu med petrolejskimi družbami in vlado.

Bistvo spora je v tem, ker si iraška vlada prizadeva urediti vrsto problemov, ki izvirajo iz koncesijskih pogodb, sklenjenih pred nekaj desetletji. Iraški minister za petrolej Vatari je izjavil, da bodo kmalu ustanovili upravo za izkoriščanje zemeljskega plina in da ga bodo začeli črpati čez dve leti. Doslej družbe niso hotele odobriti izkoriščanja zemeljskega plina in so ga uničevale v velikanskih količinah.

knjige · gledališče · film · plesi · glasba · slikarstvo

Čestitke ministra za uspeh v Argentini

RIM, 13. — *Brž ko je sprejel vest o uspehu italijanskega filma na festivalu v Buenos Airesu, je minister Corona poslal čestitke Mariu Monicelliju, režiserju filma «I compagni», ki je na festivalu dosegel prvo nagrado, ter scenaristoma filma Ageju in Scarpelliju. Čestital pa je tudi igralcema Vittoriu Gassmanu in Ugu Tognazziju, ki sta bila nagrajena ex aequo kot najboljša tuja igralca za vlogi v filmu «I mostri».*

* * *

Marija Bitenčeva ta teden v Gradcu

Marija Bitenčeva, ki smo o njej pisali v nedeljo, pojde še ta teden v Gradec, kjer bo na tamkajšnjem radiu pela spored pesmi jugoslovanskih avtorjev.

Violinist Franco Gulli v Ljubljani in Mariboru

Te dni je v Ljubljani koncertiral violinist Tržačan Franco Gulli, na klavirju pa ga je spremljala Enrica Cavallo-Gulli. O koncertu v Ljubljani je v «Delu» napisal Kristjan Ukmar: «Franco Gulli je zraščen s svojim instrumentom, tako malo napora vlaga na videz v svojo igro, da človek sploh nima občutka, da nekdo igra, ampak samo ve, da posluša glasbo. Ta glasba je zato zelo sproščena, mehka in plemenita, po tehnični strani pa dovršena virtuozna. Gulli združuje v sebi dve izredno pozitivni kvaliteti: pravo italijansko temperamentnost, ki pa ji ne pusti proste poti, ampak jo kultivira z velikim smislom za gradnjo in za miniature. Tako je mojstersko celo Paganinijeve «Utripe» — pri katerih poslušalec navadno osupne nad njihovo artistično zahtevnostjo, ne pa nad njihovo muzikalno vrednostjo — zaigral ob vsej tehnični popolnosti še s tako mirno prepričljivostjo, da ni bilo nikjer sledu o prazni virtuoznosti. Tudi v interpretaciji Tartinijeve sonate je bilo manj ognjevite zanesenosti, kot čiste muzikalnosti v stilu corelijevske sonate da chiesa, kar je bilo izvedbi samo v prid.

Višek večera, tako po kvaliteti dela kot po interpretaciji, je pomenila izvedba Kreutzerjeve sonate. Sonata je po izvirnem naslovu pisana za klavir in violino. S tem hočem poudariti, da ima v tem delu klavir ravno toliko važno in težko vlogo kot violina. Zato je tu najbolj prišla do izraza tudi pianistkina tehnična zanesljivost ter njeno glasbeno doživljanje. Oba interpreta sta se zlila v enovito celoto, pa vendar ustvarjala medsebojne kontraste. Posebno pristno je učinkovala v njuni igri prava beethovenska dinamika z odločnimi sforzati in z nenadnimi in nepričakovanimi spremembami, pa mir, skladnost in čudovito oblikovanje fraze v počasnem stavku. Tako smo spet enkrat slišali komorno igro». Včeraj zvečer pa je imel Gulli koncert v Mariboru.

Režiser Veit Harlan je umrl na Capriju

CAPRI, 13. — *Veit Harlan, režiser nemškega filma «Zlato mesto», je danes dopoldne umrl v bolnišnici «Capilupi» na Capriju, kjer je bil že več kot dva meseca zaradi bolezni srca. Pri njem je bila žena Cristina Soderbaum ter trije otroci, od katerih je eden iz prvega zakona. Veit Harlan, ki je imel 66 let, je zbolel oktobra, ko je v gledališču «Traumpsied» v Aachenu režiral neko komedijo. Krizo je prestal in novembra je prišel na Capri, kjer je najel neko vilo ter tam prebival z ženo in snovi. Prvega februarja pa je spet nastopila kriza, ki se je končala s smrtjo. Harlan je režiral mnogo nemških filmov, najbolj znan pa je postal z «Zlatim mestom», prvim v Nemčiji izdelanim barvnim filmom. Po vojni je bil obtožen zaradi antisemitiskega filma «Žid Süss». Uspelo pa mu je dokazati, da je film, ki ga je naročil Göbbels, propagandni minister sam tudi temeljito spremenil in sicer brez Harlanovega pristanka in proti njegovi volji. (V Nemčiji se je lahko toliko stvari dokazalo...) Harlanova žena Cristine Soderbaum, ki je sicer Švedinja, je bila glavna igralka v skoraj vseh njegovih filmih. Na Capriju je Harlan pisal svoj življenjepis.*

* * *

RIM, 13. — *Rimska židovska skupnost je v nekem templju priredila stalno razstavo, ki prikazuje 2000 let izraelske zgodovine. Pomen razstave so na tiskovni konferenci časnikarjem obrazložili predsednik izraelske skupnosti v Rimu prof. Pitigliani, glavni rabin prof. Toaf ter arh. Pontecorvo, ki je tudi za razstavo predelal stare prostore.*

* * *

RIM, 13. — *Danes so pokopali Marca Rampertija, pesnika, pisatelja in časnikarja, ki je umrl v petek. Pokojni je imel 77 let in je bil sin slavnega violinista Edoarda Rampertija. Na pogrebu Rampertija, ki je bil v mladih letih socialist, je bilo več kulturnih in političnih osebnosti, zlasti iz bivših fašističnih in misinskih krogov.*

* * *

BUKAREŠTA, 13. — *Stalno gledališče iz Genove pod vodstvom Luigija Squarzine bo odšlo ta mesec na turnejo v Romunijo. V Bukareški bo igralo Goldonijevo komedijo «Benečka dvojčka».*

Conan Doyle v slovenščini

Vsi tisti, ki redno prebirajo naša poročila o novostih knjižnega trga, so že seznanjeni z izdajo zbranega dela Arthurja Conana Doyla v slovenščini. Izdaja izbranega dela tega klasika in očeta kriminalnega romana v šestih knjigah, je bila vsekakor zanimivost na našem knjižnem trgu s katero je izdajateljica Državna založba Slovenije ustregla mnogim prijateljem te literature. In takih prijateljev kriminalnih romanov ni malo. Res da izhajajo ti navadno v slabih prevodih, v skrajno primitivni opremi, pa tudi sicer so večkrat dvomljive kvalitete. Topot pa je drugače. Ime Arthurja Conana Doyla je že samo po sebi garancija za kvaliteto. Čeprav so njegova dela nastala pred več kot petdesetimi leti, so vendar tudi za današnjega bralca še močno privlačna. Res je tudi, da morda niso moderna, imajo pa v sebi vse bistvene lastnosti kriminalnih romanov, ki jih je prav s temi deli začel ta angleški pisatelj, katerega pozna ves svet kot očeta tourstne literature. Res je nadalje, da so mnenja o tej literaturi deljena in res je, da ne gre za velike umetnine. Toda kriminalni roman je danes dejstvo, s katerim je treba računati. In če je dober, ga je treba tudi v dostojni obliki dati bralcem na razpolago. Državna založba je poskrbela za nove, kvalitetne prevode. Ni pač odveč omeniti, da je tudi oprema teh knjig taka kot pri drugih izdajah, kar ni brez pomena, saj mnogi cenijo knjige tudi po njih zunanji podobi.

Slovenski bralci so dobili že štiri knjige od šestih knjig izbranega dela. Prav pred kratkim pa sta izšli še zadnji dve knjigi, s katerima je izdaja zdaj zaključena. V peti knjigi sta objavljeni dve zgodbi: znani kriminalni roman «Baskervillski pes» in roman «Dolina strahu». Zadnja, šesta knjiga pa prinaša pod naslovom «Mojster Sherlock Holmes» dvanajst krajših kriminalnih zgodb. Ljubitelji takega berila bodo torej imeli s tema dvema knjigama spet nekaj kriminalne literature, ki ji prav gotovo nekih moralnih, že še ne estetskih vrednot ni mogoče odrekati. Skupaj z dosedanjimi štirimi knjigami bo nova serija šestih knjig kriminalnih romanov in krajših zgodb še dolgo našla obilo bralcev vseh generacij. Zato lahko ob tej izdaji ugotovimo, da je bila, preprosto rečeno, posrečena.

Sl. Ru.

IZ RAZVOJA TRGOVINE MED VZHODOM IN ZAHODOM

Kanada želi povečati uvoz iz socialističnih dežel

Vprašanje neravnovesja v trgovinski izmenjavi - Kanadska razmišljanja o odnosih s socialističnim svetom - Izenačeni interesi - temelj bodočega gospodarskega sodelovanja

V kanadskih gospodarskih in vladnih krogih čedalje bolj razpravljajo o tem, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi se povečal obseg uvoza iz socialističnih dežel, da bi se zmanjšala znatna neravnovesja v sedanji izmenjavi in bi se našle trajnejše osnove za določeno bolj dolgoročno trgovinsko sodelovanje.

Tako vladni kot gospodarski krogi se strinjajo, da v izmenjavi z nekaterimi deželami obstajajo določene trajnejše značilnosti. Tako ima Kanada npr. trajen deficit v svoji izmenjavi z Venezuelo, vtem ko izkazuje v svojem poslovanju z Japonsko stalen presežek. Ta neravnovesja pa postanejo skoraj nepomembna, če razčlenimo, oziroma če upoštevamo trgovinsko izmenjavo, ki jo Kanada zadnja leta ima s socialističnimi deželami.

Že samo podatki za lansko leto zadostujejo, da se začne razmišljati ter iskati solidnejše osnove v izmenjavi, ki je doslej bila izključno v korist Kanade. Lansko leto je vrednost kanadskega izvoza v Sovjetsko zvezo presegla vsoto 150 milijonov dolarjev. Kanadčani so v Sovjetsko zvezo v glavnem izvozili pšenico in moko. Istočasno je izvoz iz Sovjetske zveze v Kanado komaj dosegel vsoto nekaj nad 2 milijona dolarjev. Dobavke iz Sovjetske zveze so v prvi vrsti obsegale dušična gnojila in krzna. Kar zadeva Kitajsko, je kanadski izvoz, ki je prav tako v glavnem obsegal žitarice in moko, dosegel skupno vrednost 104 milijone dolarjev, vtem ko je kitajski uvoz presegel 5 milijonov. Kitajci so Kanadi predvsem prodali orehe, tekstilno blago in krzna.

Kanadski gospodarski krogi, posebno tisti, ki so se v določeni meri že seznanili s tržišči socialističnih dežel, poudarjajo, da ne obstajajo resne zapreke za neko znatnejšo in trajnejšo razširitev kanadskega uvoza iz socialističnih dežel. Kar se tiče Sovjetske zveze, pa je tudi bilo sprejeto stališče, da je ta že dosegla visoko stopnjo industrializacije in potemtakem razpolaga z vrsto proizvodov, ki bi se mogli plasirati na kanadskem tržišču.

Strokovnjaki v trgovini s socialističnimi deželami, katerih predstavništva se nahajajo v Montrealu in Torontu, se postavljajo na stališče, oziroma poudarjajo, da bi Kanadčani lahko v Sovjetski zvezi kupovali orodje stroje, fotografske aparate in filmske kamere, ure, konservirane ribe, porcelanaste proizvode, glasbila, žgane pijače in vrsto drugih artiklov. Strokovnjaki v Montrealu poleg tega omenjajo, da je vse omenjene proizvode moč najti tudi v Veliki Britaniji, kjer so zelo cenjeni.

Omenja se tudi možnost povečanega uvoza iz dežel, katerih proizvodi le težko prodirajo v Kanado, čeprav obstajajo pogoji, da bi kanadska industrija in potrošniki v večji meri segali po njih. Eden od vodilnih gospodarstvenikov, ki se zavzemajo za razširitev trgovine s socialističnimi deželami, Lewis Crosby, je opozoril, da je dosedanje stanje nevzdržno. Socialistične dežele namreč s polno pravico postavljajo zahtevo po uravnovešenju medsebojne izmenjave, zakaj samo to lahko omogoči trajnejše osnove nekega dolgoročnejšnega gospodarskega sodelovanja. Uravnovešeno sodelovanje ter izmenjava imata globok gospodarsko-političen smisel.

Crosby ter vrsta drugih vodilnih činiteljev v gospodarstvu in vladni upravi opozarjajo, da dežele zahodne Evrope čedalje bolj krepijo in širijo trgovinsko izmenjavo s Sovjetsko zvezo in ostalimi socialističnimi deželami. Pri tem pa se opirajo na določeno vodilno načelo, da se sporazumi in aranžmaji v pogledu medsebojne izmenjave sklepajo na temelju uravnovešene izmenjave ter izenačenih ekonomskih interesov.

Tudi v tisku, posebno v največjih in najbolj čitanih časopisih, je opaziti stališče, da je nesprejemljivo mnenje, češ da Kanada ne razpolaga z dovolj širokim tržiščem in možnostmi za uvoz še povečanega števila, oziroma še povečanih količin proizvodov iz socialističnih dežel.

Vsekakor smo lahko zadovoljni — pišejo časopisi — ker nam je v socialističnih deželah uspelo prodati za milijardo dolarjev žitaric in moke. Vendar je zdaj naloga vseh zainteresiranih, predvsem uradnih predstavnikov, da tudi naša tržišča v večji meri odpremo proizvodom socialističnih dežel in s tem postavimo temelje nujno potrebnega in dolgoročnejšega sodelovanja s socialističnim svetom.

R. ŠTAJDUHAR

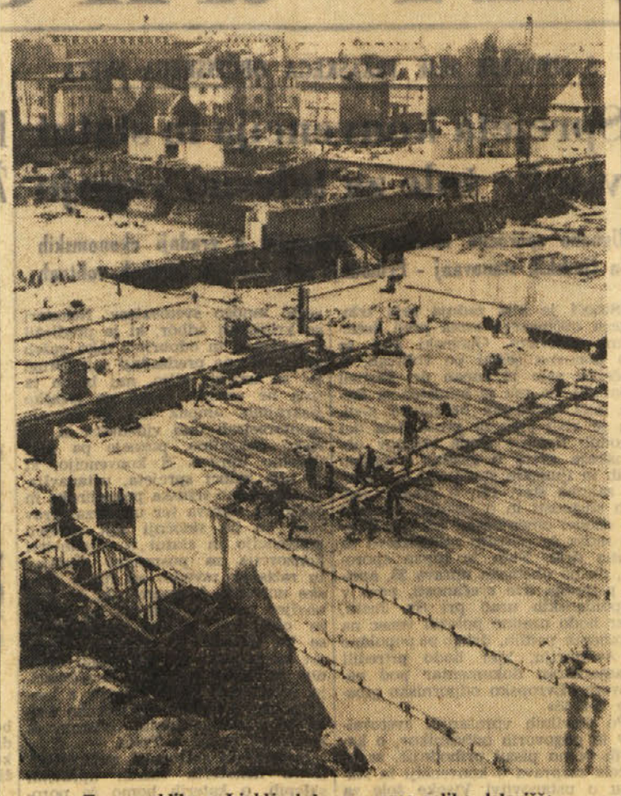

Trg republike v Ljubljani je eno samo veliko delovišče

BLIŽA SE 190-LETNICA ROJSTVA MATEVŽA RAVNIKARJA

Slovenski pisatelj in prevajalec ter škof tržaško-koprske škofije

Bliža se 190-letnica rojstva pomembnega slovenskega šolnika, pisatelja, prevajalca in reformatorja slovenske proze. Slavist prof. France Kidrič, ki je precej raziskoval Ravnikarja, njegovo življenje in delo, je ugotovil, da je rojak iz Vač Ravnikar pisal najlepši jezik svoje dobe. Pesnik dr. France Prešeren, ki je bil Ravnikarjev učenec, pa se je iz svojega učitelja pošalil zato, ker je vpeljaval nekatere nove izraze in jezikovne oblike. Prešeren si je Ravnikarje privoščil v znani pušči:

«Gorjancev naših jezik
potujč'vavši
si kriv, da kolne kmet molitve
bravši.»

Ravnikar je bil mož šegave narave in se ni zaradi tega jezil na «ježičnega doktorja» — pesnika Prešerna, temveč se je prisrčno nasmejal, ko je Ribičev France ustrelil vanj strelico in ga napravil še bolj popularnega.

Ravnikarjeva rojstna hiša v Vačah stoji še danes in nosi hišno številko 10. Njen današnji lastnik je litijski predilničar Jakob Obreza, ki je hiši dal prijazno zunanjost. Na pročelju Ravnikarjeve rojstne hiše stoji spominska plošča, ki so jo odkrili pred tričetrt stoletja slovenski pisatelji in častilci slavnega Vačana. Na marmornati plošči je takle napis:

«V tej hiši je bil porojen dne 20. septembra 1776 slavni pisatelj slovenski Matevž Ravnikar, prvi škof tržaško-koprski.

Slovensko pisateljsko društvo 13. dne julija 1890»

Ravnikarjeva rojstna hiša je danes lična enonadstropna stavba. V času pa, ko je bil v njej rojen pisatelj, je bila to le borna pritlična koča. Tako pripovedujejo danes stari Vačani in ta pripoved prehaja po ustnem izročilu iz roda v rod. Da je bila Ravnikarjeva rojstna hiša tedaj le skromna bajta, nam potrjuje tudi dopis v Bleiweissovih «Novicah» z dne 13. decembra 1854. leta, torej pred 110 leti. Ta številka «Novic» je izšla — kakor piše v njej — v «soboto». Dopis «Ozir po domačiji Vače» poroča da štejejo Vače 50 hiš. Nato prikazuje dopis pomembnost slavnega Vačana Ravnikarja. Članek govori tudi o velikem požaru, ki je leta 1834 Vače uničil. Trg je pogorel domala ves, plameni so uničili celo cerkev, šolo in kaplanijo, ki so bile zidane, dočim so bile ostale hiše povečini slabo zidane ali celo lesene.

Takrat je pogorela tudi pisateljeva rojstna hiša in rojak iz Vač — Ravnikar — se je mnogo trudil za obnovo svojega rojstnega kraja. Članka v Bleiweissovih «Novicah» nadaljuje:

«Njemu gre zahvala, da so zrasle na pogorišču lepše Vače. Tudi bajtica, v kateri so nekdaj s svojimi starši stanovali (Ravnikar), je zdaj lepa z njih pomočjo z enim nadstropom sozidana».

V letih, ko je deloval Matevž Ravnikar kot šolnik, pri nas še ni bilo šolske obveznosti. Otroci so učilnice obiskovali prostovoljno. Mesta so seveda imela boljše šolsko omrežje kot pa na deželi, kjer so delovale večinoma le nedeljske šole. Državni šolski zakon, ki je uvedel pouk za otroke od 6. do 14. leta, je bil sprejet šele pozneje, po Ravnikarjevi smrti, dne 14. maja 1869. Ta datum je pomenil rojstni dan nove šole v stari Avstriji.

Ravnikar je bil prizadeven šolski organizator in v času Francozov in njihove Ilirije je bil v letih 1810 do 1813 celo visok šolski funkcionar, tako imenovani kancler centralnih šol v Ljubljani. Gotovo zelo visok položaj, ki ga je dosegel sin preprostega krojača iz Vač.

Na podlagi bogatih izkušenj je napisal nekaj šolskih učbenikov in povestnih knjig za mladino. Mladina one dobe je imela na razpolago le malo povesti in primernega branja. Prva slovenska mladinska knjiga je izšla leta 1742, napisal jo je Frančišek Maha Paglovec (1679—1759) in je imela naslov «Zvesti tovariš».

Vačan Ravnikar pa je priredil najprej mladinsko branje v štirih delih. Te knjige so izšle v letih 1815—1817 in so bile priirejene po takratnem zelo popularnem nemškem pisatelju K. Schmidu. Ravnikarjeve prireabe so izšle pod naslovom «Zgodbe svetega pisma za mlade ljudi». Ravnikar je izdal tudi poseben učbenik za podeželske šole. V času, ko so izhajale njegove «Zgodbe», je leta 1816 izdal (brez navedbe svojega celotnega imena, le kot Matevž R.) tudi «Abecednik za šolo na kmetih». Istega leta je izšla tudi njegova priredba «Male povesti za šole na kmetih».

Ko mu je bilo 40 let je bil na višku svoje dejavnosti in je dosegel, da so ustanovili v Ljubljani na bogoslovnici stolico za slovenski jezik. To je veliko pomenilo za napredek in širjenje pravilnega slovenskega jezika v šolah, zlasti na podeželju, kjer so imeli v rokah pouk učitelji — duhovniki. Zatorej je bil 15. decembra 1815. ko je bila ustanovljena stolica za slovenski jezik, pomemben datum v zgodovini našega šolstva in je zato Ravnikar lepo zapisan v naši šolski zgodovini.

Matevž Ravnikar se je navdušil za slovenski jezik pri svojem učitelju slavnem jezikoslovcu Jerneju Kopitarju (1780—1844). Znanje, ki ga je dobil pri Kopitarju, si je bogatil še sam in je zaradi lepega jezika, ki ga je uporabljal v svojih knjigah, dobil častno vzdevek: «Oče slovenske proze».

Imel je še mnogo načrtov, ta jih zaradi nasprotovanj avstroogrskih oblasti ni mogel izvesti.

Vaški rojak Matevž Ravnikar je svetel dokaz, da se tudi preprost podeželan more povzpeti do uglednega mesta v zgodovini. Bil je edini sin revnega kmeta in krojača Jurija. Matevž je dokončal v Ljubljani gimnazijo, tam je obiskoval tudi filozofijo. Preživljal se je s poučevanjem sošolcev in otrok v bogatih družinah. Nekaj časa je bil celo vzgojitelj pri ljubljanskem grofu Juriju Jakobu Hohenwartu. Leta 1831 je postal škof združene tržaško-koprske škofije. Na tem mestu se je veliko trudil za uveljavitev pravic slovenskih prebivalcev v Trstu. Tu je Ravnikar tudi umrl, tu je tudi pokopan.

J. ŽUPANČIČ

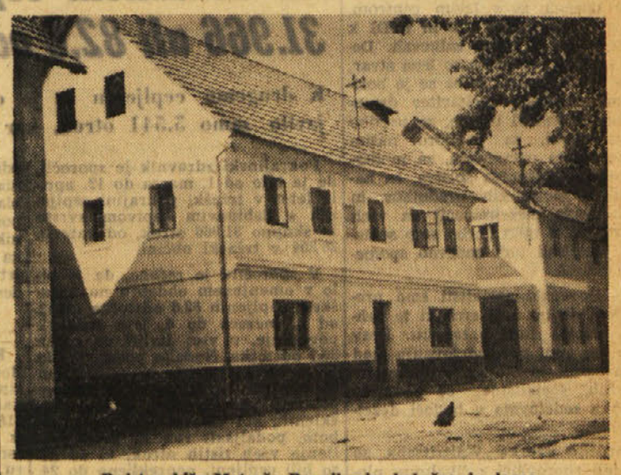

Rojstna hiša Matevža Ravnikarja, kakršna je danes

SREČANJE S SOVJETSKIMI KOZMONAVTI IN ZNANSTVENIKI

Jurij Gagarin: «Tisti, ki bo šel na Luno je že med nami»

Na sprejemu v Moskvi je manjkala le Valentina - Bodoči poleti zavarovani z «zakloniščem» proti radiacijam

«Težko je reči, kdo od teh bo prvi stopil na najbližnji planet, toda ti so med nami...»

V nedeljo so minila tri leta, odnde, ko je vse človeštvo ostrmelo; po vesolju je krožil prvi človek. Bil je to simpatični sovjetski kozmonavt Jurij Gagarin. Za njim so se v vesolje povzpeli še mnogi drugi pogumni ljudje, Sovjeti in Američani, med njimi tudi Valentina Tereškova, toda prvenstvo nosi Jurij Gagarin in 12. april 1961 je zgodovinski datum, ki mu nekateri pripisujejo važnost nekakšne prelomnice v zgodovini človeštva. Ta dan se v Sovjetski zvezi slavi tudi kot dan kozmonavtov. Na letošnjo obletnico tega zgodovinskega dne so sovjetski tehniki napravili nov poskus: okoli Zemlje so poslali «Polet II», t. j. umetni satelit, podoben «Poletu I», torej napravo, ki more spreminjati svojo pot, kot jo «diktirajo» z Zemlje. Dan pred tem pa so v Moskvi priredili sprejem, na katerem so se glasniki javnega mnenja mogli srečati s sovjetskimi znanstveniki, ter s pogumnimi kozmonavti. Dopisnik zagrebškega «Vjestnika» je to srečanje prikazal takole:

Sovjetski kozmobiolog O. Gazdenko je imel povsem prav, ko nam je, pokazujoč z roko skupino sovjetskih kozmonavtov, rekel: «Optimističen in dober videz teh mladih ljudi je najboljši dokaz, da sta sovjetska biologija in medicina uspešno rešili svojo nalogo». Zares, prvi vtis, ki smo ga imeli, ko smo opazovali kozmonavte iz neposredne bližine, je bil prav ta: mladeniči, kot vsi ostali, polni moči, zdravja in življenjske, skoraj deške radosti.

Zahvaljujoč posredovanju in vljudnosti sovjetskega komiteja za kulturne stike s tujino, smo bili deležni privilegija, da se z njimi srečamo in neposredno pogovorimo. V družbi z akademikom Blagonravovom, dopisnim članom akademije znanosti Vernovom in doktorjem bioloških ved Gazdenkom so na sprejem prišli Gagarin, Titov, Nikolajev ,Popovič in Bikovski.

Edino Valentine ni bilo, toda to iz upravičenih razlogov: prvi kozmonavtski zakonski par je v pričakovanju veselega dogodka. Zato tudi pri vsej obzirnosti nismo mogli mimo vprašanja: «Ali morejo kozmični poleti vplivati na potomstvo?»

Odgovor prof. Gazdenka je bil kategoričen: «V nobenem primeru!»

Nekaj pozneje, ko se je prebijal skozi obroč novinarjev, je Nikolajev na neko nič preveč diskretno vprašanje iz svojega kota takole odgovoril:

«Valentina se počasi pripravlja, da zapusti kozmonavtiko...»

Pri tem se je nasmehnil in razumeli smo ga: niti malo ni nezadovoljen, da je tako. Naši radovednosti niso mogle uiti niti neke druge povsem človeške podrobnosti srečanja «s kozmonavtskimi brati». Kot prvo smo opazili, da so zelo uglašena družba, da se med seboj dopolnjujejo, se pogosto tudi drug z drugim šalijo.

Razumljivo je, da so bili osrednja tema razgovorov — bodoči vesoljski poleti. Pred tremi leti je Gagarin prebil «kozmični led» in od tedaj je Sovjetska zveza dala vsako leto po dva nova kozmonavta. Koliko jih lahko pričakujemo letos?

Vprašanje je še toliko bolj aktualno, ker se «sezona» kozmičnih poletov očitno bliža. Gagarin je napravil svoj veliki podvig 12. aprila 1961, Titov 6. avgusta istega leta, 15. avgusta 1962 sta se povzpela v vesolje Nikolajev in Popovič, 15. odnosno 16. junija lani pa sta se odpravila na dolgo pot Bikovski kot prvi in Valentina Tereškova dan za njim.

Kdo bo naslednji? Ali se ne pripravljajo morda sovjetski junaki kozmosa na nove, še večje podvige?

Prvi kozmonovt Jurij Gagarin pravi:

«Mi redno vadimo in se pripravljamo, da bi bili v vsakem trenutku pripravljeni za nalogo. Toda kdo in kdaj bo odletel — to je drugo vprašanje. Lahko rečem le to, da je naša skupina podrejena letalskim silam in tesno povezana z akademijo znanosti ZSSR.

Gagarin je edini, ki nosi na epoletah svoje plavo sive uniforme tri zvezde: nedavno je napredoval v polkovnika. Namesto njega pa je položaj komandirja kozmonavtičnega odreda prevzel podpolkovnik Nikolajev.

Kaj pa dolžina naslednjega poleta? Ali se da kaj o tem zvedeti? Gagarin je letel eno uro in 48 minut, Titov 25 ur in 18 minut, Bikovski 119 ur. Potemtakem bi bilo logično, da bo prihodnji polet trajal še delj. Razen tega nas zanima tudi «globina». Dosedanji kozmični poleti, sovjetski in ameriški, so se vršili v mejah spodnjih slojev atmosfere, ki jo znanstveniki imenujejo tudi terrasfera ali pa sloj «F-2» in ki ne gre nad 300 kilometrov od Zemlje.

Izrečno ni tega nihče povedal, toda razumeli smo, da se vršijo priprave še za «globlje» polete in da bi premagovanje te meje moglo biti osnovni cilj že prihodnje kozmične etape. Raziskovanja radiacijskih pasov okoli Zemlje in drugih nevarnih pojavov v vesolju so bila v zadnjem času izvršena s pomočjo vrste poskusov z avtomatičnimi znanstvenimi postajami, kot so «Kozmos», «Elektron» ter nedavno izstreljena «Sonda I». Vse to kaže, da se na tem področju zelo intenzivno dela. Uspešni poskus s «Poletom I» kaže, da je bil na področju izpopolnjevanja kozmičnih ladij dosežen pomemben napredek («Polet II» je bil izstreljen pozneje, ko je bilo to srečanje v Moskvi že mimo. Op. ur.).

V vsakem primeru, kot nam je izjavil neki sovjetski znanstvenik, bodo bodoči kozmični poleti razpolagali s posebnim «zakloniščem», ki bo posadko ščitilo pred žarčenjem. Če vzamemo v poštev vrsto poskusov v «baro-komorah» in preizkušanje življenja v umetni atmosferi tudi do mesec dni, pomeni, da je perspektiva medplanetarnih poletov vedno bližje.

V tem kontekstu dobiva določen pomen tudi ugotovitev, ki smo jo prav tako slišali, in sicer da sovjetski znanstveniki že razpolagajo s prvo «navigacijsko karto» Vesolja.

Zato niti malo ne preseneča Gagarinova izjava, ki jo je dal na dan kozmonavtov:

«Nikakega dvoma ni, da se bodo vsako leto dosežki večali in se množili, da bo ljudstvo zvedelo za vedno nova in nova imena kozmonavtov, ki bodo vedno globlje prodirali v vesolje. Mi te ljudi poznamo — to so naši tovariši, ki živijo in se učijo skupaj z nami. S proučevanjem bogatih izkušenj sovjetske kozmonavtike se ti ljudje pripravljajo na nove velikanske podvige naše dobe. Težko je reči, kdo od njih bo prvi stopil na najbližji planet, toda ti so že med nami, so naši — sodobniki.»

M. BILIĆ

Kakšni so pogoji za razvoj turizma v sosedni Avstriji

DUNAJ, aprila. — Avstrijske turistične propagandne ustanove že nekaj časa razvijajo določeno dejavnost, da bi se domači turizem v l. 1965 kar najbolje uveljavil. To se dogaja v znaku parole «Avstrijci, ostanite v Avstriji!» Tudi razstava v Welsu, ki jo imajo v načrtu za l. 1965, bo potekala v znaku te parole, ki naj državljane prepriča o umestnosti poletnega in zimskega odmora doma, o zdravilni učinkovitosti domačih toplic, pokrajinskem čaru avstrijskih krajev, privlačnosti poletnih in zimskih športnih panog, koristnosti domače kuhinje, vzdušja in narodne glasbe.

Turistični krogi na Dunaju pa tega ne odobravajo in se postavljajo proti temu, da se turizem zapira v ozke nacionalne okvire, stoječ na stališču, da se le-ta po svetu danes vse bolj izprepleta.

Avstrijskemu turizmu, ki je s svojimi dohodki omogočil, da je zunanjetrgovinska bilanca prvič bila aktivna, posvečajo ustrezno pozornost številni činitelji. V izredno intenzivni propagandi, ki se je bila razvila do takšne mere, da turisti celo v najmanjših krajih nalete na pravcato poplavo najrazličnejših pokrajinskih in krajevnih brošur ter prospektov, ne sodeluje samo 500 turističnih uradov in društev, marveč tudi železnica, pošta in celo banke, v uradih katerih tujim gostom dajajo brezplačno ustrezna pojasnila v treh, štirih in več jezikih. Državne železnice in pošta — stremeč za okrepitvijo turizma — omogočajo turistom številne ugodnosti, od povratnih listkov po znižani ceni do železniškega listka, ki velja dva meseca in na osnovi katerega turist lahko potovanje prekine kar v štiriindvajsetih krajih. Po nedavni izjavi prometnega ministra, samo 14 odstotkov oseb, ki potujejo s sredstvi državnih železnic, plača polno tarifo. Vsi drugi, a takih je lansko leto bilo nad 40 milijonov, so izkoristili najrazličnejše popuste in ugodnosti.

V okviru evropskih meril sodi danes Avstrija glede na povprečne cene penzionov, hotelov in prenočišč v vrsto cenejših turističnih dežel. Če bi to povprečje računali samo na osnovi hotelskih cen - a v njenem glavnem mestu, na Dunaju, ki v Evropi prednjači v pogledu draginje, komaj da še najdeš skromno hotelsko sobo pod 60 šilingi — bi se slika takoj spremenila. Na ugodno povprečje vplivajo namreč cene penzionov in prenočišč v gostilnah ter gostinskih obratih majhnih, v turističnem pogledu bolj malo znanih krajev.

Poleg uspehov avstrijski turizem beleži tudi vrsto težkoč, ki se z njimi mora spoprijemati. Tu bi šlo predvsem omeniti pomanjkanje gostinskega osebja, ki čedalje bolj odhaja na sezonsko delo v Švico in Nemčijo, kjer je zaslužek večji. Ni redek primer da se gostje, ki obiščejo Dunaj zelo rezijo, ko najdejo vrata restavracije ali gostilne, ki jim je bila označena, zaprta. Odhajanje delovne sile v tujino, je lastnike gostinskih obratov primoralo, da svoje lokale celo po dvakrat na teden zaprejo.

Nekateri krogi izražajo mnenje, da je avstrijski turizem že dosegel najvišjo točko svojega razvoja in da so perspektive za bodočnost bolj malo ohrabrujoče. Tako je pred kratkim tudi «Wiener Boersen Kurier» ugotovil, da je mednarodni turizem čedalje bolj odvisen od «modnih sprememb». Poleg težnje za «prodorom na sončni jug» se poraja tudi «hrepenenje za daljavami», ki turiste postopno navaja, da vse bolj potujejo in obiskujejo najbolj odročne kraje kontinenta, pa tudi izvenevropske dežele. Ugodne cene, omenja časopis, so po l. 1945, ko se je turizem začel močno razvijati, predstavljale enega najmočnejših avstrijskih adutov v tekmi z ostalimi deželami. Vtem pa so se cene znatno izravnale, a tam, kjer te sicer niso tako močno poskočile, so pa usluge na znatno nižji stopnji. Časopis izraža tudi obžalovanje, da se čedalje bolj izgublja «tisti osebni stik med gostitelji in gosti, ki je nekoč predstavljal eno od najvažnejših privlačnosti avstrijskega turizma. Naj turizem, pravi komentator, «se vse bolj industrializira in komercializira. To sicer množičnemu turizmu ne škoduje, vendar pa odbija turiste z večjimi plačilnimi možnostmi».

NEDA POPOVIĆ

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne zanemarjajte zavezništva. Preden se lotite nekega čustvenega podviga, še enkrat premislite.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Nekdo bo menjal svoje stališče do vas. Premagajte svoje slabosti, da bi se ognili kritikam.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Dan je ugoden za uveljavitev nekaterih načrtov. Pazite, da bi ne bili krivični do osebe, ki vam je pri srcu.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Ne vzbujajte nepotrebnih nasprotstev. Pretirana odkritosrčnost ne bo na mestu.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Če stremite za nekaterimi spremembami, je današnji dan za njihovo dosego zelo ugoden.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Postavite se po robu nepotrebnim obveznostim. Ne spreminjajte svojih stališč.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Če ne obstajajo ustrezni pogoji, se ne spuščajte v tvegano zadevo. Prehodna čustvena kriza.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Ugodne pespektive za bodočnost. Pobude, ki vam bodo omogočile mir.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Odpraviti morate nekatere manjše spore. Nova poznanstva vas bodo pritegovala bolj kot kdaj koli.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Uspelo vam bo uveljaviti se. Pazite, da bi preveč in po nepotrebnem ne zapravljali.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Če si želite uspeha, kontrolirajte v prvi vrsti svoje živce. Zadoščenje za vse, ki se zanimajo za napredek.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Po tesnobnosti, ki vas bo mučila v teku jutra, vam bo popoldanski uspeh zagotovil odlično razpoloženje.

RADIO TELEVIZIJA

TOREK, 14. APRILA 1964

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Slovenski motivi; 11.45 Ameriški odmevi; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 12.30 Iz glasbenih sporedov; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Orkester p. v. Guida Cergolija; 17.20 Lahka glasba; 18.00 Italijanščina; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Sodobna ital. glasba; 18.50 Folklorni ansambel «Lado»; 19.15 Pisani balonček; 20.00 Sport; 20.30 Parada orkestrov; 21.00 Ital. dramatika; 22.00 Zagrebški godalni kvartet; 22.20 Plesna glasba.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.40 Orkester p. v. C. Pacchiorija; 14.40 Odlomki iz domače zgodovine.

Koper

6.15 Jutranja glasba; 7.00 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 11.00 Otroški kotiček; 11.30 Glasbeni mozaik; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.40 Fantje na vasi; 14.00 Popularne melodije; 14.30 Zabavne popevke; 15.30 Komorno popoldne; 16.15 Glasbeni paberki; 16.45 Popoldanski zmenek; 17.00 Operna glasba; 17.40 Glasbene sanje in želje; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje John Foster; 19.30 Prenos RL; 22.15 Afriški jazz; 22.40 Geminiani: «Concerto grosso».

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.30 Jutranji pozdrav; 9.00 Strani iz albuma; 9.20 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Ital. pesmi in plesi; 11.45 Schubertove skladbe; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Likovne umetnosti; 15.45 Gospodarska rubrika; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Komorna glasba; 17.25 Simf. koncert; 19.10 Oddaja za delavce; 20.25 Puccinijeva opera «Bohème».

II. program

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Betty Curtis; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritem in fantazija; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.00 Vesela glasba; 12.00 Danes v glasbi; 14.00 Pevci; 14.45 Plošče; 15.15 Izbrani motivi; 15.35 Koncert; 16.00 Rapsodija; 16.50 Ital. narodne pesmi; 17.00 Filmske novosti; 17.35 Mala enciklopedija; 17.45 Vaš juke box; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbanci; 21.45 Glasba v večeru; 22.10 Jazz.

III. program

18.30 Šolski problemi; 16.45 Byrdove skladbe; 19.15 Tuji periodični tisk; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Haydn in Mozart; 21.40 Klavirske skladbe.

Slovenija

8.05 Vedre in poskočne; 8.35 Nekaj domačih; 8.55 Radijska šola; 9.25 Zabavne melodije; 9.45 Pesmi Danila Bučarja; 10.15 Sovjetske in bolgarske popevke; 10.40 Medigra; 11.00 Pozor, nimaš prednosti!; 12.05 Zabavna glasba; 12.15 Neopazni prenašalci izrojevanja krompirja; 12.25 Domače pesmi; 13.30 Baletni intermezzo; 14.05 Radijska šola; 14.35 Pesmi; 15.15 Zabavna glasba; 15.30 V torek na svidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert; 18.00 Aktualnosti; 18.10 Bolgarski pevci; 18.25 Plesni orkester; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Makedonski komponist Todor Skalovski; 20.20 Radijska igra; 21.38 Sov. violinist Edvard Grač; 22.10 Glasbena medigra; 22.15 Zabavni ansambli; 23.05 Zabavni vrtiljak.

Ital. televizija

8.30 Šola; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Slikarstvo, kiparstvo in arhitektura; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Film «Akcija Apfelkern»; 22.30 Srečanje z Marie Laforet; 23.00 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Izrael, dežela «Sabrov»; 22.15 Skladatelj Igor Stravinski; 23.15 Sportne vesti.

Jug. televizija

Ni SPOREDA.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 18.8, najnižja 13.2, ob 19. uri 15.8; vlage 71 odst., zračni tlak 1011.7 narašča, veter 10 km severozahodnik, nebo 8 desetin pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 13 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 14. aprila
Valerija
Sonce vzide ob 5.32 in zatone ob 18.50. Dolžina dneva 13.28. Luna vzide ob 6.45 in zatone ob 21.25
Jutri, SREDA, 15. aprila
Helena

DEŽELNO ZBOROVANJE SLOVENSKIH SOCIALISTOV V GORICI

Od uspeha socialistov je odvisna uveljavitev napredne politike v deželi

Poročilo kandidata PSI v Trstu in v Gorici Marka Waltritscha - Poslanec Matteotti: «Osrednje vodstvo PSI želi izvolitev slovenskega socialista v deželni svet»

V prosvetni dvorani v Gorici je bilo v nedeljo popoldne prvo deželno zborovanje slovenskih socialistov, ki se ga je udeležilo poleg Goričanov precejšnje število Tržačanov in predstavniki iz Beneške Slovenije. Zborovanje je otvoril Ivo Marinčič, ki je pozdravil prisotnega poslanca in člana predsedstva PSI Mattea Matteottija, pokrajinska tajnika Pittonija in Semolo ter predstavil slovenske kandidate za deželni svet: Marka Waltritscha iz Gorice, (ki kandidira tudi v Trstu), Nadjo Pahor in Srečka Coljo iz Trsta. Z enominutnim molkom so nato počastili spomin umrlega Viljema Nanuta, prvega vodjo slovenskih socialistov na Goriškem.

Nato je podal poročilo glavni slovenski kandidat Marko Waltritsch, ki je povedal med drugim, da smo Slovenci na Goriškem prešli iz Demokratične fronte Slovencev v PSI, ker nam je ta stranka najbolj sorodna in bomo z njeno pomočjo najbolj zagotovo dosegli priznanje in izvedbo naših pravic. Pozneje so tudi tržaški rojaki prišli do enakega spoznanja.

Končno smo dobili deželno avtonomijo po 15-letnem upiranju KD in PSDI, predvsem na pritisk PSI v pogajanjih za odprtje na levo. Demokristjani in socialdemokrati so v krajevnih upravah vodili konservativno politiko in zato ne smejo prevladati v deželni upravi.

Od nas socialistov in od naše moči je odvisno, če se bo uveljavila v deželi napredna politika. Slovenci v naši deželi imamo poleg skupnih socialnih, gospodarskih in političnih tudi svoje posebne probleme glede življenja in obstoja naše narodne skupnosti. Liparji, ki se združujejo okrog Slovenske liste si v tem oziru lastijo monopol. Po dolgih prepirih so končno sestavili svojo listo, niso pa postavili svojih kandidatov v Beneški Sloveniji. Njihov nastop je le manifestacija narodne pripadnosti, je pa neučinkovit, ker se izloča iz borbe naprednih demokratričnih sil v državi in v deželi.

Dejansko pa smo Slovenci največ dosegli s pomočjo PSI, od uzakonitve šolskega zakona, ki se začenja uvajati, do priznanja pobiranja trošarine proste cone sovodenjski občini. Tudi v Trstu so se prvič začele konkretno obravnavati pravice naše skupnosti ob priliki sporazuma za levi center.

Borba za manjšinske pravice je sveta stvar! Slovenci v socialistični stranki smo bili na tem področju vedno aktivni. Pri tem pa zavračamo liparsko stališče o ločeni slovenski listi in trditev komunistov, da je taka obravnava njihov monopol. Petnajst let smo eni in drugi protestirali, prve uspehe pa smo dosegli le z levim centrom, ko smo mi prisilili KD in PSDI k pogajanjem o naših zahtevah. Deklaracije in resolucije so lepa stvar, a so neučinkovite. Treba se je boriti za konkretno uveljavitev demokratičnih določil ustave, za uvedbo dvojezičnosti, za podporo našim društvom in ustanovam, za modernizacijo slovenskega šolstva, za namestitev slovenskih uradnikov in za odpravo diskriminacij na vseh področjih. S tako borbo smo socialisti podpisali tudi zadevno spomenico SKGZ.

Mi slovenski socialisti smo prepričani, da bo naši stranki te zahteve uspelo tudi uresničiti. Prav tako gre tudi pot sodelovanja med novo deželo in Slovenijo preko slovenskih socialistov, če bo naša stranka sodelovala v bodoči deželni vladi.

Poročilo Marka Waltritscha so sprejeli zborovalci z živahnim ploskanjem Sledila je debata pri kateri je prvi spregovoril občinski svetovalec iz Trsta *Dušan Hreščak*, ki je poudaril veliko zaslugo PSI v borbi za naše manjšinske pravice. Predlagal je tudi naj bi stranka poskrbela za izdajo glasila socialističnih Slovencev v deželnem merilu, v katerem bi lahko še bolje prikazovali levi center kot edino možno obliko vlade in najboljšo zaščito naših pravic.

Občinski svetovalec *dr. Sancin iz Gorice* je prikazal brezkompromisno podporo liparskih svetovalcev v goriškem občinskem svetu in njihove nasprotujoče si izjave o manjšinski politiki KD ki jo enkrat hvalijo, drugič pa ji očitajo raznarodovalne akcije kot glede industrijske cone v Sovodnjah. KD se omejuje samo na izjave, ki pa jim ne sledijo dejanja. Govornik je poudaril, da tudi člen 3. deželnega statuta ne zadovoljuje in bo potrebna še borba za uveljavitev naših manjšinskih pravic. Omenil je kritiko liparjev proti vključevanju naših ljudi v socialistično stranko ter jo zavrnil kot neosnovano.

Pokrajinski svetovalec iz *Trsta inž. Pečenko* je priporočal poslancu Matteottiju naj posreduje za pozitivno rešitev vprašanja slovenskih imen, ureditve staleža slovenskih učiteljev in profesorjev in priznanje jugoslovanskih diplom, dalje spremenitev stališča do slovenskega kulturnega doma v Trstu, dosledno izvedbo dvojezičnosti itd.

Kandidatka Nadja Pahor iz Trsta se je v svojem posegu obrnila predvsem do mater in žena ter jih pozvala na skupno borbo v sklopu PSI. Poudarila je tudi važnost predšolske vzgoje otrok, saj je največ od mater odvisno, če bodo naši otroci pripravljeni za slovensko šolo in za vstop v življenje kot zavedni pripadniki naše narodne skupnosti in lojalni državljani. Če bo prva vzgoja dobra, tudi naše šole ne bodo v krizi.

Kot zadnji je spregovoril *poslanec Matteotti*. Izrazil je željo, da bi temu prvemu zborovanju slovenskih socialistov sledila še druga po volitvah, ko bo treba zgraditi deželno upravo na solidnih temeljih. Izvedba avtonomne deželne uprave je odpravila eno od neizpolnjenih obljub. Poudaril je nadalje važnost. da PSI sodeluje v deželni upravi in jo usmeri na napredno pot, ter bi taka udeležba bila najboljše jamstvo za delovne ljudi.

Tudi osrednje vodstvo PSI, je poudaril govornik, je izrazilo željo, da bi bil v deželni svet izvoljen eden od slovenskih kandidatov na listi PSI ter želel, da bi se to v resnici zgodilo.

Poudaril je nato, da je PSI komaj tri mesece na vladi in da tako hitro ne more priti do večjih konkretnih uspehov. V deželi pa bomo morali skupaj reševati take probleme. Poudaril je da imamo skupne socialne in druge probleme in da nas govorica različnih jezikov pri tem ne sme motiti. Kar pa se tiče krivic pri izvajanju manjšinske politike, je priporočal, naj jih sproti in točno sporočamo vodstvu, ki bo posredovalo za pozitivno rešitev. To velja tudi za uvedbo dvojezičnosti, za kreditev slovenskih šol in vse druge probleme. Mi ne izvajamo demagogije z interpelacijami in resolucijami, ki ne rešijo problemov, je poudaril Matteotti, ampak skušamo reševati probleme z direktnimi in konkretnimi posegi, ki so mnogo bolj učinkoviti, čeprav manj reklamni.

Njegov govor so zborovalci sprejeli z živahnim odobravanjem. S tem se je zborovanje, ki je trajalo nekaj nad dve uri, zaključilo. Sledili bodo razni krajevni sestanki, na katerih se govora tudi o postopku pri volitvah.

Obisk nemških novinarjev

Nemški novinarji, ki so gostje odbora za enotno propagando v Trstu, so včeraj popoldne obiskali žaveljsko industrijsko pristanišče ter so izjavili, da je napravilo nanje zelo lep vtis. Novinarje je spremljal podpredsednik pristaniške ustanove inž. Visintin. Danes si bodo novinarji ogledali naprave v trgovinskem pristanišču.

VOLILNA ZBOROVANJA

Danes bodo naslednja volilna zborovanja:

KPI: ob 11. uri Trg Giuliani Jole Burlo in Trg Venezia Tonel, 12. v industrijskem pristanišču pred tovarno Orion Sema, 18. vogal Reške ceste in Ul. Grossich Muslin ter vogal Ul. Broletto in Sv. Marka Giuseppe Burlo, 18.30 Trg Garibaldi Vidali, 19.30 Ul. S. Cilino Tonel, 20. na sedežu KPI pri Sv. Jakobu - Ul. Zenone predvajanje filmov, ob 17. uri v Ljudskem domu v Miljah poslanec Giacchini.

PSIUP: ob 11. uri Trg Belvedere Franco in Pincherle, 17. Škedenj Franco, 19. most na Pončani Giuseppe Goddi.

S SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Sprejeta konvencija in statut visoke šole za telesno vzgojo

Ugodno sporočilo ministra Pieraccinija o gradnji ekonomskih in ljudskih stanovanj - Prihodnja seja šele po deželnih volitvah

Sinoči je bila zadnja seja tržaškega občinskega sveta pred deželnimi volitvami. Občinski svet se bo ponovno sestal po volitvah. V začetku seje je župan dr. Franzil sporočil, da mu je minister za javna dela Pieraccini brzojavno javil, da je višji svet za javna dela dal ugodno mnenje glede sklepov občinskega sveta o gradnji ekonomskih in ljudskih stanovanj na osnovi zakona štev. 167, o gradnji raznih služnosti in o nakupu zemljišč na osnovi omenjenega zakona. Sklepe mora še potrditi ministrstvo za javna dela. Nato je župan sporočil, da bo občinska uprava 25. aprila priredila dve svečanosti, prvo v dopoldanskih urah pri Sv. Justu, kjer bodo uradno položili venec na spomenik padlih, drugo pa popoldne v Avditoriju, kjer bodo priredili dramatiziran dokumentar pod naslovom «Evropsko odporniško gibanje 1942-45»

Po številnih vprašanjih svetovalcev in odgovorih odbornikov, o katerih bomo pisali prihodnjič, se je začela razprava o konvenciji in statutu o ustanovitvi Visoke šole za telesno vzgojo. V razpravo je poseglo mnogo svetovalcev. Nekateri so kritizirali odbor, ki je predložil v razpravo in odobritev tako važen sklep šele na predzadnji seji. Drugi pa so izrazili željo, naj bi se ta šola ne omejila samo na tržaško pokrajino, ampak naj bi za njo zainteresirali tudi videmsko in goriško pokrajino, pozneje pa tudi deželno upravo. S konvencijo, ki je bila sinoči sprejeta, ustanavljajo šolo samo tržaška pokrajinska in občinska uprava ter univerza. Prav tako so na sinočnji seji sprejeli konvencijo in statut o ustanovitvi konzorcija za pospešitev študijev in raziskav zavodov za fiziko tržaške univerze. Konzorcij, ki je ustanovljen za dobo treh let, bo skrbel za okrepitev tržaške univerze in se bo ukvarjal z razvojem študijev in raziskav univerzitetnih zavodov za fiziko v zvezi s koordinacijo programov in dejavnosti z vsedržavnim zavodom za jedrsko fiziko in z mednarodnim centrom za teoretsko fiziko v Trstu.

Nadalje so svetovalci razpravljali še o nekaterih važnih upravnih sklepih, o katerih bomo še poročali.

TRŽAŠKA PREDVOLILNA NEDELJA

Matteotti o odločilni vlogi PSI za uresničitev deželne ureditve

Senator Vidali je govoril o borbi španskega ljudstva - Podtajnik demokristjan Pintus zagotavlja podporo vlade ladjedelnicam

V nedeljo se je volilna kampanja nekoliko razživela. Prišli so nekateri poslanci in voditelji strank iz Rima, ki so orisali stališče do nove dežele. Za PSI je govoril poslanec Matteotti, za PLI poslanec Alpino, za KD podtajnik za trgovsko mornarico poslanec Pintus, za PRI član osrednjega vodstva Terrana, za MSI pa voditelj mladine MSI (fašistov) poslanec Caradonna. Od domačih voditeljev pa je govoril v kinu «Arcobaleno» senator KPI Vidali.

Na Trgu Sv. Antona Novega je v nedeljo dopoldne govoril na zborovanju PSI znani predstavnik stranke Matteotti, ki je uvodoma poudaril odločilno zaslugo socialistov za uresničitev ustavnega načela o ustanovitvi dežele Furlanije-Julijske krajine s posebnim statutom. S tem je bil narejen pomemben korak k demokratičnejši ureditvi države in istočasno tudi korak za stvarno reševanje gospodarskih in drugih vprašanj dežele. Govornik je nato orisal splošni italijanski položaj in dejal, da se socialisti niso bali prevzeti odgovornosti v sedanjem težavnem gospodarskem stanju, saj obstaja samo možnost, da socialisti rešujejo protislovja, do katerih je prišlo v petnajstih letih centrizma in imobilizma in to v korist vsega italijanskega ljudstva.

V zvezi s svetovnim položajem v delavskem gibanju je Matteotti poudaril, da je treba v Italiji iskati lastno pot napredka, brez «tujih patentov» in da mora italijanski delavski razred uporno iskati demokratično pot, ki vodi do oblasti v sedanjih konkretnih pogojih.

V zaključku govora je govornik ugotovil, da kandidirajo na listah PSI slovenski in italijanski kandidati. To odgovarja načelnim stališčem stranke, ki ne gleda na razlike v jeziku temveč na razlike v stališčih do socialnih vprašanj in da prav dejstvo, da Slovenci sodelujejo v vrstah PSI, pomeni za stranko pomemben napredek in uspeh.

Govor senatorja Vidalija ni bil posvečen volitvam, marveč 25. obletnici uničenja španske demokratične republike, ki je po treh letih ostrih borb podlegla veliki premoči združenih španskih italijanskih in nemških fašistov, ki so se okoristili s tem, da je republikanskemu taboru pomagala samo Sovjetska zveza, medtem ko so si zahodne velesile pilatovsko umile roke. Vidali je dejal, da vojaški poraz ni pomenil konca odpora španskega ljudstva, ki se s stavkami in podtalnim gibanjem še vedno bori proti frankističnemu režimu, ki mu je na koncu usojen propad. Zato ne bo Franco zbežal zasluženemu plačilu. Vidali je primerjal španske dogodke z zadnjimi dogodki v Braziliji, kjer so domači reakcionarji s pomočjo spletk imperialističnih krogov strmoglavili vlado, ko je hotela izvesti nekaj reform v korist sestradanemu ljudstvu. Vidalijevemu govoru je sledilo predvajanje dramatičnega in ganljivega filma «Umreti v Madridu», ki je zelo navdušil občinstvo. Pred Vidalijevim govorom je na kratko spregovorila neodvisna deželna svetovalka iz Doline Aosta odv. Gianna Siggia—Bianco, ki je poudarila pomen deželne avtonomije in želela ljudskim silam, da bi dosegle na bližnjih volitvah čimvečji uspeh.

Podtajnik trgovske mornarice Pintus je govoril za Krščansko demokracijo v Miljah. Kaže, da si vsi demokristjanski govorniki prizadevajo, da bi pomirili kroge, ki so še vedno prežeti z nacionalistično miselnostjo in nestrpnostjo, saj vedno poudarjajo, da ustanovitev dežele ne pomeni «napada na celovitost domovine» ter se tako borijo z mlini na veter in s strašilom, ki ga ni. Zagotovilo, da pomeni dežela okrepitev države, je bila tudi osrednja misel Pintusovega govora. Stranka, ki nam vlada in ki je z levim centrom krenila (ali bi morala kreniti) na nova pota, bi se pač ne smela tako otepati z duhovi iz preteklosti samo zato, da zagotovi fašistom in liberalcem, da nič ne zaostaja za njimi, kar se «patriotizma» tiče. Takšnega ravnanja ne opravičuje niti lov na desničarske glasove. Pintus je tudi zagotovil, da bo vlada storila vse, da ne ostanejo ladjedelnice brez dela, kar je bilo zaradi sedanjega položaja v Miljah pač nujno potrebno. Koliko bodo besedam sledila dejanja, pa bo pokazala prihodnost.

Liberalec Alpino je v glavnem obravnaval gospodarsko krizo in obtožil levi center, da je kriv sedanjega zastoja in nazadovanja. Po njegovem je najboljši recept za rešitev krize gospodarski liberalizem in prvi vladni ukrep za izboljšanje položaja naj bi bil vrnitev električnih družb zasebnikom...

Republikanec Terrana je poudaril zvestobo svoje stranke avtonomističnemu nazoru in deželni ureditvi ter rekel, da sta možno resnično gospodarsko načrtovanje in s tem napredek le z deželno ureditvijo.

SPOROČILO POKRAJINSKEGA ZDRAVNIKA

Na Tržaškem cepljenih doslej 31.966 ali 82,6 odst. vseh otrok

K drugemu cepljenju se je od 1. do 12. aprila prijavilo samo 5.541 otrok, kar je zelo nizek odstotek

Pokrajinski zdravnik je sporočil, da je bilo od 1. marca do 12. aprila letos v tržaški pokrajini cepljenih s Sabinovim cepivom «vrste 1» skupno 31.966 otrok, od katerih 28.354 v tržaški občini.

V sporočilu je rečeno, da je bilo v omenjenem obdobju na Tržaškem cepljenih 82.6 odstotka otrok od 4. meseca do 6. leta starosti, povprečje, v vsej Italiji pa znaša 90.7 odstotka. Nadalje poudarja, da je treba zaključiti s trikratnim cepljenjem otrok pred prihodom poletnih vročih mesecev. Zato so sklenili, kot smo poročali že v soboto, podaljšati rok za prvo cepljenje vseh tistih otrok, ki še niso bili cepljeni, nepreklicno do 24. t. m. Pri tem se pozivajo starši, da prinesejo cepiti zlasti otroke med 4. mesecem in 6. letom starosti, da bodo lahko cepljeni s prvim, drugim in tretjim Sabinovim cepivom pred poletjem.

Občinski zdravnik opozarja vse tiste osebe, ki so prvič že cepile svoje otroke, naj počakajo najmanj mesec dni od prvega cepljenja, preden jih pripeljejo cepiti drugič, da se preprečijo zmešnjave v raznih ambulantah. To priporočilo je potrebno, je rečeno v sporočilu pokrajinskega zdravnika, ker so od 1. do 12. aprila pripeljali drugič cepiti samo 5.541 otrok, kar predstavlja zelo nizek odstotek cepljenih otrok s prvim cepivom od 1. do 12. marca.

Desettisočak je zopet deloval...

Temnopolta goljufa z desettisočakom sta ogoljufala še eno žrtev. To pot gre za 43-letnega Fabrizia Pellizzolo iz Ul. Baiamonti 60, upravitelja bara «Barriera vecchia». Obema je policija za petami, zato sta se po že opravljenih tatvinah verjetno ločila in delujeta vsak zase. V petek popoldne je v bar «Barriera vecchia» prišel temnopolti moški, približno 35 let star in naročil kavo. Ko je kavo popil se je približal blagajni in v pristni italijanščini zahteval razglednico, toda ko je upravitelju bara ponudil v plačilo desettisočak, se je tudi začel pritoževati, da je bodisi kava, bodisi razglednica predraga. Skoraj užaljeno je potem zahteval naj mu Pellizzo desettisočak zamenja v dva pettisočaka, nato pa je vedno pritožujoč se, vzel svoj desettisočak, oba pettisočaka, ki mu jih je medtem izročil Pellizzola, ter se oddaljil, ne da bi plačal kavo in razglednice.

Skoraj gotovo je, da je goljuf eden od dveh, ki sta si na «magični» način «privoščila» že štiri žrtve: blagajničarko pri pekarni Bonazza, poštnega uradnika Cameriera, lastnika papirnice Liparija in uradnika Lokarja. Menjale so se samo žrtve, ostala pa je vedno tehnika z desettisočakom.

Sredi ceste podrl žensko

Ko je včeraj okrog 18.20 24-letna Rosa Klun por. Poropat iz Ul. Soncini 24 na prehodu za pešce prečkala Ul. Salata, jo je z avtom TS 51824 podrl 23-letni Bruno Bonetti iz Ul. Slataper, ki je privozil iz Istrske ulice v smeri proti predoru. Ponesrečenki so mimoidoči priskočili na pomoč in ji nekaj minut potem pomagali v zasebni avto, s katerim so jo prepeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na prvi kirurški oddelek zaradi rane na zatilju, desni ličnici, desni roki in kolenih. Klunova bo okrevala v 10 dneh.

Pri igri je padel

Pri igri v otroškem zavetišču v Ul. I. Svevo, se je včeraj popoldne ponesrečil 8-letni učenec Claudio Tamaro iz Ul. I. Svevo 15. V bolnišnico ga je spremljal oče. Fanta so sprejeli na prvi kirurški oddelek, kjer se bo moral zdraviti 10 dni zaradi velike rane na zatilju.

PRETRESLJIV DOGODEK V POZNIH NEDELJSKIH POPOLDANSKIH URAH

Samomor komaj 21-letnega dijaka s strelom iz pištole v glavo

Za tragično dejanje si je mladenič izbral travnik pri razgledišču na Drašci v prisotnosti številnih izletnikov

Pred očmi številnih izletnikov, ki so se v nedeljo popoldne podali na Drašco, da bi uživali prvo pomladansko sonce, se je v bližini razgledišča «Alice» okrog 17. ure 21-letni dijak Donato Grassi iz Ul. Fabio Severo 98, z avtomatsko pištolo iz prve svetovne vojne, ustrelil v desno sence in bil na mestu mrtev. Prisotni so onemeli od groze ob pogledu na mladeniča, ki je z okrvavljeno glavo obležal na travniku. Nekdo je takoj tekel v Padriče in obvestil agente javne varnosti, ti pa so poklicali na pomoč svoje kolege s komisariata na Opčinah in s kvesture.

S policisti je prišel na kraj tragičnega dogodka tudi sodni zdravnik dr. Nicolini, ki se je omejil na pregled trupla in ugotovitev smrti zaradi možganskih poškodb. Grassi je ležal na tleh z avtomatsko pištolo v roki, oblečen je bil izletniško v svetlih hlačah, s sivim puloverjem in črno-zelenim karirastim jopičem. Pri njem so preiskovalni organi našli okrvavljeno beležnico, v katero si je zapisoval svoje misli

Po opravljenih formalnostih in po prevzemu avtomatske pištole, v kateri je bil še neizstreljen naboj, so truplo nesrečnega fanta odpeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem, agenti pa so si prevzeli nehvaležno dolžnost in o tragični mladeničevi smrti obvestili njegove starše.

Niso znani razlogi, ki so mladega Grassija v polnem razcvetu mladosti in na pragu življenja, privedli do usodnega koraka. Vsi, ki so ga poznali, pravijo, da je bil mirne in pohlevne narave, imel je samo eno strast, zanimalo ga je strelno orožje. Zelo verjetno se je ustrelil v trenutni duševni obupanosti.

Mladega Grassija objokujejo mati in oče, oba učitelja, in štirje bratje, od katerih je eden pomorski častnik in trenutno na potovanju.

OBISK LJUBLJANSKIH UČITELJIŠČNIKOV

PREDAVANJE O KULTURNEM IN ŠOLSKEM ŽIVLJENJU JUGOSLOVANSKE MLADINE

Trije zanimivi referati na sobotnem večeru v Gregorčičevi dvorani

Predstavnik ZDS pozdravlja ljubljanske učiteljiščnike

Kot smo že pisali, je bilo v soboto v Gregorčičevi dvorani predavanje ljubljanskih učiteljiščnikov o «Kulturnem in šolskem življanju jugoslovanske mladine».

Najprej je Viktor Kršinar obširno poročal o delavskem samoupravljanju v SFRJ, predvsem pa v Sloveniji. Pri tem je govoril o samoupravljanju krajevnih skupnostih na podeželju in tudi v mestih, ki se vrši z zbori volivcev. Veliko govora je bilo tudi o raznih mladinskih organizacijah v Sloveniji. Tako o kulturnih, turističnih in športnih. Pri mladinskih organizacijah ima veliko vlogo ZMS, ki je politična organizacija. O kulturi med jugoslovansko mladino je Viktor Kršinar rekel, da se jugoslovanska mladina ne zapira proti kulturnim tokovom z zahoda, ampak jih sprejema in analizira. Mladina se poleg tega kulturno izživlja v šolah, pri pouku, v knjižnicah, obiskuje gledališke in filmske predstave.

V drugem delu predavanja je prebral svoj referat Gorazd Mišič. Velik del svojega predavanja je posvetil samoupravljanju na šolah. Vsaka šola, je rekel predavatelj, ima svoje razredne skupnosti, ki tvorijo šolsko skupnost. V teh šolskih skupnostih so vključeni tudi profesorji, katerih naloga je vzgajate mladino v socialističnem duhu. Pomembni so tudi mladinski aktivi, ki so zelo delavni, saj ima 98 odst. šol svoje mladinske aktive, ki se delijo na politične in kulturne. Na šolah obstajajo še klubi mladih, kjer se razpravljajo o vseh problemih, ki zanimajo mladino, kjer so pravilna načela socialistične etike.

Kot tretja je bila na vrsti Vera Rožič, ki je podrobno govorila o dijaškem samoupravljanju na učiteljišču. Tu imajo literarni krožek, organizacijo OZN, marksistični krožek, foto krožek in lutkovni oder. Mladina vpliva na pouk s svojimi predstavniki. Tako tudi šolski odbor, razredne skupnosti, komite ZMS na sestankih in konferencah. Ocenjevanje dijakov, je rekla Vera Rožič, je javno z medsebojnim sodelovanjem med profesorji in dijaki.

Danes popoldne bodo razgovori med predstavniki ZDS in uredništvom «Mladinske tribune», nakar bo ljubljanska delegacija odpotovala domov.

Krasen koncert Dubravke Tomšič

V okviru Mladinskega glasbenega društva (AGIMUS) je včeraj v Trstu koncertirala pianistka iz Ljubljane Dubravka Tomšič. V teh kratkih besedah niti približno ne moremo izraziti vsega veselja in zadovoljstva, da smo slišali to mlado umetnico, ki nam je v stilu velikih pianistov podala nekaj strani najlepše klavirske literature (Bach-Siloti, Beethoven, Prokofjev, Chopin). Občinstvo — večinoma dijaki — je umetnico toplo sprejelo. Tistim, ki so omogočili, da je do tega nastopa prišlo, smo hvaležni. Obenem pa izražamo prepričanje, da bo po tem prvem nastopu Dubravka Tomšič še prišla v Trst.

Muzejski teden

V vseh tržaških muzejih so v okviru muzejskega tedna posebne razstave ali predavanja. Včeraj je obiskalo muzeje mnogo ljudi. Največ jih je bilo v pomorskem muzeju, kjer razstavljajo modele velikih potniških ladij, ki so jih zgradili v CRDA. V muzeju Revoltella pa je razstava risb Lorenza Gatterija, povezbih po zgodovini vojn za neodvisnost Grčije. Prof. Silvio Rutteri je imel snoči predavanje o teh risbah. Danes ob 16. uri pa bodo v prestolni dvorani Miramarskega gradu proslavili stoletnico odhoda Maksimilijana in Charlotte v Mehiko.

IZ SINDIKALNEGA ŽIVLJENJA

Na uradu za delo pogajanja o notranjih sporazumih v Felszegyju

V četrtek enotna poldnevna stavka vseh kovinarjev v podporo delavcem ladjedelnice Sv. Roka

Včeraj so se na Uradu za delo začela pogajanja za ureditev notranjih delovnih sporazumov v ladjedelnici Felszegy. Ko je upravni svet oziroma inž. Giacomelli odredil izprtje ladjedelnice, je tudi odpovedal vse notranje sporazume. Seveda ta zaletelost ni mogla obveljati in predstavniki ladjedelnice so morali pristati na nova pogajanja o notranjih sporazumih, s katerimi so si delavci pridobili določene izboljšave.

Včeraj je šlo šele za predhodne razgovore, na katerih so predstavniki delodajalcev in delavcev nakazali svoja stališča. Predstavniki delodajalcev so predložili predstavnikom sindikatov pismene predloge, ki jih bodo sindikati proučili. Zato so pogajanja odložili na kasnejši čas.

• • •

Vsi kovinarji na Tržaškem bodo v četrtek pol dneva stavkali, s čimer bodo izrazili solidarnost z delavci ladjedelnice Sv. Roka, ki se že dva tedna borijo proti ukinitvi mizarskega oddelka v tej ladjedelnici in premestitvi mizarjev v Tržaški arzenal. Če bi šlo za navadno začasno premestitev, ne bi sindikati in delavci nič protestirali. Toda tu gre očitno za ukinitev enega oddelka, kateremu bi polagoma sledili še ostali. Proti temu so se uprli vsi delavci v ladjedelnici in soglasno miljski občinski svet. Spričo nevarnosti, ki grozi ladjedelnici, so ponovno zbudili k življenju tudi odbor za obrambo miljskega gospodarstva. Stavka vseh kovinarjev v četrtek bo enotna, saj sta jo proglasili obe sindikalni organizaciji. Delavci bodo zapustili delo opoldne.

Deske padle delavcu na prsi

V Novem pristanišču se je včeraj ponesrečil 20-letni pristaniški delavec Vincenzo Longo z Reške ceste 137, uslužben pri podjetju Scaramelli. Ko je pred skladiščem štev. 64 nakladal deske na prikolico, so te padle s skladovnice ter ga zadele v prsi. Longa so z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico in ga sprejeli na pljučno-kirurški oddelek zaradi udarcev po levi strani prs in verjetnih zlomov reber. Zdraviti se bo moral 20 dni.

Usodno prečkanje ulice

Na nevrokirurški oddelek bolnišnice so včeraj zvečer, s prognozo okrevanja od 10 do 20 dni, sprejeli 32-letno prodajalko Licio Savi z Drevoreda Campi Elisi 53, ki je malo prej postala žrtev prometne nesreče. Ko je Savijeva hotela prečkati Ul. Settefontane jo je, v bližini stavbe štev. 15/b, z avtom TS 39551 podrl 25-letni Livio Marini iz Ul. Revoltella 17, ki je vozil proti Trgu Perugino. Savijeva se je pri padcu pobila po glavi, nosu in levi nogi, izgubila je tudi spomin in krvavela iz nosa.

Priletni moški padel v stanovanju

Na nevrokirurški oddelek bolnišnice so včeraj zjutraj sprejeli 81-letnega učitelja v pokoju Carla Buflerja iz Ul. Terza Armata 11 ter ga pridržali s pridržano prognozo zaradi hudega udarca po desni strani obraza. Ponesrečenca je v bolnišnico spremljala njegova 62-letna sestrična Teresa Folie por. Loredan iz Ul. Franca 9, ki je povedala, da se je Bufler ponesrečil v stanovanju, kjer je padel zaradi nenadne slabosti. Folieva je takoj poklicala rešilni avto RK s katerim so potem Buflerja prepeljali v bolnišnico.

Z lestve je padel

V novem prostem pristanišču, pri tvrdki «Molini Variola», kjer je zaposlen pri podjetju Pavani iz Ul. Flavia 39, se je včeraj okrog poldne ponesrečil 27-letni pleskar Carlo Pistolato iz Zlate krone 306. Ko je stal na lestvi in pleskal neko steno, se je nerodno prestopil in padel z višine enega metra in pol. Pri tem si je Pistolato verjetno zlomil obrtec na desni stegnenici in se ranil po desnem komolcu. Z avtom RK so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja od 20 do 40 dni pridržali na ortopedskem oddelku.

Razna obvestila

PLANINSKO PREDAVANJE SPDT

V petek, 17. t. m. ob 20.30 priredi SPDT v Gregorčičevi dvorani, Ulica Geppa 9, planinsko predavanje. Predaval bo prof. Mirko Kambič o lepoti alpskih rek s številnimi barvnimi diapozitivi in glasbeno spremljavo.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

12. in 13. aprila 1964 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo pa je 20 oseb.

UMRLI SO: 66-letna Luigia Bortoli por. Salmi, 54-letni Vittorio Hervatin, 75-letna Maria Barone vd. Cianciolo, 64-letna Margherita Bisaza vd. Benevoli, 80-letna Giuseppina Sagader vd. Vondracek, 62-letna Carla Luzzatto, 85-letna Amelia Snaidero vd. Comelli, 76-letna Caterina Komac vd. Mase, 60-letni Roberto Pontalti, 63-letna Maria Luin vd. Ludvik, 66-letni Mario Iellersitz, 552-letni Giovanni Moro, 84-letni Andrea Pitacco, 84-letna Maria Stokar, 88-letna Teresa Fradelloni, 66-letni Vittorio Turina, 81-letna Francesca Sturm vd Kakovic, 66-letni Pier Maria Andreoli di Sovico, 77-letni Arturo Levi, Paola Marassi, stara 15 dni.

SLIKE bivajočih v inozemstvu na Vašo razpolago za poroke. «Eureka» . Casella 5013 - ROMA
FOTOGRAFIE di residenti all'estero a Vostra disposizione per matrimonio. «Eureka» — Casella 5013 — ROMA

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (13. — 19. IV.)

Alla Salute, Ul. Giulia 1; Benussi, Ul. Cavana 11; Picciola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmaura 10; D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde. Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

NOCNA SLUZBA LEKARN (13. — 19. IV.)

D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19; Croce Verde, Ul. Settefontane 39; Ravasini, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

SLOVENSKI KLUB
priredi drevi, 14. t. m. ob 21. uri v Gregorčičevi dvorani v Ulici Geppa 9
debatni večer
o Jeanu Paulu Sartru
in njegovem delu
«UMAZANE ROKE»
v zvezi z novo premiero SG.
Sodelovali bodo predstavniki SG.
SK vljudno vabi k polnoštevilni udeležbi!

Slovensko gledališče v Trstu
V soboto 18. t.m. ob 21. uri premiera
v nedeljo 19. t.m. ob 17. uri repriza
V AVDITORIJU V TRSTU
Jean Paul Sartre
UMAZANE ROKE
Drama v sedmih slikah
Prevod: **Vida Šturmova**
Scena: **Niko Matul**
Scenska glasba: **Pavle Merkù**
Režiser: **Jože Babič**
Odmor po 3. in 5. sliki

Gledališča

VERDI

Začela se je prodaja vstopnic za tretji koncert spomladanske simfonične sezone pod vodstvom dirigenta Paola Straussa in s sodelovanjem pianista Maria Dellija Pontija. Na programu bodo skladbe Berlioza, Bartoka in Dvoržaka.

Od 25. do 28. t.m. bo v Trstu v okviru opernega programa nastopila Opera iz Pekinga. Na številne zahteve se bo rezervacija razpoložljivih prostorov za vse štiri predstave za vse abonmaje začela že jutri.

Kino

Nazionale 14.00 17.45 21.30 «Cleopatra» Technicolor. Todd-Ao, Elizabeth Taylor, Richard Burton.
Arcobaleno 16.00 «Avventura al motel» Eva Bartok, Gino Cervi. Prepovedano mladini.
Excelsior 16.00 «La pappa reale» Annie Girardot. Prepovedano mladini.
Fenice 16.00 «Compagnia di codardi» Glenn Ford, Stella Stevens.
Grattacielo 16.00 «Monsieur Cognac» Technicolor. Tony Curtis, Christine Kaufmann.
Supercinema 16.00 «I piaceri proibiti» Prepovedano mladini.
Alabarda 16.00 «I tabu» Technicolor. Prepovedano mladini.
Filodrammatico 16.00 «SOS Pacific» Eddie Constantine.
Aurora 15.00 18.00 21.30 «Il cardinale».
Cristallo 16.30 «Giorni caldi a Palm Springs» Technicolor. Troy Donahue.
Capitol 15.00 «Sedotta e abbandonata» Stefania Sandrelli.
Garibaldi 16.00 «Notti nude» Technicolor. Prepovedano mladini.
Massimo 16.00 «Le verdi bandiere di Allah» Technicolor. Jose Suarez, Cristina Gaioni.
Impero 16.30 «Dove vai sono guai».
Moderno 21.00 Goldonijeva igra «Il burbero benefico» Cesco Baseggio.
Astra 16.30 «Cavalca vaquero».
Astoria 16.30 «I mostri delle rocce atomiche».
Vittorio Veneto 16.00 «Le mani sulla città» Salvo Randone. Nagrajen v Benetkah. Zadnji dan.
Abbazia 16.00 «La legge contro Billy Kidd» Scott Brady.
Ideale 16.00 «Il mistero dello scoglio rosso».
Marconi 16.00 «90 notti in giro per il mondo» Prepovedano mladini.

Mali oglasi

POKRIVANJE PODOV in podi iz plastike, guma, linoleum od 450 lir dalje kv. meter. Preproge in plastične preproge za hodnike vseh vrst po zelo ugodnih cenah. Zagotovljena namestitev izkušenih delavcev **A.B.B ITALPLAST, Trst, Trg Ospedale 6, telefon 95-919.**

KLAVIR — mezza coda v zelo dobrem stanju prodam. Tel. 48-042.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Marija Hrovatina daruje Celeste Daneu 2000 lir za Dijaško Matico.

ZAHVALA

Mladina iz Malega Repna se iskreno zahvaljuje vsem vaščanom, prijateljem, duhovniku, spremstvu in darovalcem cvetja na grob našega

Ivana Miliča

ki smo ga včeraj spremili na njegovi zadnji poti.

Mali Repen, 13. aprila 1964.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega

Josipa Šimonete

Posebna zahvala pevskemu zboru, č. g. župniku, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na kateri koli način počastili spomin pokojnika in ga spremili na zadnji poti.

Otroci z družinami, sestri in ostalo sorodstvo

Zgonik, 14.IV.1964.

V NEDELJO POPOLDNE V KONTOVELSKI DVORANI

Lepa uprizoritev drame «Naša kri» v izvedbi p. d. «Prosek-Kontovel»

Delo je odlično pripravil član SG Stane Raztresen
Dobra igra vseh nastopajočih in zelo velik obisk

Trditev, da je amatersko dramsko delovanje v prosvetnih društvih preživelo in nesodobno, je samo izgovor za pomanjkanje dobre volje in nesebičnega žrtvovanja.

Dokaz za to je v uspeli uprizoritvi Finžgarjeve ljudske drame «Naša kri», s katero so se člani dramske skupine prosvetnega društva Prosek Kontovel v nedeljo popoldne predstavili domači publiki, ki je skoraj do zadnjega kotička napolnila dvorano na Kontovelu.

Tokrat so se požrtvovalni člani proseško-kontovelske skupine, v kateri so sodelovali tudi nekateri Barkovljani, predstavili s priljubljeno in še vedno sodobno Finžgarjevo ljudsko dramo, ki jo je dovršeno pripravil član Slovenskega gledališča Stane Raztresen.

Napisana pred 52 leti, obravnava drama narodnostno tematiko v času francoske zasedbe slovenskih krajev. Čeprav se dogajanje vrši v letu 1813, je kljub temu še vedno sveže in prikladno tudi za sedanje razmere. K popolnemu uspehu uprizoritve so, poleg režiserja, pripomogli vsi ostali člani amaterske skupine, ki so se dovršeno uživeli v svoje vloge. Tu pa tam je bila sicer nekoliko precenjena razlika v igri in dialogu igralca Raztresena, ki je nastopal v vlogi Miklavža Borštnika, in drugih igralcev, kar pa ni motilo celotnega poteka drame. Še najbolj se je z vitalno igro izkazala Božena Stoka, ki je igrala Borštnikovo hčer Jerico, v sceni zaobljube zvestobe francoskemu častniku. Nekoliko zanesenjaško prevroč v ljubezenskih izpovedih se je zdel ženin Stefan, ki ga je podal Rafko Vitez, dovršen a v nekaterih odtenkih morda malce oholo karikiran Darij Starec v vlogi Renarda.

Posrečeno figuro mežnarja Grogarja in potem francoskega pribočnika Turbota je ustvaril Darij Rupel, ki se je znal uživeti v dve različni vlogi najprej slovenskega rodoljuba in šaljivca, potem francoskega zatiralca, podrepnika svojega predstojnika Renarda, kateremu z zvijačo izravna pot do Jeričinega srca.

Odlični tudi ostali v manj zahtevnih vlogah. Gašperja Zapotočana je prepričljivo ustvaril Mirko Stoka, hlapec Matija Danila Ukmarja pa je bil za spoznanje preveč vsiljiv. Dovršeni so bili tudi liki Borštnarice Zvonke Gustin, Podrepca Ivana Regenta, Kosa Luke in Matijevca, ki sta ju podala Darko Husu in Sergij Kukanja. V ostalih vlogah so še nastopili Miloš Kalc, Emil Cibic, Marijan Pertot, Majda Čuk, Neva Kocman, Danilo Stoka, Rado Danev, Edmir Bezin in Valter Regent.

Pravi užitek za številne gledalce, ki so pozorno sledili dogajanju na odru in pravi užitek tudi za izvajalce, ki so bili deležni toplega aplavza. Naša želja je, da bi jih aplavz spodbudil za nadaljnje plodovito delo na tem področju.

l. a.

Člani dramske skupine p. d. Prosek-Kontovel

Sodni ogled v bolnišnici

Včeraj ob 10. uri je predsednik kazenskega sodišča dr. Boschini opravil skupaj s sodnikoma Tomanellijem in D'Amatom napovedani ogled v splošni bolnišnici. Sodnike so spremljali javni tožilec Visalli, Čergolov zagovornik odv. Uglessich in dva sodnijska uslužbenca. Ogleda se je udeležil tudi obtoženec Čergol.

Sodniki so se podali najprej na patološki oddelek, kjer so našli dva radiatorja, ki sta baje prihajala iz bolnišnice pri Magdaleni (bila pa sta si različna, medtem ko bi morala biti enaka). V nekem drugem prostoru so našli še dva radiatorja. Na pljučnem in na očesnem oddelku jih niso našli, čeprav je Čergol trdil, da so tam.

Dva požara v borovih gozdičih

V nedeljo popoldne sta v zgornji tržaški okolici nastala dva požara v borovih gozdičih. Prvi se je razvnel okrog 11. ure v neposredni bližini Padriča ter takoj zajel 2000 kvadratnih metrov površine. Prihiteli so gasilci z Opčin, ki so se morali truditi dve uri preden so požar pogasili.

Popoldne ob 16.10 je v borovem gozdiču pri Dolini nastal drugi požar. Tudi tam se je ogenj hitro razširil na 2000 kv. metrov površine. Po dveh urah so gasilci pogasili tudi ta požar, ki je uničil več mladih borov. Oba požara sta povzročila okrog 200.000 lir škode.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORANI

Pred sodiščem mlada roparska trojica ki je vdrla v tobakarno pri prefekturi

Dva dejanja priznavata, tretji pa ne - Četrti obtoženec se mora zagovarjati zaradi odpora policistom

Se preden se je zaključila razprava proti trem mladeničem, ki so jih obtožili roparskega podviga v Ul. Androna di Romagna (razprava se bo zaključila jutri) se je pred tržaškim porotnim sodiščem (predsednik Rossi, tožilec Ballarini, zapisnikar Guida, obramba Amodeo, Annoscia, Filograna in Kostoris, zastopnik zasebne stranke Antonini) začel proces proti mladeničem, ki so 14. avgusta lani oropali lastnico tobakarne v Ul. Passo di Piazza 1.

Bilo je okoli 18.30 omenjenega dne, ko sta stopila v tobakarno dva mladeniča. Lastnici, 63-letni Rosi Filograno por. D'Amato, sta izjavila, da bi rada kupila nekaj razglednic. Filigranova je prav tedaj držala v rokah šop razglednic, ker jih je hotela razstaviti na vidnem mestu. Mladeniča sta se ustavila prav pred prehodom iz prostora, ki je namenjen občinstvu v prostor za prodajalno mizo. Ko je ženska odložila razglednice, jo je eden izmed mladeničev zgrabil z obema rokama za obraz (verjetno ji je hotel zamašiti usta, da ne bi mogla kričati) ter jo je silovito sunil. Filogranova se je zakotalila nazaj v sobico, ki je za prodajalno, padla na tla ter pri padcu prevrnila več predmetov. Pri tem se je pobila po obeh nogah.

Medtem je eden izmed napadalcev prebrskal predal v prodajalni mizi ter odnesel 40.000 lir. To pa je Filigranova ugotovila šele pozneje. Slišala je samo, da je napadalec, ki je bil pri prodajalni mizi, dejal svojemu pajdašu: «Pojdiva.» Trenutek nato sta oba zapustila v teku prodajalno. Stekla sta čez ulico v smeri proti Verdijevemu gledališču, kjer je na parkirnem mestu blizu stebrov gledališkega vhoda bil parkiran avto znamke Alfa Romeo Giulia TI BG 8184. Za volanom avta, ki je imel prižgan motor, je sedel neki drug mladenič. Za te podrobnosti se je zvedelo pozneje, ker je bil v bližini parkiran neki drug avtomobil. V njem so sedeli dve mladenki in študent Mario Corsi. Ta je z radovednostjo opazoval močni stroj, ki je bil čisto blizu. Nenadoma je Corsi opazil dva mladeniča, ki sta pritekla iz tobakarne ter se napotila v diru proti «giuliji». Se preden sta prišla do avta, je šofer pognal vozilo, in sicer s tako naglico, da je imel Corsi spočetka vtis, da je eden izmed neznancev ostal na cesti. Ker se mu je vse to početje zdelo sumljivo, je zasledoval vse njihovo nadaljnje početje. Avto «giulia» je sunkovito zavil proti Ul. Canal piccolo. Drzni šofer je nekoliko zavrl vozilo, ko se je približal tej ulici, in prav tedaj se je Corsiju posrečilo razbrati številke na evidenčni tablici: BG 8184. Takoj nato je avto izginil v smeri proti Borznemu trgu. Od začetka, ko se je roparski podvig začel odvijati, pa do njegovega zaključka v Ul. Canal piccolo, ni preteklo deset minut.

Kdo so napadalci? Včeraj so sedli na zatožno klop v kletki naslednji mladeniči: 21-letni Cipriano Tomaselli - «Miro» iz neke vasi blizu Tridenta, 20-letni Fabio Fabbro iz Ul. De Rin 1, 21-letni Marino Tissini iz Ul. Castaldi 14. Z njimi se mora zagovarjati tudi 18-letni Sergio C., katerega pa niso obtožili sodelovanja pri ropu, temveč samo upora proti javnim funkcionarjem in telesnih poškodb. Zakaj se mora Sergio C. zagovarjati pred porotnim sodiščem, bomo povedali pozneje, ko bomo opisali, kako so policisti izsledili roparsko trojko.

Ključna osebnost tega neverjetno drznega roparskega podviga (sredi poletja, v popoldanskih urah in v bližini prefekture) je Cipriano Tomaselli, ki so prijatelji klicali za «Mira» ali za «Mirka». Ta mladenič ne pozna Trsta, saj je doma iz tridentinske pokrajine. Že leta 1957 se je znašel v poboljševalnici v Benetkah. Nato so ga poslali v neko drugo poboljševalnico od koder pa je zbežal. Do danes je bil že večkrat kaznovan. V avgustu lani je ukradel v Latisani avto znamke Alfa Romeo TI, ki je last Enrica Bossija iz Turina. Odpeljal se je v Trst, kjer pa je imel smolo, ker je na nekem prehodu za pešce skoraj podrl nekaj pešcev. Ustavil ga je mestni redar, kateremu je mladenič izročil svojo osebno izkaznico. Ker se je hotel redar pozanimati za verodostojnost raznih podatkov, je Tomaselli zbežal. Takoj nato je ukradel avto Fiat 1500 MI 635462 (lastnik je Dante Gandolfi) ter se odpeljal proti Latisani, kjer je vozilo zapustil. Nekaj dni pozneje je v Torviscosi ukradel avto znamke Alfa Romeo TI BG 8184, ki je last Francesca Sciacce. S tem vozilom je prišel ponovno v naše mesto.

Zdi se, da je v nekem lokalu na Trgu Cavana zbirališče najizrazitejših predstavnikov mladinskega kriminala. Prav v tem lokalu je Tomaselli poiskal svoje stare znance iz poboljševalnic ter navezal z njimi ponovne stike. Tako se je srečal z Fabiom Fabbrom in potem s Tissinijem. 14. avgusta lani (bilo je na predvečer malega šmarna) so se mladeniči srečali pri Sv. Jakobu. Nato so odšli v mesto in okoli 18.30 so se pojavili v bližini tobakarne v Ul. Passo di piazza, kjer so zagrešili roparsko dejanje.

Policija je nekaj dni tavala v popolni temi, čeprav je vedela za evidenčno tablico roparskega vozila. To pa ji ni pomagalo, ker je Tomaselli tri dni pozneje ukradel avto Fiat 1300, ki je last Tržačana Carla Sciuca. Evidenčno tablico tega vozila: TS 54049 je pritrdil na «giulio» s katero je zagrešil roparski napad ter se še naprej vozil po našem mestu. Toda pustolovščina se je naglo bližala k svojemu neizogibnemu koncu. Že naslednjega dne, se pravi 18. avgusta, so policijski agenti ustavili na Opčinah Tomasellija, ki je bil v družbi s Sergiom G. in nekim drugim mladeničem. Ob tej priliki je Sergio G. napadel nekega policista ter se zato znašel kmalu za zapahi. Preiskovalne oblasti so seveda hitro ugotovile, da ni imel prstov vmes pri ropu, toda pridržale so ga zaradi napada na agenta. Pozneje so ga izpustili na začasno svobodo. Iz nerazumljivih razlogov (kar je včeraj poudaril tudi predsednik porotnega sodišča) so ga prijavili porotnemu sodišču.

Popolnoma drugačna je bila seveda zadeva s Tomasellijem, ki je priznal rop v tobakarni ter povedal za imeni obeh sokrivcev. Tako Tomaselli kot Fabbro sta oba priznala sodelovanje pri ropu. Samo Tissini je vedno vztrajal pri prvotni izpovedi: šofiral je sicer avto, toda ni vedel za roparski načrt.

Pozneje sta tudi Tomaselli in Fabbro spremenila verzijo. Prvi je trdil, da ne samo Tissini, temveč tudi Fabbro ni vedel nič o nameravanem roparskem podvigu, do karetega je prišlo čisto slučajno.

Na včerajšnji obravnavi je odv. Antonini nastopil kot predstavnik zasebne stranke, Odv. Annoscia, ki zagovarja Fabbra, se je uprl temu nastopu, rekoč, da so obtoženci ponudili Filogranovi 190.000 lir odškodnine, ki pa jih ženska ni hotela sprejeti, medtem ko po njihovem mnenju ta vsota popolnoma odgovarja storjeni krivici. Tako o tej zahtevi, kot o nekaterih drugih, bo sodišče sklepalo pozneje.

Včeraj so porotniki zaslišali skoraj vse priče. Obravnava se bo nadaljevala danes.

Nezgoda delavca v Felszegyju

V nekem oddelku ladjedelnice Felszegy v Miljah, se je včeraj zjutraj ponesrečil 54-letni delavec Bruno Steffe iz Milj, Ul. Oberdan 5. Steffe je izvrševal svoje delo, ko ga je nenadoma zadela petkilogramska cev, ki je padla z nekega stojala ter ga ranila po glavi in prsih. Delovni tovariši so Steffeju priskočili na pomoč ter mu pomagali v zasebni avto, s katerim so ga prepeljali v bolnišnico. Pridržali so ga na prvem kirurškem oddelku s prognozo okrevanja v enem tednu.

V NEDELJO V TRSTU IN V TRŽIČU

Dve istočasni splavitvi ribiške ladje in trajekta

Ribiško ladjo za oceanski lov je zgradila ladjedelnica «San Giusto», motorni trajekt «Adonis» pa ladjedelnica CRDA v Miljah za grško turistično ustanovo

V nedeljo dopoldne sta bili v Trstu in v Tržiču skoraj istočasno dve splavitvi. V ladjedelnici «San Giusto» v Trstu so splavili motorno ribiški ladjo za oceanski lov «Sardatlantic Primo», v Tržiču pa motorni trajekt «Adonis» za grško turistično družbo iz Aten.

Splavitvi v ladjedelnici «San Giusto» je prisostvoval podtajnik ministrstva za trgovsko mornarico poslanec Pintus, od predstavnikov krajevnih oblasti pa med drugimi vladni generalni komisar dr. Mazza, župan dr. Franzil, poveljnik pristanišča gen. Battaglieri, kvestor dr. Pace, predsednik tržaškega Lloyda admiral Capponi, predsednik družbe, za katero je bila ladja zgrajena, Bendandi iz Cagliarija in drugi.

Takoj potem, ko je lična 600-tonska motorna ladja srečno zdrsela v morje in ko so postavljali na prosto splavišče kobilico za drugo ladjo iste vrste in za isto sardinsko družbo za oceanski ribolov, je podtajnik poslanec Pintus imel krajši govor, v katerem je orisal položaj italijanskega ribiškega brodovja in njegovo važnost spričo dejstva, da domače vodovje ne more nuditi zadostnega ulova in da je prav zaradi tega potrebno možno brodovje za lov na odprtih morjih. Poslanec Pintus je dejal, da je v raznih italijanskih ladjedelnicah trenutno v gradnji 22 ladij iste vrste, ki se bodo pridružile 21, ki so že dograjene in ki že služijo svojemu namenu, ter še sedmim drugim, ki jih prav sedaj preurejajo. Pintus je ugotovil, da bo tako italijansko brodovje za oceanski ribolov razpolagalo z 52 modernimi enotami, kar pa še ne bo zadoščalo, saj je morala Italija v preteklem letu plačati za uvoz rib kar 60 milijard lir.

Motorna ribiška ladja «Sadratlantic Primo» je četrta iz serije sedmih ladij, ki jih bo zgradila ladjedelnica. Dolga je 59 m, široka 9 in visoka 4,75 m. Poganja jo motor Mann z močjo 1200 konjskih sil, ki ji dovoljuje hitrost 12,5 vozlov na uro. Njen operacijski radij znaša okrog 11 tisoč milj, prostornina njenih hladilnih celic za ulov pa 600 kub. m.

Svečani splavitvi motornega trajekta «Adonis» v tržaški ladjedelnici CRDA za družbo «Greek Coast Line S. A.» iz Aten po naročilu grške državne turistične ustanove pa so prisostvovali upravni delegat ladjedelnice inž. Carnevale, predsednik CRDA inž. Vignuzzi, generalni direktorji inž. Chiesa, dr. Tartarelli in direktor ladjedelnice inž. Gulli ter častni konzul Grčije dr. Kedros in njegova hčerka, ki je bila tudi botrica ladje, ter številni predstavniki oblasti iz Tržiča in Gorice.

Splavitev je bila točno ob 11. uri in je potekla brezhibno. Takoj po splavitvi je spregovoril predsednik CRDA inž. Vignuzzi, ki se je zahvalil predstavnikom grških naročnikov, za katere bo ladjedelnica zgradila še dve enaki ladji-trajekta. Nato je inž. Vignuzzi opisal še značilnosti ladje, ki sodi med najmodernejše te vrste na svetu. Ladja, ki ima 4.300-bruto registrskih ton, lahko sprejme na krov 55 avtomobilov 425 potnikov in 97 članov posadke. Dolga je 97 m, široka 16 m. Poganjata jo dva motorja CRDA-Sulzer s skupno 5.500 konjskimi silami, ki ji dajeta pri polovičnem tovoru hitrost 17 vozlov na uro. Opremljena je tudi z vsemi služnostmi za udobnost potnikov, vključno s kopalnim bazenom in umetno plažo.

Z vespe je padla

Zrtev prometne nesreče je postala še predvčerajšnjim okrog poldne 17-letna prodajalka Laura Bole iz Ul. Moreri 100. Ko se je peljala na zadnjem sedežu vespe, ki jo je navzdol po Ul. Commerciale vozil neki njen znanec, se je na velikem ovinku blizu šole zaradi ostrega zaviranja prevrnila. Pri tem se je pobila po čelu, desnem licu, nosu ter se ranila po kolenih in nogah. Boletova je po nesreči odšla domov in šele včeraj zjutraj se je odločila prositi za zdravniško pomoč. Z zasebnim avtom so jo prepeljali v bolnišnico, kjer so jo s prognozo okrevanja v 10 dneh sprejeli na ortopedski oddelek.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, dne 14. t. m. z začetkom ob 19.30 uri film:

«LABBRA ROSSE»

(Rdeče ustnice)

Igrajo: GABRIELE FERZETTI, CHRISTINE KAUFFMAN in YEANNE VALERIE

Prepovedan vstop mladini pod 16. letom

Goriško-beneški dnevnik

VOLITVE OBČINSKIH KMEČKIH BLAGAJN

Kmečka zveza ohranila večino v Doberdobu, Gradiški in Turjaku

Povečala je število glasov v pokrajini medtem ko jih je bonomijevska Coltivatori diretti izgubila

V nedeljo so bile volitve v občinske bolniške blagajne kmetov, na podlagi katerih ima bonomijevska Coltivatori diretti večino v 18, Kmečka zveza pa v treh odborih. Kar zadeva število odborov, se razmerje v primerjavi z zadnjimi volitvami 1961. leta ni spremenilo, ker je ostalo 18 proti 3. Kmečka zveza je ohranila večino v občinskih odborih v Gradiški, Turjaku in Doberdobu. Če upoštevamo celotno število oddanih glasov, pa je Kmečka zveza prejela v primerjavi več glasov kot 1961. leta, medtem ko jih je Coltivatori diretti izgubila. Kmečka zveza je v pokrajini pridobila 33 glasov, Coltivatori diretti pa jih je izgubila 340. Tudi v odstotkih je Coltivatori diretti izgubila glasove.

DOBERDOB: Kmečka zveza 50 (1961. leta 50), Coltivatori diretti 25 (37).

SOVODNJE: Kmečka zveza 51, CD 57. Poprej je bila v Sovodnjah tako imenovana enotna lista, ki je prejela 1961. leta 120 glasov.

V občini Števerjana so sestavili enotno listo.

Posebno občuten padec je doživela Coltivatori diretti v Krminu, kjer je število glasov padlo od 177 na 104, Kaprivi od 172 na 128, San Pier od 42 na 27, Romans od 96 na 77 itd.

Razen v Zagraju, kjer je Coltivatori diretti pridobila dva glasa, je organizacija povsod izgubila glasove.

Kmečka zveza je pridobila glasove v Kaprivi, Farri, Pierisu in Tržiču. Volitve so bile na županstvih, v Gorici pa v občinskih prostorih v Ul. Crispi. Predsedniki vseh občinskih odborov bodo sestavljali pokrajinsko bolniško blagajno.

Sindikalna kronika

Delavska zbornica sporoča, da se bodo na Zvezi industrijcev v Gorici danes pričela pogajanja o določitvi višine proizvodne nagrade za delavce slaščičarskih podjetij kot jo določa vsedržavni delovni sporazum.

Danes se bodo začela tudi pogajanja z industrijci zaradi spora v tekstilni tovarni v Ronkah, kjer je ravnateljstvo svojevoljno določilo višino «visokih» statev, ki jih morajo upravljati delavke.

Od 19. aprila zvečer do 21. aprila zvečer bo trajala 48-urna stavka uslužbencev špediterskih in avtobusnih podjetij ter pomorskih agencij, ker delodajalci organizacij Confetra in Ausitra niso pristali na obnovitev vsedržavne delovne pogodbe. Stavko so soglasno proglasile vse tri sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL. Zadeva uslužbence podjetij Ribi, Canova in Messaggerie Ligure-Lombarde na Goriškem.

V četrtek 16. aprila se prične dveurna stavka uslužbencev psihiatrične bolnišnice, ki bo trajala od 9. do 11. ure. Proglasata jo CGIL in CISL. Stavkali bodo zaradi tega, ker pokrajinska uprava zavlačuje s pogajanji za izplačilo doklade v znesku 60.000 lir, nočne doklade 3.000 lir, doklade za nevarno delo 80.000 itd.

CISL pa sporoča, da je bila predsinočnja seja sindikalnega odbora psihiatrične bolnišnice, na kateri so proučili nekatere zahteve, ki jih pokrajinska uprava še ni upoštevala, ter sklenili s stavkovnim gibanjem opozoriti nanje.

Granate na Oslavju

V bližini malega spomenika na gornjem Oslavju so kmetje našli v soboto nekaj granat kalibra 75, ki so ležale napol v zemlji. Obvestili so karabinjerje s Podgore, ki so poklicali vojaške izvedence iz Trsta, ki so v nedeljo odstranili nevarno orožje, ki bi utegnilo zlasti pri otrocih povzročiti nesrečo.

Danilo Dolci bo predaval o Siciliji

Jutri ob 18. uri bo v mali dvorani Ginnastica Goriziana predaval o razmerah na zahodni Siciliji, kjer živi, Danilo Dolci, ki si zelo prizadeva, da bi premagal slabe gospodarske prilike, v katerih živi prebivalstvo, ter njegovo prepričanje, da za Sicilijo ni pomoči. V svojih akcijah pogosto naleti na nerazumevanje pri oblasteh in se poslužuje tudi gladovne stavke, samo da uspe. Dolcijeva mati je Slovenka, rojena v Sežani.

Predavatelj, ki je napisal že več socialnih romanov, bo predaval v Gorici pod okriljem Zveze za svobodo kulture, ki ima svoj sedež v Ul. Diaz v Gorici.

Priprave v Števerjanu za dve razstavi vina

Odbor «Za Števerjan» opozarja vinogradnike, ki nameravajo razstaviti svoja vina na razstavi, ki bo proti koncu maja na Bukovju, da to lahko storijo do 15. aprila. Vinska razstava bo tudi prvega maja v Dvoru, pripravlja pa jo poseben odbor, ki bo skrbel samo za to manifestacijo.

SOVODNJE IN PROSTA CONA

Z imenovanjem zastopnika v odbor bo občina soodločala pri upravi

Soudeležba pri prosti coni bo prinesla nove dohodke občinski blagajni

Na zadnji seji občinskega sveta v Sovodnjah, ki je bila pretekli torek, so svetovalci določili tudi zastopnika občine v odboru goriške proste cone ter so na to mesto izvolili dr. Vilka Cotiča, ki je zastopal občinske koristi v tem odboru. Dr. Vilko Cotič, ki je bil pred časom tudi župan v Sovodnjah, je to nalogo sprejel.

To imenovanje je najbolj viden znak, da je priznanje pravice sovodenjske občine do soudeležbe pri odločanju in koristih proste cone dejansko že v izvajanju. Predlog za imenovanje občinskega zastopnika v upravnem svetu proste cone je poslala trgovinska zbornica, ki ji je poverjena uprava te ustanove. S tem se je začel praktično izvajati sklep poslanske zbornice, ki bo v nekaj dneh dokončno uzakonjen, po katerem ima sovodenjska občinska uprava enake pravice glede proste cone na svojem področju, kot jih ima goriška občina na svojem. Tudi goriški župan je že pred nekaj meseci na vprašanje nekega svetovalca izjavil, da je občinska uprava v svojem proračunu za tekoče leto upoštevala to dejstvo pri postavki za občinsko trošarino od blaga proste cone, ki so jo omejili samo na področje goriške občine.

To so vsekakor važna dejstva ki jih je vredno podčrtati. Saj so se Sovodenjci dolgo let zaman potegovali za priznanje svojih pravic na tem področju in je občinska uprava v Gorici na vse načine skušala preprečiti, tudi s pravnim postopkom, da bi v tem uspeli. Treba je bilo posega socialističnega senatorja Bonačine, ki je našel pot za predložitev te zadeve v parlamentu, da so se tudi demokristjani odločili za to priznanje in jo je tudi njihov predstavnik Vallauri podprl ter se pri družil Bonacinovi pobudi, ki bo te dni sankcionirana z uzakonitvijo.

S tem odlokom si bo sovodenjska občinska uprava izboljšala v znatni meri tudi svoje dohodke saj se predvideva, da bodo na trošarini za blago proste cone prejeli letno po nekaj milijonov lir ki jih je do sedaj spravljala goriška občina v svojo blagajno. Poleg tega pa bodo imeli Sovodenjci od tega tudi še druge znatne koristi, ki jih bo branil njen zastopnik dr. Vilko Cotič v upravnem odboru pri trgovinski zbornici, kamor bo neposredno prinesel glas sovodenjskih občanov in predlagal vse tiste ukrepe, ki se bodo izkazali potrebni za dobro in pravično poslovanje te ustanove.

Dve avtomobilski nezgodi v Ronkah

V nedeljo popoldne se je pripetilo v Ronkah več prometnih nezgod. Med ponesrečenci je bil tudi 33-letni Giuseppe Visintin doma iz Ronk Ul. Matteotti, ki se je okrog 16. ure peljal z motociklom gilera po državni cesti 305. Ko je privozil do železniškega prehoda proti Selcam, se je pojavil iz neke stranske ulice avto fiat 1100, ki ga je vozil 32-letni Giovanni Pettarin iz Gorice Ul. Balilla 11. Avto se je sicer ustavil, očitno pa se mu je motociklist hotel umakniti preveč na široko. Pri tem je zašel s ceste in padel. Odpeljali so ga bolnišnico v Tržiču, kjer so mu ugotovili razne poškodbe zaradi katerih so ga pridržali za 15 dni na zdravljenju.

Do druge nezgode je prišlo nekaj po 18. uri. Takrat se je 52-letni Giovanni Valentinis iz Tržiča Ul. D'Aosta 46 peljal po cesti iz Ronk proti Tržiču. Pred njim se je s fiatom 600 peljala 46-letna Licia Leonardi iz Trsta, ki se je hotela ogniti drugemu fiatu 600, ki je stal na cesti. Isto je nameraval tudi motociklist, ki pa je pri tem zadel s svojim vozilom ob avto, padel in se precej poškodoval. Odpeljali so ga v tržiško bolnišnico, kjer so ga pridržali za 30 dni na zdravljenju.

Iz cerkvenih pušic je pobiral miloščino

V petek 10. t. m. je cerkovnik v cerkvi na Placuti opazil neznanca, ki je siloma odpiral nabiralnike in pobiral iz njih nabrane milodare. Takoj je poklical policijo, ki je neznanca aretirala ter spravila v zapor. Pri zaslišanju je povedal, da je 23-letni Giuliano Burgnich iz Ločnika, Ul. Chiese antiche 36. Priznal je, da je odnesel 2000 lir in se izgovoril, da je brezposeln, in ker je bil brez denarja, si ga je mislil pridobiti na ta način. Še prej je obiskal tudi cerkev sv. Ivana, kjer je pravtako vlomil pet nabiralnikov in jih olajšal za njihovo vsebino.

Z ukradenim avtom se ne pride daleč

Včeraj dopoldne so neznanci odpeljali avto Fiat 1100, ki je bil parkiran za stolnico v Tržiču. Kakor se je pozneje izvedelo, sta bila tatova dva mladeniča ter sta se odpeljala v smeri proti Ronkam. Tu pa sta z ukradenim avtom trčila v neki Fiat 600 in ker nista mogla naprej, nista čakala, da ju bodo legitimirali ampak sta skočila z vozila ter jo ubrala po polju peš. Policija pa je šla za njima in enega ujela ter ga odpeljala na policijo v Tržiču. Verjetno so medtem prejeli tudi njegovega pajdaša na podlagi informacij, ki jih je policija prejela od prijetega tatu.

TUDI PO ODSTOPU DR. MARCHESINIJA

Obnovitve v umobolnici se bodo nadaljevale

Večji strošek za vzdrževanje ceste v Brdih in na Krasu

V drugem delu pokrajinskega sveta, preteklo soboto, po zaključeni debati o vojaških služnostih in priporočilih za energično akcijo pokrajinske uprave, o čemer smo pisali že v nedeljo, so svetovalci obravnavali številne druge zadeve, ki so bile na dnevnem redu.

Predsednik je prečital pismo odbornika za zdravstvo dr. Marchesinija, s katerim je ta sporočil svoj odstop iz odbora in pristavil, da nima drugih pojasnil ter zagotovil, da se dela v pokrajinski umobolnici, za katere je bil dr. Marchesini pobudnik, nadaljujejo. Svetovalci so vzeli odstop na znanje.

Pravtako so svetovalci odobrili najetje 347 milijonov lir posojila pri državni blagajni v Rimu za kritje primanjkljaja za leto 1962 ter 27,7 milijona posojila pri mestni hranilnici za popravilo bivših občinskih cest. Kar se cest tiče so odobrili nekatere spremembe načrtov in dodatne stroške na nekaterih cestah, med katerimi je tudi ona v Števerjanu in na Krasu, kjer bodo k prvotni vsoti 8 milijonov dodali še 4,8 milijona lir.

dobrili so nadalje prvi del stroškov v znesku 72 milijonov, za povečanje in preureditev pokrajinskega zavoda Duca d'Aosta v Gradiški, ter odstop enega dela delnic industrijske cone v Tržiču občinam tržiškega področja, ki so zanje zaprosile na podlagi spremembe družbe v konzorcij s soudeležbo okoliških občin.

V pokrajinski umobolnici se je zdravstveno osebje sporazumelo s pokrajinsko upravo za razdelitev dohodkov od plačila za zdravstvene usluge. Te dohodke bodo razdelili tako, da dobi osebje polovico, pokrajinska uprava 45 odst. in 5 odst. pa upravno osebje. Obenem s tem so svetovalci odobrili tudi novo pristojbino za nekatere usluge v umobolnici.

Izlet SPD z vlakom na Kras

V soboto 25. aprila, na praznik vstaje, bo priredilo Slovensko planinsko društvo enodnevni izlet z vlakom na Kras. Odhod z vlakom ob 8.20 iz Nove Gorice, dnosno iz Šempetra do Štanjela. Od tu peš na Kobjeglavo, Tupelče, Mali dol in do Branika, kjer si bodo udeleženci ogledali zgodovinski grad. Kosilo iz nahrbtnika. Povratek z večernim vlakom. Vpisovanje v pisarni A. Košute v Gorici, Ul. Mameli 8.

Na zadnji seji društvenega odbora, ki je bila v četrtek zvečer, so se odborniki pogovorili tudi o drugih izletih v bližnjih mesecih. Načeloma so sklenili, da bodo priredili meseca maja enodnevni izlet z lastnimi sredstvi na Kobariški Stol, meseca junija pa pravtako z lastnimi sredstvi izlet na Snežnik preko Il. Bistrice.

Padec kolesarke pred Aguzzonijevo garažo

Včeraj okoli 8. ure se je pripetila pred garažo Aguzzoni na Korzu Italija prometna nesreča, v kateri se je poškodovala kolesarka 56-letna Marija Princič iz Gorice, Ul. Parcar 4. Do nesreče je prišlo, ko se je Princičeva peljala s kolesom mimo garaže, iz katere se je pripeljal v avtu Alfa Romeo GO 19409 33-letni Mario Angiolini s Korza Italia 211.

Ni ugotovljeno, če jo je zadel in kako. Vsekakor je kolesarka padla na tla in se poškodovala. Z avtom Zelenega križa so jo odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so ji ugotovili udarec v glavo, pretres možganov in delno izgubo spomina ter so jo pridržali za deset dni na zdravljenju.

V OBČINI DOBERDOB

30 deklet obiskuje tečaj za izdelovanje čipk

V slepo ulico je zašla izgradnja lastnega šolskega poslopja, za katerega je občina darovala zemljišče

Zadeva z gradnjo šole za čipkarsko obrt v Doberdobu, ki je v načrtu in za katero je občina Doberdob že odstopila zemljišče v bližini bivšega otroškega vrtca, še vedno ni urejena. Vse kaže, da je gradnja zašla v slepo ulico, odkar je umrl ravnatelj čipkarske šole.

Tudi letos obiskuje tečaj, ki se vrši v spodnjih prostorih županstva, okoli 30 tečajnic. Poux, ki je praktičnega značaja, je ob torkih in četrtkih dopoldne in popoldne. Dekleta zelo pridno obiskujejo tečaj ter se marsičesa koristnega naučijo. Pri tem jim je v pomoč strokovna učiteljica. Izdelke si lahko pridržijo, morejo pa jih tudi prodati.

Kratke iz bolnišnice

Včeraj dopoldne ob 10. uri je prišel po pomoč v goriško civilno bolnišnico 56-letni Anton Ferletič iz Dola štev. 49, ki je prejšnji dan padel v Števerjanu ter se pri tem udaril na glavi. Nudili so mu prvo pomoč.

Popoldne ob 14.45 so sprejeli za 10 dni na zdravljenje 20-letnega Franca Valdemarina iz Romansa, ki se je ponesrečil pri delu v Cervignanu, kjer se je ranil na dlani leve roke.

Uro kasneje so pripeljali 3-letno Giulio Kurtner iz Gorice Ul. Monte Santo, ki jo je udarila blizu njenega doma neka vespa, ki je šla mimo. Okrevala bo v petih dneh.

Ob 16. uri so nudili prvo pomoč vojaku 22-letnemu Giovanniju Panoneju, ki se je zastrupil s solzilnim plinom. Okreval bo v dveh dneh. Uro pozneje pa so zdravili še karabinjerja 22-letnega Giovannija Gapptja, ki se je ranil na drugem in tretjem prstu leve noge z drobcem izstrelka pri vajah. Okreval bo v desetih dneh.

Zaplenjena revija

Po nalogu notranjega ministrstva je tudi goriška policija zaplenila 40 izvodov revije «Le ore» od 9. t. m. zaradi nekaterih slik, ki so nemoralne.

SEJA OBČINSKEGA ODBORA

Župan odpotoval v Rim zaradi cestnih zvez

Spremljali so ga podžupan in pokrajinski predstavniki - Posojilo 20 milijonov lir za kanalizacijo

Danes so se odpeljali v Rim župan Gallarotti, podžupan Lupieri in pokrajinski predstavniki, da bi se na ministrstvu za javna dela in upravi ANAS pogovorili o cestnih komunikacijah.

Na zadnji seji občinskega odbora so na predlog Bressana določili prostor na propagandnih deskah za volitve in proučili vrsto upravnih zadev. Odobrili so tretjo fazo izgradnje kanalizacije v Ulicah Campi, Buffolini, Giulio Cesare, Rialto, Angiolina in Brigata Casale. Odbornik za finance De Simone je predlagal odobritev stroška 6,4 milijona lir občinskih podjetij ter najem posojila v znesku 20 milijonov lir pri državni posojilnici za gradnjo kanalizacije v Ulicah Blaserna, Cravos, Toscolano in Scuola Agraria. Odbornik Cherano pa je predlagal odobritev stroškov za zdravljenje nekaterih bolnikov.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Kino

VERDI. 16.30: «I vincitori», G. Hamilton in M. Marcouri; ameriški črnobeli film.

CORSO. 17.00: «Intrigo a Stoccolma», P. Newman in E. Sommer. Kinemascopski barvni film.

VITTORIA. 17.15: «L'uomo che vide il suo cadavere», M. Craig in J. Arnall. Francoski barvni film. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «La spada del deserto», G. Grahame in C. Romero. Ameriški film v barvah.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna D'UDINE, Ul. Rabatta št. 18, tel. 21-24.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 21 stopinj ob 13.30, najnižjo 7,2 stopinje ob 6. uri. Povprečne dnevne vlage je bilo 62 odstotkov.

šport šport šport šport šport

BLIGA

IZIDI

*Prato-Alessandria	2:0
*Foggia-Brescia	1:1
Cagliari-*Cosenza	3:1
*Parma-Catanzaro	1:0
*Varese-Padova	1:1
*Udinese-Potenza	2:0
Palermo-Pro Patria	0:0
*Venezia-Simmenthal	1:1
*Napoli-Triestina	1:0
*Lecco-Verona	0:0

LESTVICA

Foggia	29	13	13	3	33	16	39
Padova	29	13	11	5	32	14	37
Verona	29	12	13	4	33	17	37
Varese	29	11	14	4	30	15	36
Cagliari	28	11	13	4	29	17	35
Lecco	28	11	11	6	25	21	33
Brescia	29	16	8	5	46	20	33
Napoli	29	9	12	8	31	30	30
P. Patria	29	9	11	9	29	25	29
Triestina	29	10	9	10	23	26	29
Potenza	29	8	12	9	26	25	28
Catanz.	20	10	8	11	31	38	28
Palermo	29	8	11	10	22	21	27
Udinese	29	8	10	11	21	25	26
Venezia	29	7	10	12	25	35	24
Parma	29	5	12	12	25	37	22
Cosenza	29	7	6	16	19	38	20
Simment.	29	3	14	12	18	36	20
Alessand.	29	5	10	14	20	41	20
Prato	29	3	12	14	16	37	18

V nedeljo 19. t. m. nobenih tekem

Zaradi mednarodne tekme med drugoligaškima reprezentancama Italije in Francije prihodnjo nedeljo ne bo tekem prvenstva B lige.

Proti drugoligaški reprezentanci Francije

Italijanski nogometaši za domačo enajstorico

MILAN 13. — V nedeljo 19. t.m. bo v Neaplju nogometna tekma med drugoligaškima reprezentancama Italije in Francije. Za sestavo italijanske enajstorice bodo prišli v poštev naslednji igralci:

Nobili, Vanara *(Alessandria)*; De Paoli, Favalli, Rizzolini *(Brescia)*; Micelli *(Catanzaro)*; Moschioni *(Foggia)*; Gilardoni, Montefusco *(Napoli)*; Rogora *(Padova)*; Maestri, Postiglione *(Palermo)*; Signorelli *(Pro Patria)*; Ossola *(Varese)*; Cera, Maioli *(Verona Hellas)*.

Nekateri povabljeni igralci so danes že odpotovali iz Milana v Caserto, kjer bo zbor kandidatov za majico drugoligaške reprezentance.

JUGOSLOVANSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Rečani najbolj učinkoviti: šest golov Novosadčanom

Zmaga Olimpije na tujem in poraz Maribora na domačih tleh

Crvena zvezda, ki je v nedeljo obogatela na račun Veleža, je povečala prednost na lestvici na škodo zagrebškega Dinama, ki se je moral v Splitu, kjer je gostoval pri Hajduku, zadovoljiti le s polovičnim izkupičkom. Na dnu pa sta Vojvodina in Vardar zašla v tako nevarne vode, da je rešitev skoraj nemogoča. Vojvodinci so igrali na domačih tleh, a kljub temu jim ni uspelo spraviti Beograd na kolena. Vardar pa je gostoval pri Trešnjevki in čeprav so se makedonski nogometaši silovito upirali, niso uspeli rešiti niti točke, kar je bil seveda njihov cilj.

Številčno najboljši rezultat je dosegla Rijeka na Kantridi. Gostujočemu Novemu Sadu so nogometaši Rijeke spravili v mrežo pol ducata žog, kar je presenetilo vse. Rečani so se tako precej dvignili v lestvici, kjer so dosegli varno mesto. Zelo učinkoviti so bili tudi igralci Radničnega, medtem ko se Partizanu v Sarajevu ni posrečilo niti enkrat priti do vrat Železničarja.

* * *

V drugi zvezni ligi je Maribor tokrat razočaral. Na lastnih tleh je moral klonjiti pred uporno Slavonijo. Mit nepremagljivosti je tako splahnel in mariborski nogometaši so se znašli za mesto nižje v lestvici.

Največje presenečenje pa je prišlo iz Slavonskega Broda, kjer je ljubljanska Olimpija prisilila gostiteljski BSK na kolena. Medtem ko v prvem polčasu Ljubljančani niso mogli nič proti domačinom, so se v drugem delu igre razigrali in poslali dve žogi v mrežo tekmecev. Ljubljančani so se tako premaknili višje v lestvici, kjer so se po nedeljski zmagi vsidrali na drugo mesto.

* * *

V slovenski nogometni ligi je izolski Delamaris napravil vse, da prekriža račune gostujočemu celjskemu Kladivarju. Gostje pa so bili nepremagljivi v obrambi zaradi česar jih ni bilo mogoče prisiliti na predajo.

Slabše pa se je godilo Novogoričanom v Ljubljani. Čeprav so bili skoraj ves čas igre enakovredni tekmecem, so napadalci zapravili številne ugodne priložnosti. Isto se lahko reče o Ljubljani s to razliko, da so domači napadalci štirikrat vseeno dosegli mrežo in tako zmagovito zaključili tekmo 19. kola slovenskega nogometnega prvenstva.

MEDNARODNI NOGOMET

RIM, 12. — Ta teden bo zaradi številnih nogometnih tekem, ki jih bodo odigrali v prihodnjih dneh zelo pester. Jutri, v torek 14., t. m., bo v Modeni povratna tekma četrtfinala za pokal Rappan med Modeno in Slovnafto iz Bratislave. V sredo 15. t. m. bo v Zenevi prijateljska nogometna tekma med Švico in Belgijo, medtem ko bo v Cardiffu dvoboj za britansko nogometno prvenstvo med reprezentancama Wallesa in Severne Irske.

V Dortmundu bo istega dne prva polfinalna tekma za pokal evropskih prvakov med domačo Borussijo in milanskim Interjem. V sredo bo v Glasgowu tudi polfinalna tekma za pokal pokalnih prvakov Celtic Glasgow — MTK Budimpešta. V Nantesu pa bo tekma za vojaško prvenstvo med Francijo in Portugalsko.

V nedeljo 19. t. m. bo v Neaplju mednarodna nogometna tekma med reperzentancama Italije in Francije, ki bosta sestavljeni iz igralcev B oziroma II. lige.

* * *

ARLES, 13. — Čeprav je bila ves čas v premoči, italijanska amaterska nogometna reprezentanca ni mogla zmagovito zaključiti tekme s francosko. Domačini so v 21' drugega polčasa prišli s Sudrejem v vodstvo in tega so tudi ohranili do zaključnega zvižga sodnika.

* * *

LONDON, 13. — Načelnik policije v Sheffieldu Edward Burker je izjavil, da bo takoj uvedel preiskavo v zvezi z obtožbo korupcije v nogometnih krogih. Po glasovih, ki krožijo v Londonu, naj bi nogometaša Sheffielda Peter Swan in David Layne ter Tony Kay, ki igra pri Evertonu, dobili večjo vsoto denarja, da bi v tekmi z Ipswichem pripomogli k zmagi slednjega. Ipswich je res tedaj zmagal z 2:0. Vse tri igralce so začasno suspendirali, medtem ko je vodstvo Sheffielda uvedlo preiskavo.

Zvedelo se je tudi, da je preiskava v teku za odkritje nekega igralca enajstorice York Cityja, ki nastopa v četrti ligi. Ta naj bi po zmagi Oldhama nad York Cityjem prejel po pošti 180 šterlingov nagrade.

ITALIJANSKI POKAL

GENOVA, 13. — Torino je s pomočjo 11-metrovk izločil enajstorico Genoe iz tekmovanja za letošnji italijanski nogometni pokal. Ker se je tekma tudi po podaljšku končala po golih Beana in Ferrinija neodločno 1:1, je sodnik odredil streljanje enajstmetrovk. Peiro je bil za Torino petkrat uspešen, medtem ko sta Bean in Bassi dosegla le dva gola za Genoo, ki je tako zgubila to tekmo 6:3.

IZIDI IN LESTVICE

I. ZVEZNA LIGA

Trešnjevka — Vardar	1:0	(1:0)
Rijeka — Novi Sad	6:0	(2:0)
Radnički — Sarajevo	4:0	
Crvena zvezda — Velež	2:0	(0:0)
Hajduk — Dinamo	1:1	(0:0)
Železničar — Partizan	0:0	
Vojvodina — Beograd	0:2	(0:0)

* * *

C. zvezda	20	11	6	3	36:19	28
Dinamo	29	9	8	3	27:16	26
Beograd	20	8	9	3	37:23	25
Železničar	20	7	8	5	30:30	22
Partizan	20	7	7	6	27:17	21
Sarajevo	20	7	7	6	32:29	21
Rijeka	20	6	8	6	28:26	20
Hajduk	20	7	5	8	33:31	19
Radnički	20	7	4	9	24:26	18
Trešnjevka	20	7	3	10	24:43	17
Novi Sad	20	6	5	9	21:40	17
Velež	20	3	10	7	17:26	16
Vojvodina	20	5	5	10	24:30	15
Vardar	20	4	7	9	21:27	15

II. LIGA (ZAHOD)

Varteks — Borac	2:1	(1:1)
Borovo — Bosna	4:1	(1:0)
Šparta — Istra	2:0	(1:0)
Zagreb — Čelik	5:0	(2:0)
Famos — Šibenik	1:2	(0:1)
Sloboda — Lokomotiva	4:0	(1:0)
BSK — Olimpija	0:2	(0:0)
Maribor — Slavonija	0:1	(0:0)

* * *

Zagreb	22	14	6	2	44:16	34
Olimpija	22	11	5	6	40:17	27
Borac	22	12	3	7	40:35	27
Maribor	22	10	6	6	41:19	26
Sloboda	22	9	6	7	41:36	24
Čelik	22	8	7	7	27:31	23
Slavonija	22	8	6	8	35:32	22
Varteks	22	8	6	8	32:33	22
Šibenik	22	6	9	7	25:30	21
Lokomotiva	22	7	7	8	26:35	21
Borovo	22	8	4	10	34:34	20
BSK	22	6	7	9	23:27	19
Bosna	22	5	9	8	19:34	19
Famos	22	6	6	10	28:41	18
Istra	22	6	4	12	22:36	16
Šparta	22	4	5	13	24:45	13

SNL

Sobota — Železničar	1:1 (0:0)
Delamaris — Kladivar	1:1 (1:1)
Ljubljana — N. Gorica	4:0 (2:2)
Aluminij — Triglav	3:6 (2:2)
Celje — Maribor B.	prek.
Svoboda — Rudar	2:2 (1:0)
Olimp — Slovan	1:1 (0:1)

* * *

Kladivar	16	12	2	2	37:13	26
Svoboda	17	10	4	3	37:23	24
Rudar	16	8	6	2	42:22	22
Triglav	15	8	2	5	31:22	18
Ljubljana	17	7	2	8	34:24	16
Celje	15	6	4	5	30:25	16
Gorica	16	5	6	5	21:32	16
Slovan	15	6	3	6	25:25	15
Aluminij	17	4	7	6	28:32	15
Železničar	17	5	3	9	22:38	13
Delamaris	17	3	5	9	18:36	11
Olimp	16	0	3	13	9:36	3

V PRVENSTVENI TEKMI S PREROJENIM NAPOLIJEM

Silovit odpor ni rešil Triestine poraza 0:1 (0:0)

Montefusco strelec edinega gola za domačine

STRELEC: v 24' d.p. Montefusco.

NAPOLI: Pontel; Garzena, Girardo; Corelli, Gatti, Emoli; Montefusco, Rosa, Cane, Ronzon, Gilardoni.

TRIESTINA: Miniussi; Frigeri, Vitali; Pez, Varglien, Sadar; Mantovani, Dalio, Orlando, Porro, Novelli.

SODNIK: Marchiori iz Padove.

GLEDALCEV 40.000; KOTJE 70: za Napoli.

Triestina je prišla v Neapelj v najslabšem obdobju, to je v času, ko so igralci Napolija prišli do primerne forme in kondicije. Tržačani so predstavljali v letošnji sezoni za Napolitance nepremagljivo oviro. Prvič so predstavnike mesta pod Vezuvom premagali v predprvenstveni tekmi, uspeh so nato ponovili v srečanju na stadionu pri Sv. Soboti. Ker pa v zadnjem času Napoli ni deloval kot bi moral, so Tržačani pripotovali na jug s skrito željo po rešitvi točke.

Na igrišču pa je bilo popolnoma drugače. Trener Triestine je razvrstil igralce po najbolj klasičnem obrambnem sistemu s «prostim» Varglienom in s stopperjem Sadarjem. Tudi zvezi sta bili bolj v ozadju kot na njihovih mestih, zaradi česar domačini niso mogli nikakor prodreti v primerno bližino za učinkovito streljanje na vrata. Sicer so Napolitanci začeli zmedeno in so bili deležni ostre kritike navijačev. V drugem polčasu pa so se zbudili in tedaj se je nevarnost njihovih napadov iz minute do minute stopnjevala.

Domačini se tokrat niso pognali takoj v napad v iskanju dosežka. Njihove začetne poteze so jim služile predvsem za ugotovitev šibke točke v obrambni verigi Tržačanov. Te pa niso odkrili in ker v drugem polčasu Triestina ni kazala znakov utrujenosti in niti ni nikoli toliko dopustila, da bi prišli domačini v bližino Miniussija, so Napolitanci začeli sistematično oblegovati kazenski prostor, pa čeprav so jih gostje zadrževali v spoštljivi razdalji. Sicer so imeli nekaj smole, toda ta se je držala tudi Triestine. Tržaška prednja petorka je redkokdaj šla v napad, a kadar se je prikazala v kazenskem prostoru Napolitancev, je bila na tem, da spravi gostitelje na kolena. Enkrat je vratnica odbila nevarno žogo ponovno v polje, pri čemer jo je presenečeni Mantovani poslal nerazumljivo v aut. V drugi akciji je vratar Napolija, da bi rešil mrežo, zagrešil grob prekršek, ki bi ga lahko sodnik tudi kaznoval z enajstmetrovko. Toda tega ni dosodil in Triestina je tako zamudila, delno po svoji krivdi, delno pa zaradi smole, izredni priložnosti, da prelde v vodstvo. Vse to se je namreč dogajalo, ko je bilo stanje 0:0. To stanje pa ni trajalo dolgo. Po dolgem oblegovanju tržaškega kazenskega prostora in ko so vztrajni in kot prerojeni domačini spoznali, da ne bo mogoče izvesti prodorov do vrat, se je Montefusco v 24' drugega polčasa odločil za strel iz daljave 30 m. Žoga je poletela visoko preko glav in presenetila tudi odličnega Miniussija ter našla v gornjem kotu vrat pot do mreže: 1:0. Položaj se ni več spremenil in zmaga, sicer zaslužena, je tokrat pripadla domačinom. Ta dosežek in pa lepa igra je navdušila domače navijače, ki so glasno bodrili igralce. Eno je gotovo: če bi neapeljski nogometaši igrali kot proti Triestini od vsega začetka, bi imeli danes v lestvici vodilno vlogo in promocija v A ligo ne bi bila sen, temveč realnost.

Totocalcio

Cosenza-Cagliari	(1:3)	2
Foggia-Brescia	(1:1)	X
Lecco-Verona	(0:0)	X
Napoli-Triestina	(1:0)	1
Palermo-Pro Patria	(0:0)	X
Parma-Catanzaro	(1:0)	1
Prato-Alessandria	(2:0)	1
Udinese-Potenza	(2:0)	1
Varese-Padova	(1:1)	X
Venezia-Simmenthal	(1:1)	X
Cremonese-Savona	(2:0)	1
Siena-Livorno	(2:1)	1
Sambened.-Trani	(2:1)	1

KVOTE

13 — 3.038.000 lir
12 — 142.000 »

TOTIP

1. —	1. Crivelli	X
	2. Sion	1
2. —	1. Floro	2
	2. Testo	X
3. —	1. Oleis	X
	2. Interamnia	1
4. —	1. Incino	X
	2. Incitato	1
5. —	1. Scanno	1
	2. Thunder	X
6. —	1. Uebi	1
	2. Ordonez	2

KVOTE

12 — 1.220.000 lir
11 — 59.720 »
10 — 6.455 »

GORIŠKI NOGOMET

Nepričakovana zmaga Juventine v Podgori

Sovodnje premagalo Libertas 7:2

Velika presenečenja v nedeljo na nogometnih igriščih okrog Gorice! Za prvo je poskrbela Juventina, ki je gladko odpravila Podgoro na njenem igrišču pri Madonnini. To je bil prvi poraz, ki ga je Podgora utrpela letos doma. Prvi polčas se je zaključil v korist Podgore z rezulatom 2:1. V drugem polčasu pa se je pojavila premoč Juventine, ki je spravila obrambo domačinov na kolena. Prvi gol v prvem polčasu so napravili Juventinci, kmalu pa so domačini izenačili in čez dve minuti prešli v vodstvo. Kot rečeno so gostje prešli v napad v drugem polčasu in po četrtem golu je vratar domačinov, ki se ni strinjal z obrambo svoje ekipe, zapustil vrata. Iz športne korektnosti in pa ker so bili z rezultatom zadovoljni, gostje niso potem več pritiskali na vrata domačinov in tako je ostalo pri rezultatu 5:2 v korist Juventine.

Rezultat odgovarja poteku igre, saj Juventina ni igrala še nikoli tako dobro kot tokrat. Gole so zabili: za Podgoro Spanger, za Juventino pa Comelli 3 in Batistič ter Ferfolja po enega.

Drugo presenečenje, čeprav manjše, pa je bilo v Sovodnjah, kjer so domačini odpravili Libertas iz Caprive z visokim rezultatom 7:2. Zanimivo je, da so gostje vodili v prvem polčasu z 0:1, pri čemer je ostalo do 20 minut pred koncem igre. Takrat pa so se domačini do dobra zbudili in s točo golov navalili na vrata gostov, ki so bili skoro brez moči. Za Sovodnje je zabil Marson kar šest golov, enega pa Čavdek.

25. in 26. t. m.

Turnir P D Vrba v namiznem tenisu

Prosvetno društvo Vrba iz Sovodenj pripravlja turnir v namiznem tenisu za pokal, ki ga je lansko leto osvojila ekipa iz Doberdoba. Tekmovanje bo v soboto 25. in v nedeljo 26. aprila v prosvetni dvorani v Sovodnjah. V soboto bodo izločilne, v nedeljo pa finalne tekme.

Prireditelji vabijo vsa prosvetna društva z Goriške in Tržaškega, naj se prijavijo.

NA NEDELJSKEM SPOMLADANSKEM TURNIRJU

Odbojkarska šestorka Bora na prvem mestu v Izoli

Čeprav nepopolna, je premagala vse tekmece

V nedeljo je odbojkarski klub Izola organiziral spomladanski turnir za moške vrste, katerega se je udeležila tudi šestorka športnega združenja Bor. Poleg Tržačanov in ekipe prirediteljev so se turnirja udeležila moštva iz Jelšan, Postojne in Poreča. Žal so manjkali Kanalčani, za katere je vladalo precejšnje zanimanje. Z njihovo odsotnostjo so bili gledalci prikrajšani za glavno atrakcijo, ki bi morala biti v finalu med Borom in Kanalom. Tudi tržaški slovenski športniki so si želeli srečanje s Kanalom, ker imajo z njim še odprt račun in so se hoteli na tem turnirju oddolžiti za poraz v Novi Gorici. Tekme spomladanskega turnirja so se odvijale na prostem. Organizatorji so imeli na razpolago dvoje igrišč, kar je pripomoglo, da se turnir ni preveč zavlekel. Vse tekme so potekale v pravem športnem duhu. Ker je bilo tudi vreme zelo ugodno, je turnir privabil precejšnje število gledalcev, ki so z zanimanjem prisostvovali zanimivim dvobojem.

Borovci so pričeli svojo zmagovito pot z moštvom Izole. Tako Bor kot Izola sta stopila na igrišče v nepopolnih postavah. Kljub temu je tekma pokazala vse kvalitete in možnosti obeh moštev, zaradi česar so gledalci prisostvovali lepim kombinacijam, ki so se večji del zaključile z ostro tolčenimi žogami. Ta tekma se je končala v znamenju popolne premoči tržaškega moštva.

Drugo tekmo so «plavi» igrali proti šestorki iz Jelšan, ki je v prvem spopadu turnirja gladko odpravila postonjsko z 2:0. Ker ta ekipa ni bila na višini slovenskega moštva, je kapetan Jurkič izkoristil priložnost za menjavo nekaterih igralcev.

V tretjem zavrtljaju turnirja so se borovci spopadli z moštvom iz Poreča. Prvi set se je zaključil ob popolni premoči prvih, ki so že vodili 14:0. Ko so imeli Tržačani v rokah set žogo, so zagrešili nekaj napak, kar je nasprotnik izkoristil in si vsega skupaj nabral štiri točke. Preveč na lahko pridobljeni set je bolj škodoval kot koristil Boru, ki je moral drugega prepustiti nasprotnikom. Sicer poraza ni zaslužil in seta tudi ne bi prepustili igralcem iz Poreča, če ne bi tem sodnik v precejšnji meri pomagal. Borovci so v tretjem ponovno ostreje pritisnili, in čeprav so se tekmeci zagrizeno borili, so se morali ob koncu vseeno predati.

Zadnja ovira za osvojitev prvega mesta je bila šestorka iz Postojne. Borovci so ostro začeli in so tudi vodili z 12:0. V nadaljevanju pa so popustili, zaradi česar si je nasprotnik nabral do konca igre nič manj kot 12 točk. V zadnjem setu pa je nasprotnik uredil svoje vrste in je že vodil z 17:0. Tržačani, ki niso hoteli izgubiti priložnosti za uspeh, so se zbrali in se silovito vrgli v borbo, ki jim je prinesla zmago z rezultatom 15:10.

Izidi:

Bor — Izola 2:0 (15:4, 15:5)
Bor — Jelšane 2:0 (15:10, 15:5).
Bor — Poreč 2:1 (15:4, 15:17, 15:13)
Bor — Postojna 2:0 (15:12, 15:10)

G. FURLANIČ

ODTUINTAM

ATLETIKA

VRNJAČKA BANJA, 13. — V nedeljo se je v okolici Vrnjačke Banje odvijal ob udeležbi reprezentanc Jugoslavije, Romunije, Bolgarije, Turčije in Grčije IX. balkanski atletski kros. Med člani je zmagal Romun Barabas pred Turkom Dalkilicem, medtem ko sta se na ostala dva mesta uvrstila Jugoslovana Červan in Vazič. Med članicami je zmaga pripadla Romunki Grocescujevi, med mladinci pa Turku Aliju Mehmedu. Med mladinkami je največje presenečenje pripravila Jugoslovanka Nikolić, ki je nepričakovano zasedla prvo mesto.

V ekipnem plasmanu za člane so Jugoslovani na prvem mestu pred Romuni in Turki, med članicami je Romunija pred Jugoslavijo in Bolgarijo, pri mladincih je Jugoslavija zasedla prvo mesto pred Turčijo in Romunijo.

KOLESARSTVO

VIGNOLA, 13. — Nedeljska tekma Milano-Vignola na 277 km dolgi progi, se je končala z zmago De Rossa, ki je s povprečno hitrostjo 42,290 km na uro dosegel nov rekord dirke. Na drugo mesto se je uvrstil z zaostankom 35 sekund Durante. Njemu so na cilju sledili z istim časom Ronchini, Ziglioli, Nealli, Marcoli, Pellizzoni, Bailetti, Cribiori, Ciampi itd.

BOKS

MILAN, 13. — Svetovni prvak srednje junior kategorije Sandro Mazzinghi je v nedeljo premagal s tehničnim k.o. v tretji rundi mehiškega boksarja Hilarija Moralesa.

* * *

SAN JUAN, 13. — Za zmago nad Američanom K. Lanejem po točkah v 15 rundah je Portoričan Carlos Ortiz ohranil naslov svetovnega prvaka lahke kategorije.

TENIS

CATANIA, 13. — Avstralec Stolle je danes izločil iz turnirja Italijana Pietrangelija, katerega je premagal 10:8, 9:7. V drugi polfinalni tekmi je zmagal Hewitt, zaradi česar bo finalni dvoboj med predstavnikoma avstralskega tenisa.

* * *

LONDON, 13. — Bobby Wilson in Billy Knight ne bosta več v angleški reprezentanci, ko bo ta ob koncu meseca nastopila v evropski coni za Davisov pokal proti Avstriji. V angleškem moštvu bodo Mike Sangster, Roger Taylor, Alan Mills in Graham Stilwell.

KOLESARSTVO

LEIPZIG, 13. — Vzhodnonemška kolesarska zveza je določila ekipo, ki se bo od 9. do 24. maja udeležila «dirke miru» Varšava - Berlin - Varšava. Vzhodnonemške barve bodo branili Schur, Appler, Eckstein, Mickein in Wiedemann.

JOŽA HORVAT:

Maček pod šlemom

38.

Duhoven je otožno kimal, kajti zavedal se je, da je ta ovčica tu pred njim za zmeraj izgubljena. Vendar je še enkrat poskušal s toplim, zaskrbljenim glasom:

— Sinko... mar si pozabil, kaj nas uči katekizem? «Na svetu smo zato, da Boga spoznavamo, spoštujemo, ljubimo in tako po smrti pridemo v nebesa!»

Kapara zamahne: — Kam kdo pojde po smrti, je zasebna stvar vsakega državljana. — V nasprotju s to rimskokatoliško formulo o spoznanju boga in smislu življenja je imel Kapara svojo narodnoosvobodilno formulo: «Zato smo v vojni, da okupatorja uničimo, deželo sovražnika očistimo in tako svobodo dosežemo!» Tako je povedal duhovnu in obmolknil. Tišina. Vsi prazni upi so splahneli, prhnili so kot ptice in se izgubili v daljavi! Je pametno reči še kakšno besedo? Med molkom, ki je nastal, se zaslišijo po stopnicah hitri koraki. Nekdo je naglo prihajal, vse bolj in bolj. V sobo butne Kočijaš, ne da bi potrkal. Ves zaripel ošine duhovna z žarečimi očmi in mu ne dà do besede, potem se obrne h Kapari in mu poroča:

— Tovariš desetar, na podstrešju so se našle tri vreče fižola!

— Tri vreče? — se začudi Kapara.

— Razen tega je prišlo na dan sedem lat suhih svinjskih klobas.

— Klobas?! — zazija Kapara in debelo pogleda.

— Razen tega je v kleti sod rizlinga, potem...

— Dovolj! — ga prekine Kapara in se obrne k duhovnu, zraven pa išče primernih besed, da mu pove, kaj v tem trenutku misli in občuti. Prehiti ga Kočijaš:

— Pop, ali te ni sram?! Poglej, kakšen vamp imaš, poglej pa nas! Kost in koža! Tako trdega srca si bil, tako nesramen, da si nas odganjal izpred vrat, lagal si, da nas nimaš s čim nasititi, skril si pa tri vreče fižola, skril si...

— To ni moj fižol! — se junaško postavi duhoven.

— Čigav pa?

— Božji!

— Božji?

— Seveda, božji! Ta fižol so nabrali vaščani in ga prinesli sem v župnišče, da se proda za popravilo cerkve... hiše božje... hiše Boga!

— So tudi klobase božje?

— Tudi te!

— Pa kokoši, krave in svinje, je tudi vse to božje?! — je ves zadihan naskakoval Kočijaš, opletal z rokami in s skoraj jokavim glasom žugal: — Poznam vas, popje, služil sem pri vas za kruh, vsi ste...!

Kapara mu da znak, naj se umiri in ga pozove, naj zapusti sobo. Kdo ve, kaj bi se še utegnilo zgoditi. Po stopnicah navzdol je Kapara premišljal, da bi bilo najbolje o vsem obvestiti štab. On, kajpak, ni zato tu, da bi se pogajal s popi, še manj pa Kočijaš! Za to je partija določila komisarje, naj se ti sporazumejo z njimi. V kuhinjo je pustil Kočijaša, opomnil fante, naj ga mirno počakajo, popravil si je šlem, pritegnil pas in se napotil na štab. Na dvorišču se je znašel pred lipo. Jezno Kapara pomisli: — Menda ne poreko tudi za to lipo, da je Gubčeva! Katerokoli lipo sem doslej našel v Zagorju, za vsako so mi rekli, da je prav tista, pod katero je Matija Gubec razlagal svojim kmečkoproletarskim brigadam linijo borbe za pravico. Ta lipa bo prej škofijska kakor Gubčeva. Popje... seveda. Ne razumem pa, zakaj tako plešemo okoli njih. Kočijašu sem res obljubil, da mu bom razložil, a naj me krogla jutri v bitki, če to znam! Lažejo, lajajo, grčijo, grizejo, sovražijo nas kot vraga, bratijo se z našim sovražnikom, vohunijo, ukvarjajo se z najnesramnejšimi posli, mnogo jih je zagrizenih ustašev, najpogosteje so na cerkvenih zvonikih sovražni težki mitraljezi, vsako župnišče je prikrita ali odkrita sovražna trdnjava. Kaj pa mi delamo? Pošljemo jim desetnijo na večerjo, to je vse! Vem, zdaj bi komisar bataljona pripomnil, da niso vsi popje enaki. Saj ima prav. V vsaki vreči ljuljke se najde tudi kakšno zrno. Recimo, pop v vasi Grintavcih. Kadar pridemo k njemu, nas pričaka odprtih rok. Sam gre v kuhinjo in naroča kuharici, kaj bo zaklala in kako bo pripravila, sam gre v klet, prinese pletenko in pravi: — Pijte, fantje, prava Gospodova kri je v tem vinu! — Vsa čast mu! Pa ne samo to! Ko so nam koturaši nastavili zasedo pri Belcu, nam je pop, prav on, prvi povedal: — Fantje, v tistem borovju pod starim gradom vas čakajo koturaši in žandarji! — O, ja, to je pop! A kje je še kakšen tak? Pop v Svibovcu je poslal ustašem obvestilo in pripomogel k pokolu Radićeve brigade, pop v vasi Kalnik je dal ustreliti učitelja in učiteljico, ko je prosluli razbojnik Francetić prodrl na Kalnik. Pop v Jesenju je skril ustaško radijsko postajo, pop v Vinici je organiziral ustaške bande, nosil pištolo, celo na poti v cerkev, pop v Miškovcu... a čemu bi našteval, vsi so enaki, vsi! V Zagorju, v Bosni, v Dalmaciji, v Liki, povsod!

Zatopljen v te misli še opazil ni, da je že pred štabom. Vstopil je in poročal. Zaslišal ga je komisar bataljona in Kapari ukazal: prvič, naj zapleni vse, tri vreče fižola in vseh sedem lat klobas; drugič, naj zakolje lepega duhovnovega prasca in naj o tem obvesti intendanta bataljona; tretjič, naj vodnik Golob pošlje v župnišče še eno desetnijo, tako da bo na večerji ves prvi vod prve čete. Ker bo brigada čez noč ostala v vasi, naj se vojaki dobro nahranijo, kar moč dobro namestijo in odpočijejo, a zjutraj bo prišel sam in se pogovoril z duhovnom...

Kapara je prejel navodila in pohitel k desetniji. Že na pragu v župnišče ga skoraj omami ščegetav vonj po praženi čebuli in klobasah. Partizani so sneli klobase, ne da bi čakali štabno odločbo, in pripravili večerjo. — Vse bodo požrli brez mene! — žalostno pomisli Kapara in se podviza po stopnicah. Duhovna je našel skoraj na istem mestu, kjer ga je pustil. Ve, da mu Kapara prinaša razsodbo, zato ga pričaka z otožnim in nemim pogledom. Kapara mu razloži odločbo štaba točko za točko in mu sporoči, da ni priziva in da je torej razsodba pravnomočna. Ostane še izvršitev, a duhoven je še dalje stal tam in se ves obupan zazrl v Kaparo. Zdelo se je, kakor da je popil poln kelih pelina in da se bo vsak čas razjokal od bridkosti in obupa.

— Vojak...!

— Kaj je, prečastiti?

— Da mi boš zaklal najdebelejšega prasca!

Kapara je ves srečen, da to še ni posebno hudo in da samo ta skrb muči duhovna, pa izjavi odločno:

— Ne bom.

— Boš... boš...

— Ne bom. Častna beseda! Ukaz štaba je, da zakoljemo enega, a nič ni podrobno povedano, ne kakšnega ne katerega ne kako starega ne koliko težkega. Ne sme biti najbolj suh, to je rečeno, in to se mi zdi tudi pravično.

Duhoven zamahne z roko. Mar bo s takimle razpravljal o pravičnosti? Zatajil je bridkost, snel s stene svetilko in se odpravil, Kapara pa počasi za njim, a še malo ni bil vesel, ker se mu je nudila priložnost, da je ravno on izvršitelj kazni in še enkrat junak tega zares bedastega dne. — Prašiča bom ustrelil, primoj, da ga ne bom klal. Kako naj ga pa zakoljem?

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV FRANCIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Za vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst